

مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی

تابستان ۱۴۰۱

شماره ۵

تعیین عوامل موثر بر تماشای مسابقات فوتبال از طریق تلویزیون (مطالعه موردی شهر تبریز)

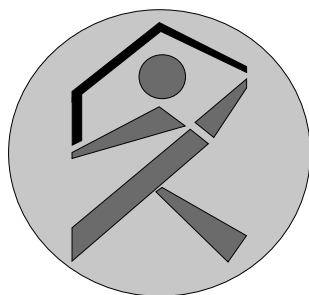
بررسی عملکرد رسانه‌ها در نابرابری پخش رویدادهای ورزشی

بررسی اثرات زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی بر کیفیت محیط شهری وزارت ورزش و جوانان

تعیین رابطه‌ی بین مؤلفه‌های مهارت‌های روانی و سطح خلاقیت فردی بانوان هندبال‌باز استان اصفهان

مدل ارتباطی خودپنداره و خودکارآمدی ورزشی بر سلامت روان کارکنان و مدیران تربیت بدنی دانشگاه‌های آزاد تربیت بدنی تهران

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فصلنامه مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی

دارای مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد

اسلامی به شماره ۸۱۴۴۰ مورخ

۱۳۹۷/۰۲/۱۷ می باشد.

مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی

روابط عمومی فاطمه صدرالدینی	صاحب امتیاز و مدیر مسؤل دکتر محمد رضا اسماعیلی
صفحه آرایی و طراحی سجاد صیدزاده	سردبیر دکتر علی محمد صفانیا
مدیر وب سایت علیرضا مسعودنیا	مدیر داخلی دکتر آیه ریزوندی

اعضای هیئت تحریریه (به ترتیب حروف الفبا)

دکتر فریده اشرف گنجویی (دانشیار
دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی)

دکتر محمدرضا اسماعیلی (دانشیار
دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز)

دکتر فریدون تندنویس (استاد دانشگاه
خوارزمی)

دکتر محمد پورکیانی (دانشیار دانشگاه
شهید بهشتی)

دکتر علی محمد صفانیا (استاد دانشگاه
آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات)

دکتر ابوالفضل فراهانی (استاد دانشگاه
پیام نور)

دکتر کوروش قهرمان تبریزی (دانشیار
دانشگاه شهید باهنر کرمان)

دکتر هاشم کوزه چیان (استاد دانشگاه
تربیت مدرس)

دکتر حبیب هنری (دانشیار دانشگاه
علامه طباطبایی)

بسم الله الرحمن الرحيم

نشریه علمی مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی

زیر نظر شورای سردبیری

◀ حق چاپ برای نشریه محفوظ است. نقل و اقتباس از مطالب نشریه (نوشته، نمودار و جدول) با ذکر دقیق و کامل منبع آزاد است.

◀ درستی و صحت مطالب چاپ شده بر عهده نویسنده می باشد. مطالب مندرج در مقالات، منعکس کننده دیدگاه نشریه نیست.

◀ کلیه امور مالی نشریه با شماره حساب ۰۲۰۰۲۹۶۵۲۶۰۰۵ بانک ملی سیبا به نام محمدرضا اسماعیلی انجام می شود.

تماس با نشریه

آدرس پستی: نشانی: میدان ونک، خیابان ونک، خیابان کار و تجارت، پلاک ۵۵

تهران، صندوق پستی ۱۶۳-۱۷۴۴۵

تلفکس روابط عمومی: (۰۲۱)

تلفن همراه پیامک: ۰۹۰۵۷۵۷۶۲۰۱

وب سایت: www.sssjournal.ir

ایمیل: dr.m.esmaeili@gmail.com

چاپخانه: چاپ عطا، خیابان جمالزاده جنوبی، پلاک ۲۸

تلفن چاپخانه: ۶۶۹۱۸۶۴۰

اولویت‌های نگارشی

هدف از انتشار نشریه مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی چاپ و اشاعه دانش تولید شده توسط محققین گرایش‌های مختلف علوم زیستی و علوم انسانی تربیت بدنی و علوم ورزشی می‌باشد. در نشریه مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی مقالات علمی تخصصی به صورت مقالات پژوهشی اصیل، مقالات مروری، مقالات کوتاه، چکیده بلند پژوهشی، مطالعه موردی، و با روش‌های کمی و کیفی پذیرش می‌شود. مقاله نباید در نشریه دیگری چاپ شده باشد. با توجه به گرایش علمی مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی، مقالات پژوهشی و مروری پذیرفته می‌شود. عنوان کاربردی ورزش همگانی و ورزشی خانوادگی در اولویت چاپ قرار دارد. چاپ مقالات کاربردی در زمینه تربیت بدنی و علوم ورزشی مهمترین هدف نشریه مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی است. مقاله کاربردی در مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی به مقاله ای گفته می‌شود که پیشنهاد ورزشی و تمرینی داشته باشد. و این مقالات برای بخشی از اعضای خانواده و جامعه مورد استفاده قرار گیرد.

اهم سیاست‌های نشریه

- انتشار یافته‌های علمی علوم ورزشی گرایش علوم زیستی و علوم انسانی
- توجه به کلیه گرایش‌های حوزه علمی تربیت بدنی و علوم ورزشی
- افزایش سرعت انتشار مقالات علمی
- توسعه دانش همگانی فعالیت جسمانی از طریق وب سایت نشریه

اصول کلی پذیرش مقاله

شورای سردبیری نشریه مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی برای ارزیابی مقالات ارسالی برای چاپ موارد زیر را مورد تأکید قرار می‌دهد:
← دریافت مقاله فقط از طریق پست الکترونیک خواهد می‌باشد و دفتر نشریه از قبول مقاله به هر شکل دیگری معذور می‌باشد. ایمیل نشریه:

dr.m.esmaeili@gmail.com

- ← فقط مقاله علمی پژوهشی حاوی مطالب و یافته‌های جدید پژوهشی با روش‌های کمی یا کیفی و یا مقاله مروری در مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی چاپ می‌شود.
- ← مقالات محققین حوزه‌ها و گرایش‌های مختلف تربیت بدنی و علوم ورزشی، گرایش‌های علوم زیستی و همچنین علوم انسانی در مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی چاپ می‌شود.
- ← هر مقاله یک چکیده کوتاه حداکثر ۲۵۰ کلمه داشته باشد. چکیده کوتاه به صورت جمله به جمله باید به زبان دوم ترجمه شود.
- ← تعداد کلمات به کار رفته در مقاله از ۸۰۰۰ کلمه بیشتر نباشد.
- ← مقاله به زبان فارسی روان باشد و آئین نگارش زبان فارسی به طور کامل رعایت شود. مطالب و مقالات ویرایش شده باشد.
- ← مقاله در صفحه A4 با حاشیه ۳ سانتیمتر در ویندوز و نرم افزار word و یک ستونی تایپ گردد.
- ← تمام مطلب با فونت نازنین یا بی نازنین ۱۲ تایپ شود.
- ← تمام تیترها با فونت نازنین یا بی نازنین ۱۲ پررنگ (bold) تایپ شود.
- ← قبل از هر تیتر یک خط فاصله (یک خط خالی) گذاشته شود.
- ← در صورت وجود کلمات خاص و معادل واژه‌های تخصصی به زبان اصلی فقط به صورت پاورقی با شماره در انتهای مقاله آورده شود. کلیه پاورقی‌ها در داخل متن شماره گذاری شود و متن آنها در آخر مقاله آورده شود.
- ← برای هر مقاله جدول یا شکل (نمودار) پیش بینی شود. عنوان جدول در بالای آن و عنوان شکل در زیر آن گذاشته شود.
- ← اصل جدول و شکل‌ها (نمودارها) باید در داخل فایل متن قرار داشته باشد.
- ← در صورت وجود، عکس‌ها با کیفیت ۳۰۰ dpi به صورت جداگانه ایمیل شود.
- ← نشریه در ویرایش مقالات ارسالی به صورتی که به اصل مطالب علمی مقالات آسیب نرسد، آزاد است.
- ← مقاله بدون امضا و بدون منبع بررسی نمی‌شود.

راهنمای نگارشی در مطالعات اجتماعی در ورزش

لطفا موارد زیر را در تنظیم مقاله رعایت کنید:

۱. عنوان

در صفحه اول، عنوان کامل مقاله حدکثر ۲۰ کلمه ذکر شود.

۲. نویسنده (گان)

نام و نام خانوادگی به همراه رتبه و سمت علمی نویسنده یا نویسندگان، دانشگاه (یا موسسه) محل انجام تحقیق ذکر شود. نویسنده مسول با علامت * مشخص شود و تلفن هراه و نشانی مکاتباتی شامل ایمیل ایشان در پاورقی ذکر گردد.

۳. چکیده و واژه های کلیدی

در چکیده بطور صریح، موضوع و نتایج پژوهش انجام شده معرفی می شود. یعنی بیان می کند که چه کاری، چگونه و به چه منظور انجام شده و چه نتیجه ای حاصل شده است. چکیده حاوی هدف، روش کار، نتایج، بحث و نتیجه گیری می باشد و برای هر کدام حداکثر یک جمله بیان می شود. در چکیده نباید هیچ گونه جزئیات، جدول، شکل یا فرمولی را درج کرد. همچنین ارجاع به منابع در چکیده انجام نمی شود. چکیده در یک پاراگراف

نشریه مطالعات اجتماعی در ورزش در زمینه علوم ورزشی و به زبان فارسی منتشر می گردد. در این مجله معیارهای نگارشی مقاله های ژوهشی در نظر گرفته شود و از این رو در این نشریه مقالاتی چاپ می شود که نتیجه پژوهش کاربردی و توسعه ای در زمینه علوم ورزشی باشد.

به منظور رعایت هماهنگی در نشریه لازم است هر مقاله مشتمل بر موارد ذیل می باشد:

۱- عنوان

۲- نویسنده (گان)

۳- چکیده فارسی

۴- عنوان و نویسنده (گان) و چکیده انگلیسی

۵. مقدمه

۶. روش شناسی

۷. نتایج و یافته های تحقیق

۸. بحث و نتیجه گیری

۹- منابع

۱۰- موارد دیگر

برای تسریع در داوری مقاله، لطفا قبل از ارسال آن به نشریه به آیین نگارش مقالات پژوهشی در صفحه شناسنامه نشریه دقت شود و در هنگام تایپ مقاله لحاظ گردد.

هنگام تایپ مقاله، لطفا قبل از هر یک از عناوین مقاله یک خط فاصله (یک خط خالی) گذاشته شود.

و حداکثر ۱۵۰ کلمه تنظیم می شود. در انتهای چکیده واژه‌های کلیدی بین ۳ تا ۶ کلمه معرفی می شود. حداقل ۳ و حداکثر ۵ واژه کلیدی که احتمالاً متغیرها یا جامعه آماری مورد مطالعه می باشد ذکر می شود.

۴. چکیده و واژه‌های کلیدی انگلیسی (یا به زبان دیگر)

چکیده انگلیسی (یا به زبان دیگر) در کمتر از ۱۵۰ کلمه که ترجمه چکیده فارسی است. به طور دقیق چکیده فارسی به صورت جمله به جمله به انگلیسی (یا به زبان دیگر) برگردان می شود. در انتهای چکیده انگلیسی ترجمه دقیق واژه‌های کلیدی فارسی به انگلیسی برگردان می شود.

متن مقاله

متن مقاله شامل: مقدمه، روش شناسی، نتایج، بحث و نتیجه‌گیری باشد.

۵. مقدمه

مقدمه باید به طور خلاصه به هدف پژوهش، مساله و مشکل تحقیق حاضر، ضرورت تحقیق، سوال‌ها (یا فرضیه‌ها)، ضرورت تحقیق، تحقیق‌های قبلی و مبانی نظری اشاره کند. همراه با ذکر منابع ولی

به نتایج مقاله اشاره نشود.

۶. روش شناسی

در این قسمت روش بررسی توصیفی یا تحقیق تجربی باید توضیح داده شود. جامعه و نمونه مورد مطالعه، ابزار اندازه‌گیری و اعتبار آن، مواد و وسایل به کار رفته، شیوه اجرای پژوهش، روشهای آماری و نرم‌افزار مورد استفاده و ملاحظات اخلاقی در قسمتهای جداگانه توضیح داده می شود.

۷. نتایج

نتایج کمی و کیفی به دست آمده در این قسمت ارائه می گردد. در قسمت نتایج، یافته‌های تحقیق و توضیحات نوشتاری مقدم و موخر بر جدول‌ها و شکل‌ها (نمودارها) ارائه می شود.

۸. بحث و نتیجه‌گیری

در بحث و نتیجه‌گیری، نتایج بطور کافی با مبانی نظری و همچنین نتایج یافته‌های سایر پژوهش‌ها مقایسه می شود. سپس نتیجه‌گیری از تحقیق ارائه شود و پاسخ به سوالات و یا رد / تایید فرضیه‌ها مطرح شده در مقدمه مورد ارزیابی واقع شود. در قسمت نهایی بحث، پیشنهادات تحقیق بیان می شود.

۹- منابع

در پایان مقاله، منابع به ترتیب استفاده در متن و داخل کروش شماره گذاری می شود [شماره منبع].

ابتدا منابع فارسی و سپس منابع خارجی نوشته شود.

۱۰- موارد دیگر

در صورت لزوم الف: قدردانی و سپاسگذاری و ب: ضمایم اطلاعات جانبی در انتها و پس از منابع آورده می شود.

مثال برای نوشتن ترتیب اجزای منبع

کتاب

نام خانوادگی مؤلف، نام (تاریخ انتشار)،
عنوان کتاب، نام مترجم، محل نشر
(ناشر)، شهر محل چاپ، شماره صفحه.
[۱] اسمعیلی، محمدرضا (۱۳۸۸)، تاریخ
تربیت بدنی، انتشارات سمت، تهران.

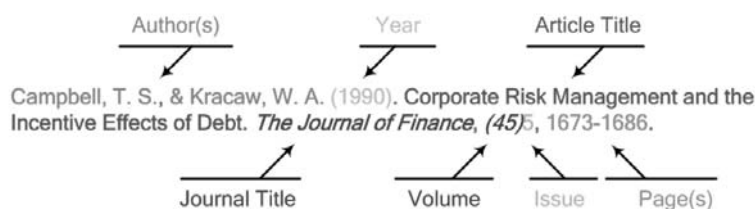
مقاله

[۲] نام خانوادگی نویسنده، نام (تاریخ
انتشار)، عنوان مقاله، نام نشریه، شهر
محل چاپ، دوره یا جلد، شماره (سال)،
شماره صفحه یا صفحات.
[۳] عباسعلی، گائینی (۱۳۸۸)، تاثیر
مکمل کراتین بر عملکرد سرعتی
شناگران آماتور، ششمین همایش ملی
تربیت بدنی و علوم ورزشی، ص ۴۱.

کتاب خارجی

[4] Balali, M., Tabarestani, M., Farhoodi, M. and Panjvani, F. A. (1991), Study of clinical and laboratory findings of sulfur mustard in 329 war victims, Med J MUMS, 34, 7-15.

به طور کلی، ساختار کلی استناد دهی به روش APA از روش زیر تبعیت می‌کند.

مقاله خارجی

[5] Sohrabpour, H. (1989), Cincial manifestation of chemical agents on Iranian combatants during the Iran Iraq conflict. First World Congress on Biological and Chemical Warfare Agents, Belgium, 291-297.

مقاله اینترنتی

برای پایگاه های اینترنتی نوشتن آدرس کامل وب سایت ضروری است.

۱۰- موارد دیگر

در صورت لزوم الف: قدردانی و سپاسگذاری و ب: ضمائم اطلاعات جانبی در انتها و پس از منابع آورده می شود.

ساختار کلی استناد دهی به روش APA

به طور کلی، ساختار کلی استناد دهی به روش APA از روش زیر تبعیت می کند.

ارجاعات درون متن و انتهای متن، جزئیاتی را در بر می گیرد که به شرح زیر است.

۱. قواعد استناد درون متن

- برای استناد دهی درون متنی به یک مقاله مجله به ترتیب، نام خانوادگی نویسنده، ویرگول، سال انتشار، ویرگول، حرف ص، نقطه و شماره صفحه در داخل پرانتز ذکر می شود. مانند: (اسماعیلی ۱۳۹۰، ص ۸۳).

- لیکن در مورد منابعی که از اینترنت بازیابی می شوند نیازی به ذکر شماره صفحه نیست. ذکر نام پدیدآورنده و تاریخ انتشار اثر کفایت می کند. مانند: وزارت علوم تحقیقات و فناوری، (۱۳۹۹)
- در صورتی که تاریخ انتشار اثر در اینترنت وجود نداشت از کلمه بی تا استفاده می شود. مانند: (وزارت علوم تحقیقات و فناوری، بی تا)
- اگر تعداد مؤلفان بیش از سه نفر باشند، تنها نام خانوادگی نویسنده اول ذکر شده و از عبارت «و دیگران» استفاده می شود. مانند: (مرادی و دیگران، ۱۳۸۹، ص ۳۵)
- اگر به بیش از یک منبع در متن ارجاع داده شود اسامی و سال انتشار با نقطه ویرگول از هم جدا می شوند. مانند: (مرادی، ۱۳۹۸، ص ۸۱؛ عابدی و دیگران، ۹۸۳۷، ص ۱۱)
- اگر به چند اثر یک نویسنده ارجاع داده می شود، بعد از ذکر نویسنده و سال انتشار، دیگر سال ها با نقطه ویرگول از هم متمایز می شوند، مانند: (باکلند، ۲۰۱۲؛ ۲۰۱۶؛ ۲۰۲۰)
- برای کتاب هایی که به فارسی ترجمه شده اند، نام مترجم به عنوان استناد درون متنی ذکر نمی شود و فقط نام خانوادگی نویسنده اصلی همراه با تاریخ انتشار اثر در داخل کشور خواهد آمد. مانند: (احمدی، ۱۳۸۹، ص ۸۱)
- اگر به یک منبع چند بار استناد داده می شود، الزم است هر بار نام نویسنده و سال انتشار ذکر گردد و از عبارت «همان» استفاده نشود. الزم به ذکر است که حتماً مشخصات کامل هر منبعی که در داخل متن بدان ارجاع داده شد، باید در فهرست منابع، آورده شود.

۲. استناد به کتاب

برای استناد دهی به کتاب، در بخش فهرست منابع به صورت زیر عمل شود:
کتاب انگلیسی (یک نویسنده)

Gorman, J. M. (1996). The new psychiatry: The essential guide to state-of-the-art therapy, medication and emotional health. New York: St. Martin's Press.

کتاب فارسی (یک نویسنده)

اسماعیلی، محمدرضا (۱۳۹۸) مبانی مدیریت ورزشی، تهران، انتشارات مؤلف.
کتاب انگلیسی (بیش از دو نویسنده):

Murphy, M. A., Lai, D., & Sookraj, D. (1998). Evaluation of the neighborhood (congregate) meal program: Final report. Kelowna, BC: Kelowna Home Support Society

کتاب فارسی (بیش از دو نویسنده)
کوکبی، احمد، رضایی، سعید و محمدی،
مهدی (۱۳۹۷) درآمدی بر مفاهیم
اساسی مطالعه. تهران: چاپار.

کتاب ویرایش شده:

اگر کتابی نسخه اصلاح شده با ویراست
دوم و بعدی داشته باشد به شکل زیر
نوشته میشود:

مرادی، نورالله (۱۳۸۳) مرجع شناسی
عمومی. ویراست دوم. تهران: سمت.
کتاب مجموعه مقالات:

مثال انگلیسی:

Lindgren, H. C. (2001). Stereotyping.
In The Corsini encyclopedia of psy-
chology andbehavioral science (Vol.4
, pp.1617 -1618). New York, NY: Wi-
ley

مثال فارسی:

نوروزی چاکلی، عبدالرضا (۱۳۹۷) جامعه
اطلاعاتی و جهانی شدن. در محسن
حاجی زین العابدینی (ویراستار)، مجموعه
مقالات همایشهای انجمن کتابداری و
اطلاع‌رسانی ایران (ص ص ۹۲۹-۹۷۸
) تهران: کتابخانه ملی جمهوری اسلامی
ایران

کتاب بدون نویسنده:

Merriam-Webster's collegiate dictionary (1993). Springfield, MA: Merriam-Webster.

مقاله با یک نویسنده:

مثال انگلیسی:

Rutherford, B. J. (2006). Reading disability and hemispheric interaction on a lexical decision task. *Brain and Cognition*, 60, 56-63

۳. استناد به پایان نامه و طرح پژوهشی

به منظور استناد دهی در بخش فهرست منابع به پایان نامه‌ها و طرح‌های تحقیقاتی به صورت زیر عمل می‌شود:

مثال فارسی:

ریزوندی، آیه. تجاری، فرشاد. اسماعیلی، محمدرضا. (۱۳۹۶). آزمون مدل ساختاری عملکرد مدیران باشگاه‌های ورزشی بر مبنای بازاریابی کارآفرینانه، پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی، تهران، دوره ششم، ۳ (۲۳)، ۶۳-۷۴

پایان نامه:

ریزوندی، آیه (۱۳۹۵). آزمون مدل مفهومی بازاریابی کارآفرینانه. پایان نامه دکتری. گروه مدیریت ورزشی. دانشکده تربیت بدنی. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.

مقاله با دو نویسنده:

حری، عباس، و شاه‌داغی، اعظم (۱۳۸۳). استناد در آثار علمی: چاله‌ها و چالش‌ها. مجله روان‌شناسی و علوم تربیتی، ۳۴ (۲)، ۶۵-۹۶. مقاله بیش از دو نویسنده:

Rush, K. L., Waldrop, S., Mitchell, C., & Dyches, C. (2005). The RN-BSN distance education experience: From educational limbo to more than an elusive degree. *Journal of Professional Nursing*, 21, 283-292

مقاله بیش از سه نویسنده:

Esmaili MR, Tojari F, Zarei A. MAGNTR Research Report, (2015). Relationship between job satisfaction, organizational commitment and organizational justice with organizational citizenship behavior in physical educators. MAGNTR Research Report. 3;2:199-210.

طرح پژوهشی:

عموزاده، محمد (۱۳۹۰). مبانی نظری میان رشته‌ای‌ها در حوزه علوم انسانی و موقعیت کنونی آن‌ها در بعضی از دانشگاه‌های معتبر جهان. طرح پژوهشی درون دانشگاهی. دانشکده ادبیات و علوم انسانی. دانشگاه اصفهان.

۵. استناد به منابع اینترنتی

گزارش‌های آنلاین:

Shields, M., & Wilkins, K. (2006). Findings from the National Survey of the Work and Health of Nurses (Report No. 83-003-XPE). Retrieved from Canadian Institute for Health Information website: http://secure.cihi.ca/cihiweb/products/NHSRep_ENG.pdf

۴. استناد به مقالات مجلات

فهرست مقالات

تعیین عوامل موثر بر تماشای مسابقات فوتبال از طریق تلویزیون (مطالعه موردی شهر تبریز)

بررسی عملکرد رسانه ها در نابرابری پخش رویدادهای ورزشی

بررسی اثرات زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی بر کیفیت محیط شهری
وزارت ورزش و جوانان

تعیین رابطه ی بین مؤلفه های مهارت های روانی و سطح خلاقیت فردی بانوان
هندبالیست استان اصفهان.

مدل ارتباطی خودپنداره و خودکارآمدی ورزشی بر سلامت روان کارکنان ومدیران
تربیت بدنی دانشگاه های آزاد تربیت بدنی تهران

مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی

نشریه علمی تخصصی تربیت بدنی و علوم ورزشی
سال نخست، دوره اول، شماره پنجم، تابستان ۱۴۰۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۴/۸

تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۴/۱۵

تعیین عوامل موثر بر تماشای مسابقات فوتبال از طریق تلویزیون (مطالعه موردی شهر تبریز)

سجاد نعمت زاده، کارشناس ارشد مدیریت ورزش، دانشگاه خوارزمی تهران
سیروز بهروز، دکتری مدیریت ورزش، دانشگاه آزاد تهران
زهره عابد، دکتری مدیریت ورزش، دانشگاه آزاد اردبیل

چکیده

زمینه و هدف: هدف این پژوهش تعیین عوامل موثر بر تماشای مسابقات فوتبال از طریق تلویزیون (مطالعه موردی شهر تبریز) است.

روش: پژوهش حاضر بنیادی و کاربردی، پیمایشی، تک مقطعی و گردآوری داده‌ها با استفاده از ابزار پرسش نامه انجام شده است. جامعه آماری شامل اساتید دانشگاهی و خبرگان سازمانی در زمینه بازاریابی، رسانه و جغرافیای شهر تبریز تعیین شدند. نمونه آماری به صورت در دسترس، دانشجویان دانشگاه‌های تبریز مشارکت کردند.

جهت بررسی روایی ابزار از $(CVI=0.70)$ و $(CVR=0.79)$ و جهت پایایی ابزار $(Cronbach's\ alpha=0.80)$ استفاده شد. برای مدل سازی معادلات ساختاری از آزمون‌های آماری تحلیل و ضریب مسیر، رگرسیون و مدل سازی معادلات ساختاری استفاده گردیده است.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که بارهای عاملی مولفه‌های تکنیک بالا (0.82) ، علاقه مندی به شهر (0.82) ، زمان پخش مسابقه (0.84) و برنامه ریزس (0.90) و در سطح معناداری $(P<0.01)$ است. (0.85) ، رابطه متقابل (0.90) و خودارتباطی (0.92) و در سطح معناداری $(P<0.01)$

است.

نتیجه گیری: نتایج نشان دهنده ی مناسب بودن مدل اندازه گیری مولفه ها است. با توجه به اهمیت توجه به نیازهای مخاطبین بهتر است. بیماران با هدف درمان و دریافت خدمات بهینه وارد به دنبال مسافرت برای گردشگری حوزه ی سلامت می باشند. همچنین در میان مولفه های حفظ گردشگری عشق به برند و خدمات و مهارت از اهمیت بیشتری برخوردار بوده است. واژه های کلیدی: گردشگری سلامت، جذب مشتری، حفظ مشتری، توسعه ی مشتری، بیمارستان

مقدمه

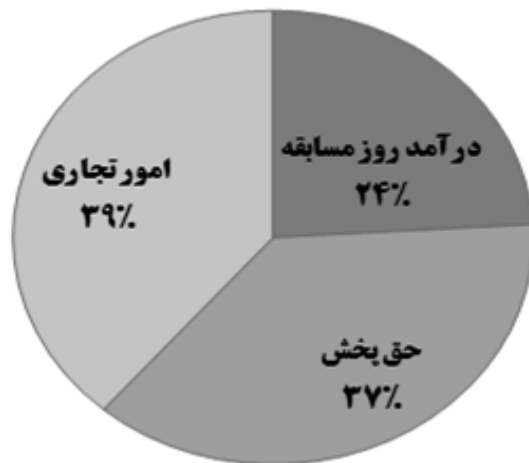
در عرصه ی تجارت جهانی ورزش، فوتبال استثناست. زیرا مشتریانی دارد که در ازای تماشای فوتبال، نه خرید و مصرف آن پول پرداخت میکنند (هاروارد، ۲۰۰۴). مهمترین عامل رونق ورزش حرفه ای افزایش تعداد تماشاگران است. هواداران علاوه بر اینکه با خرید بلیت مسابقات به صورت مستقیم درآمدهایی را برای باشگاهها و لیگها حرفه ای دارند، به صورت غیرمستقیم نیز سهم عمده ای از راه جذب حامیان مالی و فروش حق پخش تلویزیونی، تبلیغات محیطی و خدمات جانبی دارند (هانسن، ۱۹۹۲). بیشکفوتبالپرطرفدا ترین، پربیننده ترین رشته ورزشی در جهان محسوب میشود کشور ایران هم از این قاعده مستثنایست (نقشبندی و همکاران، ۲۰۱۱). در این میان تلویزیون هنوز محبوب ترین روش برای پیگیری رویدادهای ورزشی است و هنوز در قلب «تشکیلات کسب و کار رسانه های ورزشی» قرار دارد (اونت، ۲۰۱۳).

بازار پخش آمریکا حدود ۱۳۰،۰۰۰ ساعت برنامه ورزشی دارد که در تلویزیون آزاد و پولی قابل پرداخت است و بیش از ۳۰ میلیارد ساعت توسط مصرف کنندگان در هنگام مشاهده ورزش می گذرد. این کارها نشان دهنده افزایش در میزان عرضه و تقاضا برای ورزش های تلویزیونی ۱۶۰ و ۴۱٪ بهتر تیب در مقایسه با ۲۰۰۵ است. (نیلسن، ۲۰۱۶، ۲۰۱۸). در کشور انگلیس ۹۱ درصد افراد مسابقات فوتبال تیمهای مورد علاقه ی خود را به صورت زنده تماشا میکنند ۷۳ درصد از تماشاگران به تماشای مسابقات تیمهای حریف نیز اظهار تمایل کردند در ایتالیا، ایرلند، کلمبیا و فرانسه به ترتیب ۷۰٪ - ۶۰٪ ۵۷٪ و ۷۲٪ فوتبال جام جهانی را تماشا کرده اند (دلیتو، ۲۰۱۲). دوازده هزار برنامه در ارتباط با لیگ برتر اسپانیا تهیه میگردد که ۴۱۴ میلیون تماشاگر در سطح جهان دارد. تماشا و علاقه مندی به فوتبال پتانسیل درآمدزای بسیار بالایی مثل حق پخش تلویزیونی و تبلیغات محیطی را برای باشگاه ها به همراه دارد (دلیتو، ۲۰۱۲). به طوری که قرارداد حق پخش تلویزیونی برای مسابقات المپیک در اروپا از سال ۲۰۱۸ تا سال ۲۰۲۴ معامله ای ۹۲۰ میلیون یورو صورت پذیرفته است (وایت، ۲۰۱۵). همچنین باشگاه بارسلونا بیشترین بخش درآمد خود را در سال ۲۰۱۲ از طریق حق پخش تلویزیونی به دست آورده است که در شکل پایین نشان داده شده است (رسولی، ۱۳۹۳).

1
2
3
4
5
6

.Howard
.Hansen
.Evens
.White

.Nielsen
.Delighte

منبع درآمد	میزان (میلیون یورو)
درآمد روز مسابقه	۱۱۶٫۳
حق پخش	۱۷۹٫۸
امور تجاری	۱۸۶٫۹

شکل ۱-۱: سهم هر یک از منابع درآمدی باشگاه بارسلونا در سال ۲۰۱۲

از وظایف اصلی مدیران، تصمیمگیری و سیاستگذاری برای آینده سازمان خویش است. تجزیه و تحلیل انگیزه‌های تماشای مسابقات میتواند ابزار مناسبی برای تصمیم‌گیری مدیران باشد. برای افزایش تماشای مسابقات از طریق تلویزیون لازم است که عوامل و انگیزه‌های مؤثر روانی و درونی و عوامل بیرونی و محیطی شناسایی شده و مقدار تاثیر هر یک بر میزان تماشای مسابقات سنجیده شود (کاهله، کامبارا و رز، ۱۹۹۶). جنبه روانشناسی بدنبال عوامل درونی مصرف‌کننده مانند انتظارات، رضایت و انگیزه حضور است، جنبه خارجی به بدنبال عواملی مانند سابقه برد و باخت تیمها، سطح درآمد تماشاگر، وجود سرگرم‌کننده‌های جایگزین و غیره است. تحقیقات نشان داده است انتخاب رسانه به منظور تماشای برنامه‌ها هدمند و مرتبط با انگیزه مخاطبین است (روبین، ۲۰۰۰، ۱). انگیزه یک مفهوم بسیار کلیدی در مطالعه اثرات رسانه‌های است (روبین، ۲۰۰۲). در تحقیقاتی انجام شده انگیزه‌های مختلفی برای تماشای تلویزیون عنوان گردیده است که شامل تفریح و سرگرمی، ابزار اجتماعی، هیجان، گذر زمان و بدست آوردن اطلاعات عنوان شده است (روبین، ۲۰۱۱). در تحقیق دیگر مهمترین عوامل انگیزشی شامل کنجکاوی، انحراف و هویت بیان گردیده است (بلومبر، ۲۰۱۰، ۲). یوسف و همکاران (۲۰۱۵) در تحقیق خود انگیزه‌های اجتماعی را مهمترین انگیزه تماشای ورزش برای جوانان میدانند. کسانی که از زندگی، کار و دانشگاهشان و... خسته و ناراضی شده اند میتوانند بطور گذرا مشکلاتشان را با طرفداری از ورزش فراموش کنند (وان، ۳، ۱۹۹۷). انگیزه گریز در زمان استرس زیاد و شرایط سخت بیشتر است. که افراد زیاد به تماشا ورزشها در زمان جنگ می پردازند برای مثال تصمیم رئیس جمهور آمریکا روزولت برای ادامه بیس بال حرفه‌ای در زمان جنگ جهانی دوم، فراهم کردن گریز برای مردم بوده است. انگیزه‌ی سرگرمی نیز از دیگر مواردی است که افراد را برای تماشای تلویزیون سوق می دهد افراد به عنوان کار تفریحی شبیه سایر کارها مثل رفتن به تئاتر و تماشای تلویزیون، گوش دادن به موزیک یا دیدن انگیزه‌سازگر شدن به تماشا و ورزشها می‌پیرداند (وان، ۲۰۱۰). بزرگ‌ترین مخاطب در باشگاه‌های فوتبال به پنج لیگ انگلیسی، اسپانیا، فرانسه، آلمان و ایتالیا. مربوط می شود به عنوان مثال در کشور ایتالیا بیشتر افراد اغلب از تلویزیون، مسابقات فوتبال را تماشا می‌کنند محبوبیت اندازه‌گیری شده توسط تعداد لایک‌ها در فیس بوک به ۳۴٫۳ رسید، و تعداد آن بر روی توئیتر، برابر ۳٫۳ میلیون بوده است. این موارد تاثیر مستقیمی بر درآمد زایی باشگاهها به همراه دارد به طوری که درآمد کل باشگاه‌های فوتبال ایتالیایی در فصل ۲۰۱۲/۲۰۱۳ بالغ بر ۸۲۹٫۱ میلیون دلار بوده است (دلویتی، ۲۰۱۴).

1

.Rubin

2

.Bulmer

3

. Wann

لیگ برتر انگلیس نیز هم از محبوب‌ترین لیگ‌های فوتبال جهانی به حساب می‌آید. در ۲۱۲ منطقه فوتبال به صورت زنده پخش می‌شود، که تقریباً ۴٫۷ میلیارد بیننده را در سرتاسر جهان در بر می‌گیرد و ۱٫۲ میلیارد یورو درآمد سالانه از این طریق برای لیگ برتر به دست می‌آید (دلویتی، ۲۰۱۳). لذا با توجه به نقشی که هواداران و تماشاگران برای رونق ورزش چه از لحاظ اقتصادی و چه از لحاظ غیر اقتصادی دارد در تحقیق حاضر به چه عواملی موجب انگیزانش تماشاگر مسابقات فوتبال در لیگ‌های باشگاه‌های اروپایی می‌شود.

روش تحقیق

تحقیق حاضر توصیفی و از نوع پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل دانشجویان دانشگاه‌های تبریز انتخاب گردیدند. جامعه دانشجویان می‌تواند به عنوان مشتریان پایدار انتخاب شوند که برای مدت زمان زیادی با باشگاهها از طریق تلویزیون در ارتباط باشند و در انتخاب رسانه در خانواده و دوستان و آشنایان نیز تاثیرگذار باشند که پس از تعیین حجم نمونه، ۳۶۵ پرسشنامه به صورت تصادفی در دسترس بین دانشجویان توزیع شد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات این پژوهش، پرسشنامه‌های است که توسط سین وی یو (۲۰۱۳) طراحی گردیده است. که پس از ترجمه‌ی سه مرحله‌ی مورد استفاده قرار گرفت متغیرهای اصلی تحقیق شامل سرگرمی، عزت نفس، اجتماعی شدن، اقتصادی، زیبایی شناسی، در نظر گرفته شد. سوالات پرسشنامه به صورت بسته شامل پاسخهای ۵ گزینه‌ای بر اساس معیار لیکرت طراحی شده‌اند. پرسشنامه شامل دو بخش اطلاعات شخصی با ۸ سوال و سوالات بسته شامل ۱۴ سوال طراحی شده‌اند. در تحقیق حاضر روایی صوری و محتوایی آن با کمک اعضای هیئت علمی با تخصص بازاریابی بررسی و اصلاحات مورد نظر ایشان در پرسشنامه اعمال شد و پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ در یک مطالعه مقدماتی برابر با ضریب آن ۰/۸۶ به دست آمد ($P > 0/01$). روش تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر شامل آمار توصیفی و استنباطی می‌باشد. پس از جمع‌آوری داده‌ها از روشهای آمار توصیفی شامل درصد فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد جهت گزارش نتایج استفاده شد. برای تحلیل استنباطی داده‌ها از روش آماری تی تک متغیره و آزمون (اف) تحلیل واریانس چند متغیره استفاده شد. تمامی روشهای آماری توصیفی و آمار استنباطی در نرم افزار Spss نسخه ۲۰ محاسبه گردید.

نتایج

پس از مطالعه و بررسی در منابع موجود ۵ عامل و ۲۰ سوال موثر بر تماشاگر لیگ قهرمانان اروپا از طریق رسانه شناسایی شد (جدول ۱). سپس برای رتبه‌بندی این عوامل و سوالات از تجزیه و تحلیل سلسله مراتبی (AHP) استفاده شد.

عامل ها	کد	سوالات
گرایش	G ^۱	بسیار خوشحال می شوم وقتی تیمم برنده می شود
	G ^۲	دوری از یکنواختی و فرار از روز مرگی
	G ^۳	فراموش کردن مشکلات
استرس	S ^۱	هیجانانی که در هنگام تماشای مسابقات تیم محبوبم به من دست می دهد
	S ^۲	آن لحظات برایم فرح بخش است
	S ^۳	غیر قابل پیش بینی بودن نتایج ورزش
	S ^۴	تحریک و انگیزش هایی را که از طریق تماشای فوتبال در لیگ اروپا به دست می آید را دوست دارم
زیباشناسی	Z ^۱	از لحاظ فیزیولوژیکی رقابت را دوست دارم
	Z ^۲	از دیدن صحنه های زیبا و چشم نواز در فوتبال لذت می برم
	Z ^۳	شخصیت های مورد علاقه ی من در چنین ورزش هایی درگیر هستند
	Z ^۴	من از تماشای مسابقات فوتبال در لیگ برتر لذت می برم چرا که منجر به اعتماد بنفس برایم می شود
	Z ^۵	من از تماشای فوتبال در لیگ برتر به عنوان یک هنر لذت می برم
	Z ^۶	مهارت های فردی که مشاهده می شود
	Z ^۷	فهم و درکی که از مسائل مرتبط با فوتبال دارم
عزت نفس	A ^۱	برای من موفقیت تیمم مثل موفقیت خودم و شکست تیمم به معنای شکست خودم می باشد
	A ^۲	زمانی که فوتبال لیگ اروپا را به همراه دیگر دوستان مشاهده می کنم فوتبال برایم لذت بخش است
	A ^۳	احساس غروری که از بردن تیم محبوبم به من دست می دهد
اجتماعی	H ^۱	دوستان من طرف دار فوتبال هستند
	H ^۲	تماشای فوتبال لیگ اروپا برای من نوعی سرگرمی و تفریح محسوب می شود
	H ^۳	هم گرای اجتماعی که ایجاد می شود

با توجه به درخت تصمیم ابتدا خبرگان مقایسات زوجی بین ۵ عامل اصلی شناسایی شده موثر بر تماشای لیگ قهرمانان اروپا از طریق رسانه را انجام دادند هر کدام از مقایسات زوجی که نرخ ناسازگاری بالایی داشتند به آزمودنیها عودت داده میشد تا مقایسات زوجی را به صورت دقیقتر انجام دهند. طبق گفته ساعتی (۱۹۸۰، ۱۹۸۲، ۲۰۰۸) نرخ سازگاری باید کمتر از ۰/۲ باشد در غیر اینصورت پرسشنامه مقایسه زوجی قابل قبول نمیشد. در این تحقیق نرخ سازگاری ۱ (cr) همه پرسشنامههای مقایسات زوجی کمتر از ۰/۲ بود. پس از گردآوری نظرات خبرگان همه پرسشنامههای مقایسات زوجی با استفاده از میانگین هندسی به شکل تجمعی در جدول ۲ محاسبه شد.

جدول ۲. ماتریس مقایسه زوجی تجمعی عوامل موثر بر تماشای لیگ برتر فوتبال از طریق رسانه

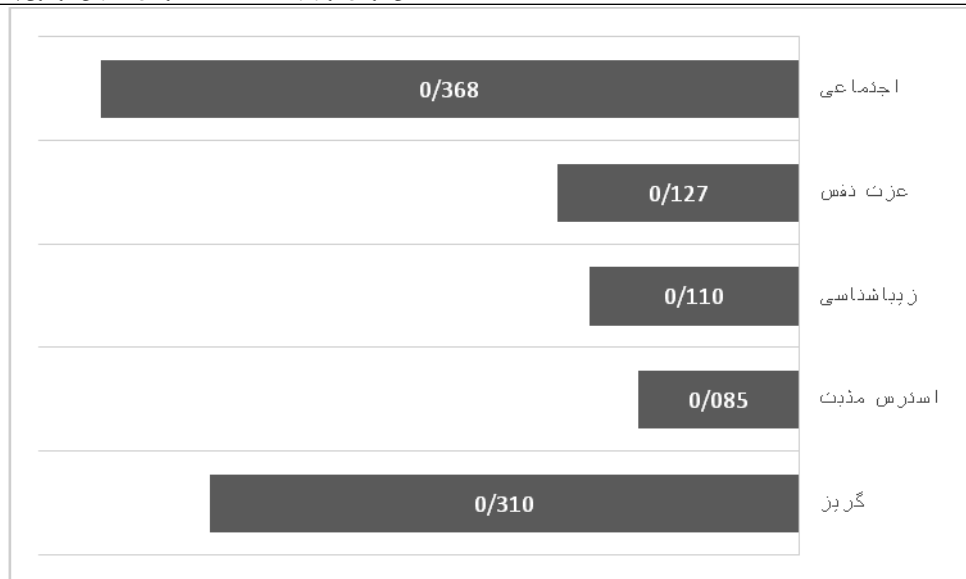
گریز	استرس مثبت	زیباشناسی	عزت نفس	اجتماعی
۱	۳/۵۱۹	۲/۲۶	۲/۴۸۸	۰/۴۹۷
۰/۶۵۲	۱	۰/۱۹۶	۰/۴۹۷	۱/۰۵۲
۰/۹۷۳	۱/۲۴۴	۱	۰/۴۹۷	۰/۲۰۳
۰/۵۳۴	۱/۷۸۵	۱/۰۶۲	۱	۰/۲۰۳
۱/۶۲	۴	۳/۱۰۳	۳/۱۰۳	۱

سپس برای تعیین اولویت از مفهوم نرمالسازی و میانگین موزون استفاده میشود. برای نرمالسازی مجموع اعداد هر ستون از ماتریس مقایسه زوجی تجمعی را محاسبه کرده، سپس هر عنصر ستون را بر مجموع اعداد آن ستون تقسیم میکنیم. ماتریس جدیدی که بدین صورت بدست میآید، ماتریس مقایسات نرمال شده نامیده میشود. که نتایج آن در جدول ۳ قابل مشاهده است.

جدول ۳. ماتریس مقایسات نرمال شده

گریز	استرس مثبت	زیباشناسی	عزت نفس	اجتماعی
۰/۰۰۳	۰/۸۲۳	۰/۵۹۲	۰/۹۲۳	۰/۰۰۳
۰/۷۷۰	۰/۴۸۰	۰/۸۷۰	۰/۱۹۰	۰/۴۹۰
۰/۴۱۱	۰/۱۲۱	۰/۳۱۱	۰/۱۹۰	۰/۴۱۱
۰/۱۳۱	۰/۳۳۱	۰/۲۴۱	۰/۴۱۱	۰/۴۱۱
۰/۸۷۳	۰/۵۳۳	۰/۶۷۳	۰/۶۷۳	۰/۸۷۳

پس از نرمال کردن مقایسات زوجی با به دست آوردن میانگین حسابی هر ردیف وزن هر عامل به دست میآید که این اوزان در نمودار ۲ محاسبه شده است.

نمودار ۲. نمودار وزنی عوامل تاثیرگذار بر تماشای لیگ برتر فوتبال از طریق رسانه

در نهایت با توجه به نمودار ۲ رتبه هر عامل مشخص شد بدین صورت که عامل اجتماعی با وزن ۰/۳۶۸ رتبه اول را کسب کرد عامل گریز با وزن ۰/۳۱۰ در رتبه دوم قرار گرفت. عامل عزت نفس با وزن ۰/۱۲۷ رتبه سوم را به دست آورد همچنین عامل زیباشناسی با وزن ۰/۱۱۰ در رتبه چهارم قرار گرفت و در نهایت عامل استرس مثبت با وزن ۰/۰۸۵ رتبه پنجم قرار گرفت. به همین ترتیب سوالات هر عامل نیز به وسیله AHP اولویت بندی شد که اوزان و رتبه هر یک از این سوالات در جدول ۴ محاسبه شده است.

با توجه به نتایج جدول ۴ در عامل گریز سوال بسیار خوشحال می شوم وقتی تیمم برنده می شود با وزن ۰/۵۳۹ در اولویت اول قرار گرفت سوال دوری از یکنواختی و فرار از روز مرگی (۰/۲۹۷) و سوال فراموش کردن مشکلات (۰/۱۶۳) به ترتیب در اولویت دوم و سوم جای گرفتند. گویه غیر قابل پیش بینی بودن نتایج ورزش در عامل استرس با وزن ۰/۳۶۲ از دیدگاه خبرگان مهمترین سوال شناخته شد.

در عامل زیباشناسی سوال از دیدن صحنه های زیبا و چشم نواز در فوتبال لذت می برم با وزن ۰/۲۴ از لحاظ اهمیت در اولویت اول قرار گرفت و سوال من از تماشای فوتبال در لیگ قهرمانان اروپا به عنوان یک هنر لذت می برم با وزن ۰/۰۷ کم اهمیتترین گویه شناخته شد.

در عامل عزت نفس سوالات زمانی که فوتبال لیگ اروپا را به همراه دیگر دوستان مشاهده می کنم فوتبال برایم لذت بخش است (۰/۴۰۵)، برای من موفقیت تیمم مثل موفقیت خودم و شکست تیمم به معنای شکست خودم می باشد (۰/۳۰۰)، احساس غروری که از بردن تیم محبوبم به من دست می دهد (۰/۲۹۶) از لحاظ اهمیت به ترتیب در اولویت اول تا سوم قرار گرفتند. در نهایت در مولفه اجتماعی سوال هم گرایی اجتماعی که ایجاد می شود از دیدگاه خبرگان با وزن ۰/۴۰۵ مهمترین گویه شناخته شد و سوالات دوستان من طرف دار فوتبال هستند (۰/۳۰۰) و تماشای فوتبال لیگ اروپا برای من نوعی سرگرمی و تفریح محسوب می شود (۰/۲۹۶) در جایگاه دوم و سوم قرار گرفتند.

جدول ۴. وزن و اولویت عاملها و سوالات

رتبه	وزن	عاملها و سوالات	کد
۲	۰/۰۱۳	گریز	
۱	۰/۹۳۵	G۱ بسیار خوشحال می شوم وقتی تیمم برنده می شود	
۲	۰/۷۹۲	G۲ دوری از یکنواختی و فرار از روز مرگی	
۳	۰/۳۶۱	G۳ فراموش کردن مشکلات	
۵	۰/۵۸۰	استرس مثبت	
۳	۰/۴۵۲	S۱ هیجاناتی که در هنگام تماشای مسابقات تیم محبوبم به من دست می دهد	
۲	۰/۳۸۲	S۲ آن لحظات برایم فرح بخش است	
۱	۰/۲۶۳	S۳ غیر قابل پیش بینی بودن نتایج ورزش	
۴	۰/۱۰۱	S۴ تحریک و انگیزش هایی را که از طریق تماشای فوتبال در لیگ اروپا به دست می آید را دوست دارم	
۴	۰/۰۱۱	زیباشناسی	
۵	۰/۱۱	Z۱ از لحاظ فیزیولوژیکی رقابت را دوست دارم	
۱	۰/۴۲	Z۲ از دیدن صحنه های زیبا و چشم نواز در فوتبال لذت می برم	
۶	۰/۹۰	Z۳ شخصیت های مورد علاقه ی من در چنین ورزش هایی درگیر هستند	
۲	۰/۱۲	Z۴ من از تماشای مسابقات فوتبال در لیگ برتر لذت می برم چرا که منجر به اعتماد بنفس برایم می شود	
۷	۰/۷۰	Z۵ من از تماشای فوتبال در لیگ قهرمانان اروپا به عنوان یک هنر لذت می برم	
۴	۰/۲۱	Z۶ مهارت های فردی که مشاهده می شود	
۳	۰/۶۱	Z۷ فهم و درکی که از مسائل مرتبط با فوتبال دارم	
۳	۰/۷۲۱	عزت نفس	
۲	۰/۶۳	A۱ برای من موفقیت تیمم مثل موفقیت خودم و شکست تیمم به معنای شکست خودم می باشد	
۱	۰/۵۴	A۲ زمانی که فوتبال لیگ اروپا را به همراه دیگر دوستان مشاهده می کنم فوتبال برایم لذت بخش است	
۳	۰/۹۱	A۳ احساس غروری که از بردن تیم محبوبم به من دست می دهد	
۱	۰/۸۶۳	اجتماعی	
۲	۰/۰۰۳	H۱ دوستان من طرف دار فوتبال هستند	
۳	۰/۶۹۲	H۲ تماشای فوتبال لیگ اروپا برای من نوعی سرگرمی و تفریح محسوب می شود	
۱	۰/۵۰۴	H۳ هم گرای اجتماعی که ایجاد می شود	

بحث و نتیجه گیری

در حال حاضر ورزش و تفریحات سالم در کشورهای توسعه یافته به مثابه یک صنعت مهم و اثرگذار بر رشد اقتصادی مورد توجه بوده و از پر درآمدترین و بزرگترین صنایع (یازدهمین صنعت) در قرن بیست و یکم به شمار می‌رود. این صنعت به سرعت جهانی شده و در سراسر دنیا گسترش یافته تا انسانها از آن بهرمنند شوند (عامری و بشیری، ۲۰۱۰). تماشاگران مصرف کننده خدمات ورزشی از جمله بازیهای ارائه شده میباشند و حضور آنان در استادیوم و تماشای مسابقه خرید خدمت ورزشی میباشد. بیشتر تحقیقات انجام شده در مورد مصرف کنندگان ورزشی نتوانسته‌اند از درک انگیزش نظری برای بررسی رفتار استفاده کنند (دنیل فونک و همکاران، ۲۰۱۱). در استرالیا افرادی که در مسابقات ورزشی حضور دارند به شکل میانگین دو ساعت و هفت دقیقه را در روز برای رسانه‌های صوتی/ تصویری یا ۸،۸٪ از اوقات فراغت خود را برای ورزش صرف می‌کنند (اداره آمار استرالیا، ۲۰۰۷).

ونر و گانتز در سال ۱۹۸۹ دریافتند که بین انگیزه‌ها طرفداران برای تماشای ورزش در تلویزیون و نوع ورزش تفاوت وجود دارد. در این پژوهش ما با استفاده از نتایج تحلیل عاملی اکتشافی ۵ عامل گریز، استرس مثبت، زیبا شناسی، عزت نفس و عامل اجتماعی به عنوان عوامل موثر بر تماشای لیگ قهرمانان اروپا از طریق رسانه از دیدگاه دانشجویان دانشگاههای تبریز شناسایی شد. همچنین ماتریس همبستگی عوامل ۵ گانه نشان داد که عوامل انگیزاننده تماشای فوتبال با یکدیگر همبسته هستند. عامل اجتماعی به عنوان اولین عامل انگیزاننده تماشای فوتبال از طریق تلویزیون مشخص شد. براساس فرضیه اول سلسله مراتب نیازهای مزلو تمامی افراد به واسطه تعاملات اجتماعی و خصایص ژنتیکی از مجموعه مشابهی از انگیزه‌ها برخوردارند. نیل و فونک (۲۰۰۶) و وون و کیتامورا (۲۰۰۶)، به بررسی انگیزه‌های موثر بر میزان حضور تماشاگران پرداختند. نتایج تحقیق آنها نشان داد که تعامل اجتماعی پیشگوهای قوی برای توضیح فراوانی حضور در بازی های لیگ جی بودند. همچنین تحقیق وون و کیتامورا در سال ۲۰۰۶ نشان داد تعامل اجتماعی پیشگوی قوی برای توضیح فراوانی حضور در بازیها و تماشای لیگ میباشد.

تاکنون دیدگاه اجتماعی - روانی (سالوان، ۱۹۸۹) رویکرد رایجی برای توضیح دامنه نگرش‌ها و رفتارهای اجتماعی مصرف کنندگان ورزشی باقی مانده است (هیئر و جیمز، ۲۰۰۷؛ مادریگال، ۲۰۰۶؛ پریچارد و فونک، ۲۰۰۶؛ سئو و گرین، ۲۰۰۸). بررسی‌ها منجر به ابزار اندازه گیری با تعدادی از ساختارهای اجتماعی برای بررسی ارتباط بین فعالیت‌های مرتبط به مصرف ورزشی و انگیزه‌های فردی شده‌اند (فونک، ری‌دینگر و مورمان، ۲۰۰۴؛ تریل و جیمز، ۲۰۰۱؛ وان، ۱۹۹۵).

دومین عامل اکتشافی موثر، گریز میباشد. در توجیه این رفتار دلایل متعددی میتواند نقش داشته باشد. یک دلیل معروف که افراد طرفدار ورزش میشوند به انگیزه گریز است که آنان را از روزمرگی خارج میکند. کسانی که از زندگی، کار و دانشگاهشان و... خسته و ناراضی شده‌اند میتوانند بهطور گذرا مشکلاتشان را با طرفداری و تماشای ورزش فراموش کنند. آنها از کمبود انگیزگی مثل خستگی و کار روزانه یکنواخت یا از انگیزگی زیاد مثل مشکلات زندگی فرار میکنند. وان (۱۹۹۷)، پیشنهاد میکند که کاربرد انگیزه گریز در زمان استرس زیاد و شرایط سخت (مثلا جنگ و خشونت) بیشتر است. تحقیقات نشان میدهد که گریز بیشتر در مورد انگیزگی زیاد میباشد. این متغیر با پژوهش کاله و دیگران (۱۹۹۶)، همخوانی دارد. آنها نشان دادند تماشای مسابقات ورزشی از تلویزیون جهت رهایی از استرس و اضطراب روزانه میباشد. تحقیق وون و کیتامورا (۲۰۰۶)، نیز پیشگوی مثبتی برای توضیح تماشای مسابقات ورزشی است. عامل عزت نفس یکی دیگر از انگیزانندهایی است که در تماشای مسابقات فوتبال موثر است. یکی از شاخصهای شخصیت، عزت نفس است بهطوری که تضعیف عزت نفس، معمولاً با تئوری رفتار محکوم به شکست سازگاری دارد. نظر کاست و برک (۲۰۰۲)، این یک دیدگاه جهانی در مورد «خود» است، فهرستی مختصر از مقیاس درجه‌بندی ارزش فرد از کم تا زیاد، و به ویژگی‌ها اشاره دارد

که شخص در مورد خودش تصور می‌کند (بانواری میتال ۱، ۲۰۱۵: ۷). تضعیف عزت نفس معمولاً با تاثیرات منفی مانند اضطراب و افسردگی همراه است که بر رفتار مصرف کننده تأثیرگذار است (طاهریکیا و یادگاری، ۱۳۹۲: ۸۷، به نقل از باومیسستر ۲، ۲۰۱۲). از نظر براندون ۳ (۱۹۶۹) و روزنبرگ ۴ (۱۹۶۵) عزت نفس جایگاهی که شخص به عنوان یک شخص ارزشمند، توانا و لایق احترام در مورد خودش در نظر می‌گیرد. سیالدینی ۵ (۱۹۷۶)، در پژوهشی بر روی عزت نفس به عنوان انگیزاننده طرفداری دریافت که هواداران برد را به خود و باخت را به تیم نسبت میدهند (سیالدینی، ۱۹۷۶). تحقیقات محققان نشان داده است که موفقیت در آزمون (تراتوین، لودتکه، کولر و بامرت ۶، ۲۰۰۶)؛ موفقیت‌های دانشگاهی (وایتسل، میچل و اسپایسر ۷، ۲۰۰۹)؛ خوش بینی (کارول و شپرد ۸، ۲۰۰۶)؛ افسردگی (هوانگ - چی و سایرین ۹، ۲۰۰۸)، با عزت نفس ارتباط دارد (بانواری میتال، ۲۰۱۵). بنابراین تنها اگر از جنبه گریز از افسردگی به عامل عزت نفس نگاه شود، این عامل نقش مهمی در انگیزه تماشای مسابقات ورزشی خواهد داشت.

چهارمین عامل، زیباشناسی است. بزرگترین نظریه پرداز در شناخت و معرفی زیباشناسی، افلاطون (۴۲۹-۳۴۷ ق م) است. تقسیم زیبایی به محسوس و معقول از او آغاز میشود و از این نظر مکتب جمال نخستین گامهای فکری خود را به او مدیون است. زیرا به زیبایی جسمانی اهمیت داده و آنرا مرتبه ابتدایی زیبایی دانسته که وسیله ارتقاء به زیبایی معقول و مثالی میشود. ماهیت تجربی زیباشناختی التذاذ از امور زیبا است (یوسفیان، ۱۳۷۹). تماشای مسابقات ورزشی از تلوزیون بخشی از امور زیبا هستند. به عبارتی دیگر فرد هنگام تماشای مسابقات در وهله اول حالت خوشایندی به وی دست میدهد که اگر مسابقه مزبور نبود این حالت خوشایند در فرد پدید نمی‌آمد. بنابراین حالت خوشایند شرط پخش مسابقه فوتبال و حضور فرد است. به طور خلاصه اگر زیبایی را سپر شادی زندگی بدانیم در آن صورت باید تصدیق کنیم که تلاش یا انگیزه برای تماشای مسابقات فوتبال تلاشی است برای خلق زیبایی که فرد به نشاط میرسد.

پنجمین عامل، استرس مثبت است؛ به طوری که تحقیق وان و دیگران (۱۹۹۵)، نشان داد مهمترین عامل در انگیزش افراد به طرفداری و تماشای مسابقات ورزشی استرس مثبت است. دوکری و استپتو ۱۱ (۲۰۱۰)، دریافتند که مولفههای رویکرد مثبتنگر در کاهش اضطراب و افسردگی و افزایش رضایت از زندگی و سلامت روان؛ امیدواری و شادکامی افراد موثر است. بنابراین انگیزه تماشای مسابقات فوتبال از تلوزیون میتواند نتایج فوق را برای فرد فراهم آورد.

به طور خلاصه میتوان گفت: امروزه ورزش همان قدر که به صورت عملی اجرا میشود جنبه تماشا نیز دارد، فعالیتی است که مصرف کالاها و خدمات را به همراه دارد. نمایشهای ورزشی، تماشاگران و اشخاصی که به نحوی درگیر ورزش هستند از قبیل (رسانههای گروهی، سرپرست و اسپانسر و غیره) را به طرف خود جذب میکند. انگیزه‌های رفتار هوادار و تماشاگر بخاطر احتیاجات روانی و اجتماعی فرد میباشد. یکی از راههایی که این نیازها تأمین میشود از طریق رفتارهای مصرفی ورزشی است. انگیزه‌هایی که نیازهای روانی و اجتماعی را تأمین میکنند عبارتند از موفقیت نیابتی، بدست آوردن علم و آگاهی، زیبایی شناسی، تعامل اجتماعی، نمایش

.Banwari Mittal

- 1
- 2 .Bavmystr
- 3 .Brandon
- 4 .Rosenberg
- 5 .Sealdyni
- 6 .Tratven, Ludtkeh, koler&Bamert
- 7 .Vaytsl, Mitchell and Spicer
- 8 .Karol & Sheppard
- 9 .Hovang chi & et al
- 10
- 11 .Dueker and Steptoe

.Wang et al.

استرس، گریز، خانواده، جذابیت جسمانی شرکت کنندگان یا ورزشکاران و مهارت جسمانی ورزشکاران.

منابع

رسولی، مهدی (۱۳۹۳). طراحی مدل مدیریت استراتژیک برند باشگاه های لیگ برتر فوتبال ایران. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه خوارزمی. صص ۲۲-۲۳.

قدسی پور، سید حسن (۱۳۸۷). فرایند تحلیل سلسله مراتبی، چاپ پنجم، تهران، دانشگاه صنعتی امیرکبیر.

یوسفیان، جواد. (۱۳۷۹). نگاهی به زیباشناسی، نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی (تبریز). زمستان ۱۳۷۹، دوره ۴۳، شماره ۱۷۷ □ از صفحه ۱۳۵ تا صفحه ۱۷۲.

Bulmer, J. G. (2010). The role of theory in uses and gratifications studies. *Communication Research*, 6, 9-36

Hansen, H and Gauthier, R (1992). "Factors affecting attendance at professional sporting events". *Journal of sport management journal of sport management*, 3(1). PP:15-32

Howard, D. R., & Crompton, J. L. (2004) *Financing sport* (2th Ed.). Morgantown, WV: Fitness Information Technology

Kahle, LR, Kambara , KM, Rose , GM (1996) "A functional model of fan attendance motivations for college football" *Sport Marketing Quarterly*

Naghshbandi, S.Yousefi, B., Etemad, Z., &Moradi M. (2011). The comparison of competitive balance in Football Premier Leagues of England, Germany, Spain

Neale, Larry; Funk, Daniel (2006)"Investigating motivation, attitudinal loyalty and attendance behaviour with fans of Australian Football. *International Journal of Sports Marketing & Sponsorship*.

Rubin, A. M. (2002). The uses-and-gratifications perspective of media effects. In J. Bryant & D. Zillmann (Eds.), *Media effects: Advances in theory and research* (pp. 525-548). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum

Rubin, A. M. (2011). Television uses and gratifications: The interactions of viewing patterns and motivations. *Journal of Broadcasting*, 27, 37-51.

Rubin, A. M., & Step, M. M. (2000). Impact of motivation, attraction, and parasocial interaction on talk radio listening. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 44, 635-654.

Wann, D. L. (1995). Preliminary validation of the sport fan motivation scale. *Journal of Sport & Social Issues*, 19, 377-396

Wenner, L. A., &Gantz, W. (1989). The audience experience with sports on television. In L. A. Wenner (Ed.), *Media, sports, & society* (pp. 241-269). Newbury Park, CA: Sage.

Deloitte, 2014. "All to play for football Money League", Sports Business Group, January

Evens T and Lefever K (2013) The struggle for platform leadership in the sports broadcasting market. In: Hutchins B and Rowe D (eds) *Digital Media Sport: Technology, Power and Identity in the Network Society*. New York: Routledge, pp.

66 80.

Deloitte. (2013). Annual review of football finance. Manchester, England: Deloitte & Touche. Retrieved from <http://www.deloittestore.co.uk/Annual-Review-of-Football-Finance-s/1935.htm>

Nielsen. (2018). Year in sport media. Retrieved from <https://www.nielsen.com/content/dam/corporate/us/en/reports-downloads/2018-reports/year-in-sports-media-2017.pdf>

White P (2015) Discovery takes full control of Eurosport. Broadcast, 23 July. Available at: <http://www.broadcastnow.co.uk/news/discovery-takes-full-control-of-eurosport/5090841.article> (accessed November 2015).

Saaty, T. (1980). The analytic hierarchy process. New York: McGraw-Hill.

Saaty, T. (1982). Decision making for leaders: The analytic hierarchy process for decisions in a complex world. CA: Wadsworth.

Saaty, T. (2008). Decision making with the analytic hierarchy process. International Journal of Services Science, 1, 83-98.

مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی

نشریه علمی تخصصی تربیت بدنی و علوم ورزشی
سال نخست، دوره اول، شماره پنجم، تابستان ۱۴۰۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۸/۲۴

تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۴/۱۵

بررسی عملکرد رسانه‌ها در نابرابری پخش رویدادهای ورزشی

محمد سعید کیانی، دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه
لیلا نظری، دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه کردستان، سنندج
لیلا شهنازپور، دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه گیلان، رشت

چکیده

اهداف پژوهش: پژوهش حاضر در زمینه نگاه جامعه شناختی به عملکرد رسانه‌ها در نابرابری پخش رویدادها ورزشی در سطح بین‌المللی مورد بررسی قرار گرفت. روشکار: روش مروری مرور نظاممند نتایج تحقیقات گذشته بود که با بهره‌گیری از روش ترکیب به بررسی نابرابری جنسیتی در رویدادهای ورزشی پرداخته است. یافته‌ها: علیرغم پیشرفت زیاد ورزشهای بانوان و ورزشکاران زن و پتانسیل بالا برای اینکه زنان قوی‌الگوهای مثبتی باشند، نمایش این ورزشکاران در رسانه‌ها در مقایسه با ورزشکاران مرد یا ورزشهای مردان بسیار کم بوده است. اگرچه رشد شگرف و محبوبیت بسیاری برای ورزش بانوان وجود داشته است ورزشکاران زن همچنان پایینتر از ورزشکاران مرد در نظر گرفته میشوند و در مقایسه با ورزشکاران مرد، همچنان نسبت به بدن ورزشکاران زن حساسیت و وسواس وجود دارد نه نسبت به مهارتهای بانوان است. نتیجه‌گیری: نابرابری در ورزش تا زمانی که رسانه‌ها نمایش ورزشکاران زن را مجدداً بیامید وجود خواهد داشت. نتیجه تحقیق دریافت که در ورزشهای زنان نه تنها در میزان پوششدهی ورزشکاران زن و ورزش بانوان با مردان اختلاف وجود دارد بلکه همچنین کیفیت این پوشش

دهی نیز متفاوت است.

کلمات کلیدی: رسانه، رویدادهای ورزشی، نابرابری جنسیتی، جامعه شناسی ورزش، جامعه و رسانه ورزشی

مقدمه

زنان از دیرباز با مسائل و مشکلات اجتماعی زیادی مواجه بوده‌اند یکی از این مشکلات، فقدان فرصت و امکان پرداختن به ورزش در تاریخی نه چندان دور است. در مقایسه با گذشته ورزش زنان پیشرفتهای خوبی داشته است؛ مانند تصویب قانون عدم تبعیض زن و مرد در برنامه‌های آموزشی در آمریکا، افزایش تعداد زنان تصمیم گیرنده در سازمانهای ورزشی کشورهای مختلف، افزایش بودجه‌های مربوط به ورزش زنان، برتری زنان در بعضی از رشته‌های ورزشی و افزایش قراردادهای و رویدادهای ورزشی زنان با شرکتها (منظمی و همکاران، ۱۳۹۱) مطابق بیان پردرسون ۱ (۲۰۰۲) رسانه یکی از موثرترین صورتهای اجتماعی سازی در جامعه امروز در ایجاد ارزشهای جنسیتی است. در حقیقت، رسانه‌های جمعی از طریق نمایشهای روزانه در رسانه‌های چاپی و تلویزیون نقش مهمی در انتقال تفاوت‌های جنسیتی و نابرابری ایفا میکنند. افراد با مجله‌ها و روزنامه‌های حاوی عکسها و روایت‌هایی که بیانگر عدم تعادل جنسیتی بین زنان و مردان است اشباع میشوند. این تفاوت‌های نقش جنسیت مخصوصا در دنیای ورزش مشهود است. اگرچه زنان در حوزه غیرورزشی پیشرفت داشته‌اند اما در زمینه ورزشی همچنان اول به عنوان یک زن و سپس به عنوان یک ورزشکار به آنها نگریده می‌شود در صورتیکه هم‌تایان مرد آنها چنین نگرانی‌هایی را ندارند. نگاهی کلی به سابقه پژوهشهایی که درباره ورزش زنان انجام شده است، نشان میدهد که اکثر این پژوهشها در حیطه جامعه‌شناسی بوده و به ورزش زنان از دریچه ارتباط آن با نقش زنان در خانواده، ارتباط آنان با جامعه و مسائل و آسیب‌شناسیهای خاص اجتماعی آن نگریده می‌شود. اما با توجه به اینکه جهان ورزش مردسالار است و زنان، اغلب با چالشهایی از جمله نگرش روانی اجتماعی نسبت به فعالیت آنها، نگرش مردان نسبت به فعالیت ورزشی بانوان، نابرابری جنسیتی شرکت در ورزش در بعضی جوامع، موانع موجود حضور زنان در فعالیتهای ورزشی و حتی نگرش خود زنان نسبت به پوشش آنها در بعضی رشته‌های خاص مانند دو و میدانی، شنا و غیره مواجه میشوند (گارات ۱۹۸۹۲)

با نگاهی به تاریخچهی ورزش در جهان میتوان پی برد که ورزش در طول تاریخ همواره قلمرو بی‌مردانه محسوب شده و استناداردها و ارزشهای آن، همگی بر اساس مردان شکل گرفته است. نابرابری جنسیتی، ریشه در یونان باستان دارد؛ یعنی جایی که در بیشتر شهرها، ورزش و تربیت‌بدنی به‌طور انحصاری در دست مردان بوده است. ورزش به‌وسیلهی مردان اختراع شده و برای آنها گسترش پیدا کرده است و زنان نقش بسیار حاشیهای در دنیای ورزش داشته‌اند (دوبووار، سیمون ۲۰۰۱۳) اولین زن ورزشکار، سانیسکا ۴ متعلق به سال ۳۹۶ قبل از میلاد است که با وجود کسب مقام قهرمانی در زمان خود اجازهی ورود به جشنواره، (پان هلینگ ۵) را نیافت. زنان در این دوران و قرن‌ها پس از آن، نسبت به میدانهای ورزشی به‌جای شرکت‌کننده، افرادی بیرونی و تماشاچی تلقی میشدند. در دوران اسپارتهای رقابت ورزشی به بخشی از تعلیمات زنان جوان وارد شد. از سال ۱۸۸۰، ورزش به‌سوی قانونمندی هدایت شد و از قرن ۱۹، سازمان و نظم بیشتری گرفت. معیارها، رفتارها و ساختار قواعد حاکم بر ورزش، آینه‌های تمام‌نمای رشد جامعهی صنعتی بود. در واقع چیزی شبیه به روند عقلانیت و غلبه‌ی قوانین بر یک کارخانه، بر ورزش نیز حاکم شد. در سال ۱۹۹۱ زنان تنها اجازه‌داشتند در مسابقات زیر سه

- 1 Perderson
- 2 Garratt
- 3 De Beauvoir,
- 4 Cynisca
- 5 Panhelenic

هزار متر بدونند، یک سال بعد، زنی ثروتمند به نام «کامیل دوگاست» به افسانه‌ی برتری مردان پشت فرمان اتومبیل پایان داد. وی در مسابقاتهای ۶۸۷ مایلی، با اتومبیل کوچک خود بر اتومبیل‌های بزرگ رقبای قهرمان و مطرح خود پیروز شد. دهه‌ی اول قرن بیستم نقطه‌ی عطفی در توسعه‌ی ورزش زنان است، زیرا زنان از تماشاگران منفعل به بازیگران فعال تبدیل شدند و به ورزشهایی همچون تنیس، گلف و فوتبال پرداختند. تا قبل از دهه‌ی ۲۰، حضور زنان با پوشیدن دامن بلند، چکمه و لباس با یقه‌های بلند متداول بود؛ اما بین سالهای ۱۹۱۹ تا ۱۹۲۶ بود که اولین بار تماشاچیان شاهد حضور زنان با لباسهای کوتاه در بازی تنیس بودند. در دهه‌ی ۶۰، جنبش فمینیستی با نام «آزادی زنان»، سنتها و تفکر غالب بر ورزش مردانه را به چالش کشید. با وجود این، بهانه‌ی ضعف جسمی زنان، مانع ورود آنان به بسیاری از رشته‌های ورزشی بود. تصور بر این بود که زنان نمیتوانند بیش از ۲۶ مایل بدونند و تا سال ۱۹۷۲ میلادی، اجازه‌ی ورود به مسابقات ۱۵۰۰ متر را نیافتند. در تاریخ مذکور، قانونی در کنگره‌ی ایالات متحده تصویب شد که همهی نهادهای آموزشی و ورزشی ملزم به رعایت آن بودند. طبق این قانون، در ایالات متحده‌ی زنان نباید به دلیل جنسیت از شرکت در ورزش و کسب منافع حاصل از آن در فعالیتهای یا برنامه‌های آموزشی که از جانب کمک مالی دولت مردان حمایت میشد، مورد تبعیض قرار گیرند. در سال ۱۹۷۲ به اتکای این قانون، سه زن برای دریافت تجهیزات بهتر ورزشی از دانشگاه دانشکده مورد تفحص دفتر حقوق بشر قرار گرفتند. کوکلی (۲۰۰۰) در خصوص اثربخشی نقش زنان در توسعه ورزش دو مفهوم کلیدی وجود دارد. یکی بحث جنس (تفاوتهای بیولوژیکی مرد و زن که از انعقاد نطفه تعیین می شود و دیگری بحث نقش جنسیت (ویژگی های شخصیتی که توسط جامعه و فرهنگ حاکم بر آن نقش می بندد). قرابت کارکردی این دو موضوع (جنس و نقش جنس) با در نظر گرفتن ملاحظات لازم می تواند موجبات رشد و شکوفایی ورزش بانوان را در برداشته باشد. بدون شک، رسانه ابزاری قدرتمند در جهت محقق کردن این موضوع است که می تواند از اوان کودکی تغییرات بنیادی را در باور و اعتقاد جامعه نسبت به زن و نقش آن ایجاد نماید (لاچیچک و همکاران، ۲۰۱۰؛ بوسی و همکاران، ۲۰۱۳) فعالیتهای کاملاً رسمی ورزش زنان در ایران از دهه ۱۳۲۰ شمسی با شرکت زنان در مسابقات و میدانی شروع شد و پس از آن با مسابقات بسکتبال و والیبال ادامه پیدا کرد. مسابقات تیمی زنان از دهه‌ی ۳۰ کلید خورد و پس از آن ورزشهای رزمی مانند کاراته نیز وارد دنیای ورزش زنان شد. در دهه‌ی ۴۰ باشگاههای ورزشی زنان راهاندازی شدند. اوایل دهه‌ی ۵۰ فعالیتهای ورزشی زنان به علت تحولات کشور قطع میشود، دهه‌ی ۱۳۷۰ برای تاریخ ورزش زنان بسیار مهم است؛ چرا که امور ورزشی بعد از چند سال رخوت، شکلی رسمی به خود گرفت. گروههای ملی فوتبال، فوتسال، والیبال و بسکتبال تشکیل و همچنین رشتههایی به ورزش زنان اضافه شد. به طور مثال تکواندو در دهه‌ی ۷۰ به صورت جدی فعالیت خود را شروع کرد؛ در دهه‌ی ۸۰ بیشتر شد و در دهه‌ی ۹۰ به اوج خود رسید. امروزه در بیشتر جوامع، زنان از فرصتهایی برابر برای شرکت در فعالیتهای ورزشی محروم بوده و با محدودیتهایی مواجهند. محدودیتهای ساختاری و مدیریتی، محدودیتهای مالی و امکاناتی، محدودیتهای فرهنگی و اجتماعی، از جمله این محرومیتها هستند؛ ولی این محرومیتها در ایران به دلایل مختلف، به ویژه شرایط فرهنگی، اجتماعی حاکم بر کشور برجستگی بیشتری دار دایمانانو ۲۰۱۱۲ اشکال مختلف تبعیض در ورزش زنان در جهان و ایران از نابرابری دستمزدها، نابرابری امکانات در دسترس ورزشی برای ارتقای زنان ورزشکار، عدم پوشش رسانه‌های ورزش بانوان، حضور کمتر مسئولان زن در ارگانه‌های ورزشی، اختصاص درصد پایین بودجه‌ی ورزش به بانوان از وجود قوانینی که به مردان خانواده از جمله پدر و همسر این اجازه را میدهد که زنانشان را از انجام فعالیتهای ورزشی با این توجیه که «ورزش متعلق به مردان است» حذف کنند. تا عدم اجازه به زنان برای حضور در بسیاری از رشته‌های ورزشی به بهانه‌ی

را از حق برخوردار و مشارکت در امور ورزشی باز میدارد (طالبپور و همکاران ۲۰۱۸)

امروزه رسانه ها قوی ترین ابزار برای طرح و رواج اندیشه ها و کارآمدترین وسایل برای نفوذ فرهنگها و نگرش ها به قلب جوامع هستند و نقش مهمی در شکل گیری نگرش های مخاطبان ایفا می کنند. با وجود تلاش بسیار بانوان ایرانی، سهم آنان از کل خبرهای ورزشی موجود در رسانه های گروهی ایران بسیار کم و ناچیز است. با پدید آوردن این برداشت که زنان تا اندازه زیادی از صحنه ورزش غایب اند و با این گونه برخورد با آنان، زنان را به همان صورتی که درباره شان می خوانیم و میشنویم، می بینیم، این امر باعث کوچک شمردن آنها و تلاش های ورزشی شان می شود و بدین ترتیب، رسانه ها درگیری زنان در ورزش را به حاشیه می کشانند. ورزش زنان برای خروج از این وضعیت و ارتقای جایگاه رسانه ای ناگزیر از بازنگری در برنامه ها و اتخاذ راهکارها و راهبردهایی در جهت ایجاد تعامل هر چه بیشتر با رسانه ها است مهدویان مشهدی و همکاران، (۱۳۹۱). تحقیقات اولیه مانند مطالعات منسجر (۱۹۸۸) و روو و برون (۱۹۹۴) این عقیده را شرح میدهند که در حوزه ورزش، نابرابری جنسیتی به عنوان یک هنجار پذیرفته شده و باقی میماند. ارزشهای مردسالاری که از نظر تاریخی با ورزش همراه بوده است توسط رسانهها تقویت میشود. کران، ۴، چوی، ۵، آیمارا و کوثر (۲۰۰۴) بیان کردند که فرهنگ غربی تجسم بر مذکر بودن است و بدن ایدهآل زنانه با تصویری که از یک ورزشکار مرد وجود دارد در تضاد است. نویسندگان به ویژه بیان کردند که زنان ورزشکار در دو فرهنگ کاملاً جدا زندگی میکنند: فرهنگ ورزشی و فرهنگ بزرگتر آنها مبنی بر اینکه آنان باید با درگیری مستمر بین یک ورزشکار بودن و یک زن بودن کنار بیایند. این یک مفهوم مهم در زمینه ورزش و رسانه است زیرا ورزش به طور سنتی عمدتاً به عنوان یک قلمروی مردانه و جایی در نظر گرفته می شود که ارزشهای فرهنگی-اجتماعی در آن بازتاب میابند و ایجاد میشوند. تحلیل رسانهها از رخدادهای ورزشی و ورزشکاران بر تفاوتهای جنسیتی و ترتیب جنسیتی تأکید مجدد میکند. این مقاله نشان خواهد داد که علیرغم ادعاهای مبنی بر اینکه امروزه زنان ورزشکار برابر با همتایان مرد خود در نظر گرفته میشوند، همچنان یک فریفتگی و جذبه در مورد بدن یک ورزشکار زن به جای مهارتهای ورزشی وی وجود دارد. علاوه بر این، ارزشهایی مشابه ارزشهای غربی امروزه در حوزه ورزشی در آسیا به شدت مورد استفاده قرار میگیرد.

با توجه به نرخ مشارکت زنان، مشارکت قومیتها اغلب به دلیل آگاهی و نزدیکی اعتقاداتشان بیشتر است. بالغ بر ۹۱ درصد مردم پاکستان و بنگلادش مسلمان هستند، بدیهی است که مردم از دیگر اقلیتهای قومیتی از اسلام پیروی کنند. در میان این جوامع شرکت اقلیتهای قومی کمتر از میانگین ملی است. تنها ۱۲/۵ درصد از زنان آسیایی به اندازه کافی در هفته ورزش میکنند و از سلامتی حاصل از ورزش سود میبرند که این آمار در مقایسه با ۱۸/۸ درصد زنان سفید پوست اروپایی بسیار کمتر است. این آمار به وضوح نشان میدهد که نیاز به مداخلات خاص برای توسعه اختصاصی ورزش زنان برای اینکه آنها نیز فرصتهایی برای شرکت در ورزش و فعالیت بدنی داشته باشند، و نیز بهدست آوردن مزایای پرداختن به ورزش ضروری است (دارابی (۱۳۸۰)). میزان پایین مشارکت به ناچار پیامدهای منفی برای سلامت را بهدنبال دارد، در همین راستا سازمان بهداشت انگلستان در سال ۲۰۰۴ سطح بیشتری از بیماری را در میان اقلیتهای قومی گزارش کرده است.

مشارکت در ورزش یک اقدام پیشگیرانه بسیار عالی برای بسیاری از بیماریهاست و همچنین میتواند نقش مهمی را در درمان و سلامتی

- 1 Messner
- 2 Rowe
- 3 Brown
- 4 Krane
- 5 Choi
- 6 Aimara
- 7 Kauer

ایفا کند. گسترش تغییرات در عادات مشارکت در سنین پایین و جذب دختران بالذت بردن از تجارب ورزشی برای اطمینان از شرکت آنها در بزرگسالی بسیار مهم است. همچنین ارائه‌دهندگان خدمات نیز باید استفاده از ورزش را به‌عنوان مکانیسمی برای ارتقای سلامت در جوامع در نظر بگیرند (حمیدپور و همکاران ۲۰۱۵)

با توجه به اهمیت مطالب گفته شده تحقیقات زیادی در مورد شرکت زنان به ورزش و نگرشهای موجود در مورد آنها انجام نشده است. با وجود تلاش قابلتوجه محققان، سیاستگذاران و پزشکان در ۲۵ سال اخیر (یست و نایک ۲۰۰۱ ورزش انگلستان ۲۰۰۲، ورزش اسکاتلند ۲۰۰۶) به این نتیجه رسیدند که مشارکت دختران در ورزش و فعالیت بدنی در زیر سطح مطلوب باقی مانده است.

ادواردسن کارلوت و همکاران ۲۰۱۱ در مؤسسه ورزش جوانان در پژوهشی تحت عنوان «درک نگرش روانی اجتماعی نسبت به ورزش و فعالیت بدنی در دختران» که در دو مرحله بر روی ۱۵۰۷ نفر از جوانان و دانش‌آموزان در بریتانیا انجام دادند به این نتایج دست پیدا کردند که از جمله عوامل تأثیرگذار مشارکت دختران در ورزش و فعالیت بدنی، ویژگیهای جمیته‌شناختی و ساختار خانواده، آنچه جوانان در مورد تربیت بدنی و ورزش و فعالیت فیزیکی فکر میکنند، حمایت اجتماعی از فعالیت بدنی از قبیل حمایت از معلمان، دوستان، والدین و اعضای خانواده، منطقی‌های که جوانان در آن زندگی میکنند و غیره میباشد. گروسی (۲۰۰۵) در مطالعه‌ی وضعیت ورزش در کشور که در بخشی از آن نقش رسانهها از استقبال بانوان از ورزش مورد بررسی قرار گرفته بود، نشان داد تبلیغاتی که در مورد آثار مفید ورزش کردن از طریق رسانه‌های جمعی شده است، هنوز نتوانسته اطمینان لازم را به بسیاری از خانواده‌ها در خصوص لزوم ورزش بانوان بدهند. تحقیق در مورد فعالیتهای فیزیکی زنان شاغل در دانشگاه در سه حیطه‌ی شغلی، خندهاری و اوقات فراغت، نشان داد که زنان از ۹/۱ ساعت فعالیتهای فیزیکی اوقات فراغت، فقط ۲ ساعت در هفته فعالیتهای ورزشی دارند. از دیرباز زنان کشور با مسائل و مشکلات اجتماعی زیادی مواجه بوده‌اند که از جمله می‌توان به فقدان فرصت و امکان برای انجام فعالیت ورزشییا ممنوعیت پرداختن به آن در تاریخی نه چندان دور، باورهای نادرست فرهنگی در جامعه، تبعیض رسانه‌ها در خصوص پوشش خبری ورزش زنان، عدم تمایل حامیان مالی از ورزش زنان و غیره اشاره کرد (ابودردا، ۱۳۸۵).

کریستوفر کینگ ۲۰۰۷ در مقاله‌های با عنوان نمایش رسانه از تصاویر ورزشکاران زن و مرد، به تحلیل محتوای دو روزنامه‌ی تایمز و دیلی میل انگلیس در مورد ورزشکاران دو و میدانی در بازیهای المپیک، از المپیک ۱۹۴۸ تا ۲۰۰۴ آتن پرداخت. تحلیل محتوای این دو روزنامه فقط در مدت دوهفته‌های بازیهای المپیک مربوط به رشته‌ی دو و میدانی بوده است. در این تحقیق تیتراهای اختصاص داده شده به مردان و زنان و جنسیت روزنامه - نگاران مورد بررسی قرار گرفت. ۶۸ درصد از کل مقالات توسط روزنامه‌نگاران مرد نوشته شده بود. ۲ درصد از کل مقالات فقط توسط زنان نوشته شده بود و در ۳۰ درصد از مقالات، جنسیت مشخص نشده بود. مقالات نوشته شده در روزنامه‌ی تایمز به این شرح بود: ۵۸ درصد در مورد ورزشکاران مرد، ۲۸ درصد در مورد ورزشکاران زن و ۱۳ درصد بدون اشاره به جنسیت خاص بود.

گراف ۴ ۲۰۱۴ موضوعاتی چون آزار و اذیت همسر، تبعیضهای جنسیتی جامعه و چالشهای تعادل کار و زندگی را موانعی برای پیشرفت ورزش زنان در استرالیا میدانند. مرکز مطالعات کالیفرنیا جنوبی نیز مطالعات فمینیستی را با عنوان «حمایت اجتماعی از ورزش زنان در رسانه و کیفیت پوشش خبری» چه به‌صورت آنلاین و چه رسانه‌های جمعی در سال ۲۰۱۵ منتشر نمود و در آن سطح پوشش

- 1 Yst & Nike
- 2 Karlot Edvarson & et all
- 3 Critopher King
- 4 Graph

رسانه‌های ورزش حرفه‌ای مردان نسبت به زنان را در ایالات متحده آمریکا ۶۸ به یک در تلویزیون و ۲۰ به یک در رسانه‌های نوشتاری اعلام کرد (پوراچیو همکاران ۲۰۱۷).

حتی در کشورهای پیشرفته، هنگام پوشش تلویزیونی در مورد مردان صرف اجرای مهارت‌های ورزشی مورد نظر قرار می‌گیرد در حالی که در مورد زنان بیشتر از مهارت ورزشی به جذابیت ۲ و فعالیت‌های غیر ورزشی مرتبط پرداخته می‌شود. در مورد تفاوت بین پوشش رسانه‌ای ورزشکاران حرفه‌ای زن و مرد، پژوهشی در کشور آمریکا در سال ۲۰۰۳ نشان داد که حتی زنان علاقه بیشتری برای پیگیری وقایع ورزشی مربوط به مردان رادارند و این دلیل بر اختلاف درم عرض بودن زنان در رسانه است (ماری، ۲۰۰۲).

روش تحقیق

این پژوهش ارزشیابی انتقادی مروری نظام‌مند می‌باشد مطالب انتشار یافته قبلی است و با بهره‌گیری از روش ترکیب به برجسته‌سازی نتایج تحقیقات گذشته در مورد تبعیض جنسیتی در بخش رویدادهای ورزشی می‌باشد بدین منظور، در روش ترکیب بهترین شواهد انعطاف‌پذیری مرور نظام‌دار نقلی سنتی با یکدیگر تلفیق می‌شوند. به هر صورت، با سازماندهی، یکپارچه‌سازی و ارزشیابی مطالب منتشر شده قبلی، نویسندگان پژوهش در راستای واضح‌سازی مسئله و ارائه راهکارها اقدام می‌کنند.

یافته‌ها

یافته‌های مربوط به ورزشکاران زن در آسیا کاملاً مشابه جامعه غربی بوده و هنوز کمبود نوشته‌ها برای درک چگونگی مبارزه با این کلیشه‌ها وجود دارد. محقق برنامه‌ریزی می‌کند تا نقش مربی‌های زنان در ورزش آسیایی را بطور دقیق‌تر بررسی کرده و تجربیات آنان به عنوان ورزشکار و تغییراتی که در طی دهه‌ها مشاهده کرده‌اند را جستجو نماید. علاوه بر این برای بررسی انواع تصاویر و واژه‌هایی که در رسانه‌های قدیمی (روزنامه‌ها، تلویزیون) و رسانه‌های جدید (اینترنت و رسانه‌های اجتماعی) استفاده می‌شوند تحلیل علمیت‌ر و عمیق‌تری انجام خواهد شد. همچنان که ورزش در کشورهای آسیایی محبوب‌تر می‌شود و پول بیشتری در صنعت ورزش ریخته می‌شود، بررسی پیامدهای جامعه‌شناختی ورزش و ورزشکاران در جامعه نیز حائز اهمیت می‌گردد. پس از آن که کیمیوان در المپیک زمستانی به مدال طلا دست یافت بسیاری از والدین کراهی شیفته اسکیت شدند و از دخترانشان خواستند که همانند کیمیوان بزرگ شوند در حالیکه این امر را برای جینمیران نمی‌توان بیان کرد. تنها اختلاف این است که کیمیوان زیبا و زنانه است و بنابراین بار دیگر بر این کلیشه که در ورزش زنان، موفقیت برابر با زیبایی است نه استعداد، تأکید می‌کند.

۱. اهمیت مذکر بودن:

از سنین کودکی، مردان و زنان به طور متفاوت اجتماعی می‌شوند. به مردان آموخته می‌شود که ورزش کنند یا ورزش‌ها را با عوامل مختلفی مانند خانواده، همسالان و در مدرسه تماشا کنند در حالیکه عمدتاً به زنان یاد داده می‌شود که فعالیت‌های ورزشی تنها برای مردان است. ویسنت ۲، پدerson ۳ و او بنور ۴ (۲۰۰۲) بیان کردند این عوامل تأکید داشتند که ورزش برای مردان است و موقعیتی ایجاد کردند که ورزش مترادف با مذکر بودن باشد. در طی این دوره، رسانه‌ها با بیاهمیت دانستن، جنسی ساختن و کم‌رنگ کردن حضور ورزشکاران زن، از چنین مردانگیای حمایت کرده و حتی به ایجاد آن پرداختند. برای تقویت مردانگی، رسانه‌ها از ظاهر فیزیکی و ژست

- 1 Pourakchi, et all,
- 2 Whisenant
- 3 Pederson
- 4 Obenour

یک ورزشکار همراه با نوشته‌های که به عکس ضمیمه شده باشد، استفاده میکنند. ویسنت، پدروسون و اوبنور (۲۰۰۲) نشان دادند که نه تنها ورزشکاران زن کمرنگ، بیهامیت و جنسی نشان داده میشوند بلکه رسانهها نقش مهمی در تأکید بر زنانگی ورزشکاران دارند. رسانه‌های ورزشی نه تنها از تحت پوشش قرار دادن ورزشکاران زن اجتناب میکنند، بلکه هنگام نمایش آنها، این ورزشکاران باید با ایده‌آلهای اروپامحور که زن باید هم یک ورزشکار و هم یک زن باشد مطابقت داشته باشند.

جامعه مردسالار غربی در طی تاریخ با اعلام پایینتر بودن ورزشکاران زن نسبت به مردان از ارزش آنان کاسته‌اند و تنها در سی تا چهل سال اخیر بوده است که زنان با این افسانه مبارزه کرده و تصور زنان ورزشکار به عنوان یک حقیقت ممکن را ایجاد نمودند. به زنان در تمام مولفه‌های جامعه به صورت نابرابر با مردان نگاه شده است و همواره در ورزش، از محرومیت سیاهپوستان در بیسبال تا ورزشکاران زن در ورزشهای حرفه‌ای و غیر حرفه‌ای، تبعیض ایجاد وجود است. بیست سال پیش، مسنجر (۱۹۸۸) استدلال کرد که زنان در حال حرکت به عصر جدیدی هستند که در آن دیگر به ورزشکاران زن به عنوان ابزار جنسی یا منحرفه‌های جنسی نگاه نمیشود و چنین نمایشهایی توسط رسانهها، ناعادلانه و شفاف به نظر میرسد. با این وجود، پیشرفت اخیر در پوشش ورزش زنان در سطحی اتفاق میافتد که ورزشکارانی که پوشش آنها مطابق ارزشهای سنتی زن بودن باشد از مزایای بیشتری نسبت به ورزشکاران با پوشش مطابق هنجارهای اجتماعی برخوردار میشوند. تحقیقات نشان داده است که کمرنگسازی حضور ورزشکاران زن و جنسیسازی آنان همچنان برجسته است. در هر یک از این زمینهها، آرایهای از راههایی وجود دارد که رسانه‌های ورزشی به تقویت و تولید مردانگی در ورزش ادامه دهند.

۲. کمرنگسازی و بیهامیت دانستن:

یکی از اولین مباحث مربوط به درک نابرابری در ورزش، کمرنگ ساختن و بیهامیت دانستن ورزشکاران زن در رسانهها است. این موضوع نه تنها در کمرنگسازی ورزشکاران زن، بلکه در کمرنگسازی رخدادهای آنها نیز ظاهر میشود. فقدان پوششدهی یا تقدیر از ورزشهای بانوان و ورزشکاران زن منجر به این اعتقاد میشود که ورزشهای ورزشهای بانوان و ورزشکاران زن چندان مهم نبوده و ارزش پوششدهی را ندارند. این حقیقت که ورزش بانوان و ورزشکاران زن بطور مستمر توسط رسانه‌های ورزشی نادیده گرفته میشوند بدین معناست که رسانهها تصویری را ارائه میدهند که در مقایسه با ورزش آقایان و ورزشکاران مرد برای آنها ارزشی قائل نیست. در حقیقت براساس بیانات ونر (۱۹۹۸)۲ مردها نمایانگر هنجار بوده و زنان نمایانگر "غیر" هستند. غیر مفهومی است که بیان میکند زنان در ابتدا زن بوده و سپس ورزشکار هستند و مولفه‌های برای بیهامیت دانستن آنان به عنوان ورزشکار است.

مطالعات متعددی وجود دارد که بر کمرنگسازی ورزشکاران زن متمرکز شده‌اند. کیان (۲۰۰۷) بیان کرد رسانهها بطور مستمر پیشرفتهای ورزش بانوان و ورزشکاران زن را به طریقی تقلیل میدهند که عموم مردم از تعداد ورزشکاران زن و پیشرفتهای آنان ناآگاه هستند. رسانهها نهادهایی هستند که از قدرت مردان در برابر زنان محافظت میکنند. یکی از مقالات معتبری که مفهوم گزارش جهتدار را نشان داده است مقاله بوتیلر (۱۹۸۳)۵ و سانجیوانی (۱۹۸۳)۵ است. آنها پوششهای مشهور ورزشها در یک دوره ۳۴ ساله را تحلیل کردند. نویسندگان دریافتند که نمایش ورزش زنان کمتر از ۵ درصد کل پوششها بوده و این زنان در ورزشهایی که از نظر اجتماعی قابلقبول بوده اند فعالیت داشتند. این یافتهها امروزه نیز در بسیاری از مجله‌های ورزشی و صفحات ورزشی روزنامهها شایع هستند. این تحقیق،

- 1 Messner
- 2 Wenner
- 3 Kian
- 4 Boutiler
- 5 San-Giovanni

تقویت و نمایش تصاویر زنانه کلیشه‌های از ورزشکاران و آنچه از نظر اجتماعی در ورزش بانوان قابلقبول است را برجسته ساخت. ایده ورزشهای «قابل قبول اجتماعی» به عنوان ایده‌های مطرح شد که ورزشهای ویژه معینی وجود دارد که برای مردان و زنان قابلقبول است. ورزشهای مختص مردان شامل ورزشهای تماسی از قبیل فوتبال یا رگبی بود و این نوع ورزشها حاوی مشخصه‌های مردانه مانند آسیب، خطر، قدرت، استقامت و خشونت بود. درحالیکه ورزشهای مختص زنان به ظرافت و زیبایی تأکید داشته و برای پوششدهی رسانه‌های قابل قبول در نظر گرفته می‌شد. براساس بیانات وینسنت ۱ (۲۰۰۴) یک موضوع مهم در رابطه همزی ورزش و رسانه این عقیده بود که رسانه‌ها یک سیستم جایزه برای ورزشکاران زن ایجاد کرده‌اند به گونه‌ای که آنهایی که مطابق سلسله‌مراتب جنسیتی باشند پوشش بیشتری نسبت به سایرین دریافت میکنند. زنانگی زنان بیش از توانایی ورزشی آنها مورد تحسین قرار می‌گیرد و این امر دارای انشعابات مختلف برای پوشش بالقوه ورزش بانوان و ورزشکاران است.

جنبه جالب دیگر در چگونگی پوششدهی ورزش بانوان توسط رسانه‌ها در زمینه ورزش تیمی در مقابل ورزش انفرادی است. توگلی ۲ و اوون ۳ (۱۹۹۹) در مطالعه المپیک دریافتند که تلویزیون بر ورزشهای انفرادی مانند شنا و غواصی تأکید داشته و هیچ توجهی به ورزشهای تماس فیزیکی نداشته است. در حقیقت نویسندگان دریافتند که زمان اختصاص داده شده به ورزشهای فردی غیرتماسی زنان تقریباً دو برابر ورزشهای گروهی بود. این یافته مشابه یافته‌های جونز ۴، مورل ۵ و جکسون ۶ (۱۹۹۹) بود؛ نتایج آنها نشان داد زنانی که ورزشهایی متناسب با جنسیت انجام میدادند بالاترین پوششدهی را داشتند. در نتیجهی این یافته‌ها به نظر میرسد زنانی که در ورزشهای مناسب مردان شرکت میکنند با کلیشه نقش جنسیت مواجه میشوند و بنابراین به دلیل عدم مطابقت از پوششدهی محروم میشوند. دانکن ۷ و هاسبروک ۸ (۱۹۸۸) و کین ۹ (۱۹۹۶) نیز بیان کردند که ورزشهای مردانه و ورزشهای گروهی در رسانه‌های چاپی و تلویزیون کمتر پوششدهی میشوند. دانکن ۱۰ و هاسبروک ۱۱ (۱۹۸۸) بسکتبال را که در تاریخ تحت سلطه مردان بود بررسی کرده و دریافتند اعتقاد بر این است که ورزشکاران مرد دارای توانایی فیزیکی، دانش و استراتژی هستند درحالیکه ورزشکاران زن دارای این مولفه‌ها نمی‌باشند. در مقایسه با ورزشکاران مرد، ورزشکاران مونث در معرض تفاسیر دوسوگرا در مورد زندگی‌شان قرار داده شدند. زمانی که زنان مرتکب اشتباهی شدند آن را به مشکلات عاطفی ربط دادند درحالیکه برای مردان تنها یک بدشمنی بود. این دمدمیمزاجی اشاره به این دارد که رسانه‌های چاپی و تلویزیون از طریق اعمال انحصاری، قدرت ورزشهای بانوان را تکذیب میکنند. به طور کلی، دانکن و هاسبروک (۱۹۸۸) دریافتند این دمدمیمزاجی منجر به این عقیده شد که رقابت زنان یک ورزش گروهی واقعی و بنابراین یک بازی واقعی نبود. علاوه بر این، ورزشکاران مونث به طور پیوسته با نام کوچکشان یا تحت عنوان «دختر» یا «خانم جوان» خطاب میشدند که نشان دهنده دستکم گرفتن ورزشکاران زن بود. خطاب کردن مردان با نام خانوادگی آنان یا تحت عنوان «مردان

-
- 1 Vincent
  - 2 . Tuggle
  - 3 Owen
  - 4 Jones
  - 5 Murrell
  - 6 Jackson
  - 7 Duncan
  - 8 Hasbrook
  - 9 Kane
  - 10 Duncan
  - 11 Hasbrook

جوان» نشان می‌دهد که به مردان نقش غالب داده می‌شود. مطابق بیان پارکس ۱ و رابرتسون ۲ (۱۹۹۸)، زبان استفاده شده سبب تضعیف ورزشکاران زن شده و بزرگسالی آنان را تکذیب می‌کند و بنابراین مجدداً بر مردانگی در ورزش تأکید می‌کند. این نوع تفسیر همچنان برای لکهدار کردن ورزش بانون مخصوصاً در تنیس استفاده می‌شود. به تنیس پوشش رسانه‌های بیشتری اختصاص داده می‌شود زیرا در دسته ورزشهای قابل قبول اجتماعی قرار دارد. این ورزش از نوع غیرتماسی بوده و ورزشکاران استانداردهای سختگیرانه زنانه را حفظ می‌کنند؛ با این وجود تلویزیون و رسانه‌های چاپی با این اعتقاد که زنان ورزشکار، ورزشکاران واقعی نیستند آنان را بیاهمیت جلوه می‌دهند. وینسنت (۲۰۰۴) پوشش‌دهی مسابقات قهرمانی تنیس ویمبلدون را بررسی کرد و دریافت که روزنامه‌نگاران ورزشکاران زن را در ژستهای عکاسی و متنی که به آن ضمیمه می‌شود، بیاهمیت جلوه می‌دهند. همچنین تعابیر متعدد «عزیزان» و «دختران» که به ورزشکاران زن اشاره دارد این اندیشه را پیشنهاد می‌کند که مردان جنس غالب هستند. زبان مفسران، کلیشه‌های جنسیتی را که دستاوردهای ورزشی زنان بیارزش هستند تقویت کرد. قابل ذکر است که زبان نقش مهمی در چگونگی تفسیر جنسیت و در تقویت ادراک زنانگی و مردانگی ایفا می‌کند. دانکن ۳ (۱۹۹۰) چندین راه دیگر که از طریق آنان ورزش بانوان بیاهمیت می‌شود را بیان کرد از جمله ظاهر فیزیکی و وضعیت بدنی. ورزشکاران زنی که مسحورکنندگی کمتری داشته باشند توجه کمتری از سمت رسانه‌ها به آنان می‌شود. برجسته بودن زنانگی ورزشکاران بر دستاورد غیرورزشی آنان تمرکز دارد و بنابراین به عنوان عامل بیاهمیت دانستن دستاوردهای ورزشی آنان عمل می‌کند.

۳. علاقه‌مند سازی جنسی

زمانی که رسانه‌ها زنان را به صورت جذاب و زنانه مورد تأکید قرار می‌دهند توجه از مهارت‌های آنان به سمت ظاهرشان منتقل می‌شود و تهدید این زنان بر تسلط ورزشی مردان به حداقل می‌رسد. تعاریف اجتماعی جنسیت، نابرابری و تضاد جنسی را مشخص کرده است. تضاد جنسیتیها یک مولفه پویا در دادن وضعیت پست به ورزشکاران زن بوده است. تیرگ ۴ (۱۹۹۳) در مورد این که چگونه بدن ورزشکار، ورزش را یک محیط قدرمند ویژه برای ساخت ایدئولوژیهای جنسیتی می‌سازد و این که این امر اساسی برای ایدئولوژی جنسیتی و برتری مردانگی می‌شود، بحث کرد. با این وجود زنان همواره در تمام قرون که توسط جامعه محدود شده بودند فعالیت فیزیکی داشتند. نمونه‌هایی از آن، دستهبندی ورزشکاری به صورت خطرناک بالقوه تا قابلیت تولیدمثل زنان بوده است. در دوره‌های اولیه مانند عصر ویکتوریا، زنان به صورت شکننده، سست و ناتوان در نظر گرفته می‌شدند و مهاجم و ورزشکار بودن بخشی از ایدئولوژی آنان نبود. مردان به زنان به عنوان ابزار جنسی مینگریستند:

زیبایی صورت یکی از مشخصه‌های اصلی (برای زنان) است اما افراط نامحدود در ورزشهای خشن، ورزشهای فضای باز، کریکت و نرفت‌انگیزترین بازی برای زنان یعنی هاکی نمیتواند تأثیری زنانه بر ذهن دختران جوان و ظاهر آنان داشته باشد. بگذارید دختران جوان برانند، اسکیت کنند و برقصند اما اجازه دهید ورزشهای میدانی را به کسانی واگذارند که برای آن ساخته شده‌اند به مردان».

امروزه ورزشهای مدرن برای پرورش اجتماع‌سازی مردان در راستای دوره‌های گذشته که هویت و نگرش مردانه را تشکیل می‌دهند، تکامل یافته‌اند. ورزشی که مردانه در نظر گرفته شود در جامعه برای تقویت مفهوم جدایش بین زنان و مردان عمل می‌کند و چنین اندیشه‌هایی منجر به ساخت ایدئولوژیهای مربوط به بدن زنانه و تضاد جنسیتیها می‌شود. ایدئولوژی‌هایی مانند این که زنان بدن ضعیفتر و

- 1 Parks
- 2 Robertson
- 3 Duncan
- 4 Theberg

نرمتری نسبت به مردان دارند این اعتقاد را افزایش میدهند که بدن زنان برای ورزشهای مستلزم تماس فیزیکی مناسب نیست و زنانی که در این ورزشها شرکت میکنند زنان «واقعی» نیستند. براساس بیان کووولا (۲۰۰۱) ورزشکاری اغلب به صورت عضلانی بودن تفسیر میشود و بنابراین اغلب معادل با قدرت و مردانگی دانسته میشود. بنابراین این عقیده که زنان از نظر بیولوژیکی بدن پستتری دارند به طور وسیعی برای توجیه محرومیت زنان در ورزشهای معین مورد استفاده قرار گرفته است و این اندیشه که زنانی که ورزشهای مردانه را انتخاب میکنند همجنسگرایی و ویژگیهای غیر زنانه دیگر را ترویج میدهند را تحت تأثیر قرار میدهد. بدن زنان همچنان به عنوان یک ابزار در ورزش شناخته میشود و زنان اغلب کشمکش قابلیتوجهی با یک ورزشکار بودن و یک زن بودن را تجربه می کنند. رسانهها نقش برجسته ای در جنسیسازی ورزشکاران زن ایفا میکنند. در دهه ۱۹۵۰ هویت یک زن در تمام عرصههای اجتماع و مخصوصا در ورزش سرکوب شد. زنانی که در ورزشها شرکت کردند با اهانت و تحقیر توسط رسانهها نشان داده شدند. کینگ ۲ و گیلانو ۳ (۲۰۰۳) بیان کردند یک ورزشکار موفق بودن با نقش جنسیت اجتماعی مقرر شده برای زن مغایرت دارد و بنابراین زنان باید به عنوان یک ورزشکار مردانگی آنان را جبران کنند. ورزشکاران زن اغلب خودشان را گرفتار حفظ استانداردهای سنتی زنانگی مییابند در حالیکه ورزش آنان خواستار فائق شدن بر این استانداردها یا تأکید بیش از حد بر آنان است. براساس یافتههای مریجوکین ۴ در مورد زنان در ورزش در دانشگاه مینسوتا «اگر شما یک ورزشکار زن هستید و میخواهید توجهها را جلب کنید راه انجام این کار این است که کارت جنسی را بازی کنید، مشکل این استراتژی این است که آیا به مرور به موفقیت میرسد؟» اولین زمینه جنسیسازی، مفهوم ظاهر است. مطالعات متعددی مشاهده کردند که رسانهها چایی بر ظاهر فیزیکی ورزشکاران زن بسیار بیشتر از تواناییها و مهارتهای ورزشی آنان تمرکز داشتند. این مطالعات مو، آرایش و شکل بدن را برای زنان ارجاع دادند اما به ندرت بر این عوامل در مردان تمرکز کردند. ارجاعات به ظاهر فیزیکی و جنبه ورزشی آنان این اندیشه را برجسته میسازد که نابرابریهای جنسیتی در رسانهها عادی است. وینسنت (۲۰۰۴) بر تبعیض جنسی به عنوان بخش مهمی از نظام جنسیتی تأکید کرده و زنان مشروط بر این که برای جنس مخالف جذاب باشند میتوانند از نظر ورزشی برتری یابند. در مطالعه وی در مورد پوششدهی رسانه چاپی و ویدئو، پوششدهی وسیع داده شده به ستاره سابق تنیس، کورنیکووا ۵، این مفهوم را برجسته ساخت. وی با لباسهای برهنه و مشخصههای اروپاییاش بیشترین عکسبرداری را داشت. در تمام متنهای مربوط به عکسها، ارجاعات متعددی به زندگی خانوادگی، دوستپسرها و شیزندهداری وی و نه به مهارتها یا قابلیتهای ورزشی وی وجود داشت. علیرغم این که کورنیکووا هیچگاه در مسابقات بزرگ تنیس برنده نشده است همچنان بهای او نسبت به تنیسبازان دیگر در گذشته و حاضر بیشتر است. ماریاشاراپووا ۶ ستاره تنیس بلوند جوانی است که توجه زیادی توسط رسانهها به دلیل بدنش به وی شده است. برخلاف کورنیکووا، شریپووا در مسابقات زیادی برنده شده است و یک ورزشکار پدیده است اما رسانهها همچنان به بدن وی متمرکز میشوند و وی را با استفاده از الفاظی مانند دختر جوان زیبا، پوست نرم و دستهای روان مو که هیچ یک به مهارتهای وی به عنوان یک ورزشکار مربوط نیست نسبت میدهند. جذابیت جنسی ورزشکاران زن چیز جدیدی نیست؛ تنها چیز متفاوت این است که این نسل از ورزشکاران زن با این اعتقاد برگزیده شده اند که جذابیت جنسی برای آنان خوب است. علاقه‌مندی واضح به جنس مخالف که در مورد کورنیکووا اتفاق افتاد آنچه را که هاله ۷ (۱۹۹۸) به عنوان زنانگی بیان کرد، مبنی

- 1 Koivula
- 2 Knight
- 3 Guilanno
- 4 Mary Jo Kane
- 5 Kournikova
- 6 Maria Sharipova
- 7 Hall

بر این که زنانگی یک کلمه کد برای علاقه به جنس مخالف و ترس زنان از به تصویر کشیده شدن به عنوان یک همجنسگرا است، برجسته می‌سازد. مطابق بیان کان ۱ (۱۹۹۴)، ورود زنان به ورزش یک نفوذ ناخواسته و مغشوشگر به حوزه مردانگی بود و زنانی که به ورزش پرداختند به عنوان «مردانه» یا همجنسگرا نظاره شدند. زیبایی و جذابیت ورزشکار، اساسی برای تجربه کلی ورزشکاران بود و بنابراین ورزشکار زن بودن در جامعه ما به منزله عمل کردن به شیوه‌های مخالف با نقش‌های جنسیت سنتی است. زمانی که ورزشکاران زن موفق بودند به آنان برچسب همجنسگرایی زده می‌شد. بلیند ۲ (۱۹۹۱) بیان کرد که زدن برچسب همجنسگرایی به زنان قدرتمند تلاشی برای طرد کردن و سلب قدرت از آنان بود. این تهدید و لکه‌پندگی حاصل می‌شود که بسیاری از ورزشکاران خودشان را از چیزهای مربوط به همجنسگرایان جدا کنند. برای تقویت منفی بودن ارتباط با همجنسگرایی، لنسکی ۳ (۱۹۹۴) اشاره می‌کند یک مربی والیبال نیاز دارد که تمام بازیکنانش موهایشان را بلند کرده و با یک روبان به صورت دم‌اسبی ببندند تا به زنانگی خود تأکید کنند. این مثال ترس مرتبط با همجنسگرایان و همجنسگرایی را واضح ساخته و این اندیشه که زنان ورزشکار باید برای موفقیت زنانگی داشته باشند را تقویت می‌کند. چنین مثالهایی اندیشه ایجاد زنانگی، که سبب تحمیل کدهای لباس و ظاهر توسط مربیان، اسپانسرها یا رسانه‌ها می‌شود را نشان می‌دهند. ورزشکاران زن توجه زیادی را جلب نمی‌کنند؛ بدین معنا که آنها هنوز از بدنشان برای توجه استفاده نمی‌کنند. برای روشن ساختن این امر، قبل از جام جهانی فوتبال زنان ۲۰۰۷، اعضای تیم ملی استرالیا در یک مجله مردان به صورت برهنه ظاهر شدند. آنها این کار را برای برجسته ساختن شرکتشان در جام جهانی و برای ترویج جام جهانی انجام دادند. چهار سال بعد، درست قبل از جام جهانی فوتبال زنان ۲۰۱۱، تیم ملی آلمان به صورت برهنه در مجله پلی بوی ۴ خودنمایی کرده و بیان کردند که برای ترویج جام جهانی این کار را انجام داده‌اند. امروزه تمایل به سمت تأکید بر دستاوردهای ورزشی نیست بلکه در حقیقت تمایل به تأکید زیاد بر حالات محرک و تطمیع جنسی است. ورزشکاران از مجلات مردگرا مانند ماکسیم ۵ و فور هیم مگزم ۶ (□□□□) برای برجسته‌سازی ورزششان استفاده می‌کنند. این نوع ترویج متداول است. روو ۷ و برون (۱۹۹۴) توضیح دادند که محبوبیت بسیاری از ورزشها و ورزشکاران زن در استفاده از فریبندگی آنان برای ترویج ورزششان نفهته است. ورزشها از دامنه‌های کوتاه‌تر، تاپ‌های تنگ‌تر، تشویق کاهش وزن و آراستن برای فروش ورزشهای زنان به عنوان جذابیت‌های جنسی به عموم استفاده کرده‌اند. چنین پیشنهادهایی مطابق بیان روو و برون (۱۹۹۴) خود شکننده هستند زیرا به طور مستمر وضع برتری مردان را بازتولید می‌کند. ژستهای ورزشکاران در این مجلات تنها به بهره‌برداری آنان با دوربین تلویزیون و مطبوعات چاپی، که به بدن زنان تمرکز دارد، تأکید مجدد داشت. زنان لباسهای پاره پوشیدند، مایو به تن کردند و سینه‌ها و پاپینت‌ها خود را در معرض دید قرار دادند. به طور متوسط احتمال این که ورزشکاران زن با حالات جنسی و وسوسه‌انگیز در رسانه‌ها نمایش داده شوند بیشتر از مردان است. ریدر ۸ (۲۰۰۱) تأکید کرد که «وی به تصاویر به صورت جنسی فکر نمی‌کند، آنها بیانی هستند که زن می‌تواند قدرتمند، زانه و با اعتماد بنفس باشد.» آنچه واضح است این است که رسانه‌های چاپی این ورزشکاران را از طریق عکسها و تفسیر در متن به حاشیه می‌رانند. زمانی که زنان در ژستهای فعال در روزنامه‌ها، مجلات یا اینترنت نشان داده می‌شوند معمولاً متن آنها را به عنوان اشیاء منفعل و زینتی توصیف خواهد کرد. قوانین زنانگی

- 1 Cahn
- 2 Blind
- 3 Lenskyj
- 4 Playboy
- 5 Maxim
- 6 Him Magazine
- 7 Row
- 8 Reeder

از طریق تصاویر بصری که هر روزه میبینیم به ما منتقل میشود و ما از طریق تصاویر یاد میگیریم که چه چیزی مناسب و نامناسب است. باید به یاد داشت که روزنامهنگاران عینی نیستند، آنان هستند تا رونامهها را بفروشد و بنابراین عکسها و متنها حتی زمانی که به عنوان برابر بودن مطرح شوند با فاعلیت مستحکم میشوند.

۴. ورزشکاران زن آسیایی:

اگرچه تحقیقات وسیعی در مورد نیمکره غربی انجام شده است، تحقیقات در مورد درک تصاویر ورزشکاران زن در آسیا کم بوده است. با افزایش شرکت ورزشکاران آسیایی در سطح ملی و بینالمللی و افزایش موفقیت ورزشکاران آسیایی بررسی این که این «فوقستارههای ورزشی» چگونه توسط جامعه و مخصوصا در رسانهها ارزیابی میشوند حائز اهمیت است. همانند غرب، بسیاری از این ورزشکاران نزد مردم شهرت داشته و هر عمل آنها توسط همان مردم تقلید میشود. بنابراین تصاویر نمایش یافته توسط رسانهها میتواند تأثیر اجتماعی بادوامی بر طرفداران داشته باشد. در حقیقت، هرچه زنان ورزشکار بیشتری موفق شوند تأثیر بیشتری بر جامعه خواهند داشت و در فرصتی برابر، نقش مهمتری ایفا خواهند کرد.

با این وجود شرکت در ورزش و علاقه به آن برای مدت طولانی برای زنان آسیایی مهم نبوده است و به عنوان جریانی در مقابل کلیشه زنان آسیایی منفعل و فداکار به آن نگریسته شده است. امروزه زنان بطور فزایندهای در ورزشها حضور دارند و بررسی تصاویری که ایجاد میکنند حائز اهمیت است. قدرت ورزشی در حال انتقال از غرب به شرق است و جالب است بدانیم که همراه با این قدرت چه جنبههای دیگری از ورزش مانند تبعیض، نابرابری و مردانگی منتقل خواهد شد. علاوه بر این، بسیاری از ویژگیهای ورزش غربی در حال نفوذ در فرهنگ ورزش شرقی است. مخصوصا برنده شدن در تمام هزینهها شایع شده است زیرا امروزه به ورزش به عنوان یک تجارت نگاه میشود نه لذت. بنابراین ورزشکاران تجاری و تبلیغاتی میشوند. برای این مقاله، محقق بر تصاویر ورزشکاران زن در رسانهها متمرکز میشود. از آنجایی که محقق ریشه در کره دارد، نمونههای از روزنامههای کرهای به هر دو زبان کرهای و انگلیسی بررسی میشوند تا علائم جنسیسازی و بیهامیت دانستن در رسانههای آسیایی همانند رسانههای غربی تحلیل شود. محقق دارای دو دانشجو است که مقالات روزنامه را از بازی های آسیایی گوانگژو (۲۰۱۰) بررسی میکنند و آنها را به زبان انگلیسی برمیگردانند. روزنامه های بررسی شده از نوع روزنامههای روزانه و معتبر بودند از جمله مقالات زبان کرهای جونگانگدلی ۱، چویون دلی ۲ و روزنامههای انگلیسی زبان کرهتایمز ۳ و کرههرالد ۴ نتایج بیانگر تمرکز قابل توجه بر مشخصههای فیزیکی و غیرورزشی ورزشکاران زن در کره بودند. بازیهای آسیایی ۲۰۱۰ در گوانگژو ورزشکاران خارقالعاده زیادی را به نمایش گذاشت در حالیکه مقالات عمدتا بر «گوانگژو پنج» تمرکز داشتند. گوانگژو پنج به پنج تن از زیباترین ورزشکاران زن در کره از ورزشهایی مانند بیلیارد، ژیمناستیک، شنا، بدوک و والیبال اشاره دارد. روزنامهها به دفعات، زیبایی چهره تمام ورزشکاران را گزارش کرده و از واژههایی نظیر «دلفریب» استفاده کردند. به عنوان مثال، هانسونگی ۵ به صورت «بلند و خوشاندام» توصیف شده و «خوشلباسترین» ورزشکار است. یقینا یک بازیکن مستعد بودن و یکی از بهترینها در کشور بودن باید به صورتی بهتر از «خوشلباسترین» ورزشکار توصیف گردد. مثالهای دیگر، ویژگیهای «غربی» زیبای ورزشکاران و بدنهای خارقالعادهای که داشتند را برجسته کرد. سویئونجه ۶ یک ژیمناست ریتمیک کلاس جهانی بوده و در بین ده ژیمناست

- 1 Jung Ang Daily
- 2 Cho Sun Daily
- 3 Korea Times
- 4 Korea Herald
- 5 Han Songi
- 6 Son Yeon Jae

برتر جهان قرار دارد؛ با این وجود در هر دو مجله جوانگاندلی اکثر داستان‌ها بر زندگی بالقوه وی و ویژگی‌های فیزیکی متمرکز است. با وجود ۱۸ سال سن، تصاویر وی به شدت جنسی می‌شوند و وی امروزه یک تکیه‌گاه در بسیاری از تجارتهایی است که زیبایی وی را نشان می‌دهند. این اتفاق برای ورزشکار زن دیگری در کره اتفاق افتاده است کیم یان ۱. کیم یان بهترین اسکیتباز جهان بوده و بسیاری از داستانها در مطبوعات کره‌ای و انگلیسی بر ویژگی‌های فیزیکی وی تمرکز دارند نه دستاوردهای ورزشیاش. او امروزه یکی از موردتوجهترین ستاره‌های ورزشی در آسیا از طریق تأییدها است. در مقایسه، جان می ران ۲ یکی از ورزشکاران پیشرو در جهان است که دارای تأییدهای بسیار کمی است. علت آن است جان می ران یک وزنه‌بردار بوده و به اندازه کیم یانگ "زنانه" نیست. این یافته‌ها از تحقیقات انجام شده در رسانه‌های غربی توسط توگلی و اوون (۱۹۹۹) در رابطه با ورزش رقابتی و دانکن و هاسبرو (۱۹۹۸) در مورد مفهوم ورزش مناسب جنسیت پشتیبانی می‌کند. بنابراین به نظر می‌رسد که علاوه بر تجارت بودن ورزش، نگرستن به ورزشکاران زن در ابتدا به عنوان یک زن و سپس به یک عنوان ورزشکار به جامعه آسیایی منتقل شده است. با این وجود، علیرغم این کلیشه‌ها، شرکت زنان آسیایی در ورزش فزاینده بوده و چنین شرکتی می‌تواند در تغییرات اجتماعی و فرصت بزرگتر برای زنان در جامعه سهیم باشد.

نتیجه گیری

بررسی رابطه بین جنسیت و رسانه ورزشی، بدنه اصلی تحقیق در زمینه جامعه‌شناختی ورزشی را ایجاد کرده است. بیشتر این تحقیق بر تحلیل محتوایی تصاویر کلیشه‌های زنان ورزشکار، زبان و تفاسیری که چارچوبی برای جنسیسازی، بیاهمیت دانستن و تنزل تواناییها و دستاوردهای ورزشی زنان فراهم ساخته است، تکیه دارد. این تنزل در تمام ورزشها به چشم می‌خورد. ورزش صرفاً یک نهاد عینی نیست بلکه دارای پتانسیل تأثیرگذاری بر هنجارها، ارزشها و اعتقادات فعالیت‌های اجتماعی بزرگتر است. رسانه‌ها و رابطه همزیستی ورزشها، کلیشه‌های جنسیتی را ساخته و برای حفظ نابرابری جنسیتی و تفاوت‌های جنسیتی از طریق واژه‌ها و عکسها از آنها استفاده می‌کنند. ورزشها رسانه‌های جمعی را می‌فروشند و رسانه‌ها ورزش را بفروش می‌رسانند؛ بنابراین رسانه‌ها پوششدهی مغضرا نه دارند زیرا فرض بر این است که مصرف کنندگان آنها مردان هستند. پدerson ۳ (۲۰۰۲) با فصاحت بیان کرد که رابطه همزیستی، پذیرش مردانگی به عنوان ویژگی مشخص جامعه غربی را می‌پیرورد و رسانه‌ها این مردانگی را ایجاد کرده و بازتاب می‌کند.

تحقیق دریافت که در ورزشهای زنان نه تنها در میزان پوششدهی ورزشکاران زن و ورزش بانوان با مردان اختلاف وجود دارد بلکه همچنین کیفیت این پوشش دهی نیز متفاوت است. موضوع اصلی که در مواد تحقیق اتفاق افتاد کم‌رنگسازی حضور زنان، بیاهمیت جلوه دادن آنان، جنسی سازی و علاقه‌مند ساختن جنس مخالف به بدن زنان در زمینه ورزش بود. این نوع گزارش تأثیرات عمیقی بر هر دو جنسیت در سنین جوانی دارد. نابودی و تسلط نمادین منسوب به ونر ۴ (۱۹۹۸) منجر به دم‌دمیمزاجی نسبت به ورزش بانوان و ورزشکاران زن میشود. بنابراین افراد، مخصوصاً مردان، میتوانند مردانگی را به عنوان شکلی از برتری نسبت به زنان بپذیرند. زمانی که این اتفاق بیفتد زنان را از طریق ضعف فیزیکی و عواطف لکهدار میکنند و بنابراین به آنان به عنوان ورزشکاران واقعی نگرسته نمیشود زیرا در ابتدا به عنوان زن و سپس ورزشکار در نظر گرفته میشوند.

رسانه‌ها به دنبال فروش مقالات هستند و در یک جامعه مصرف‌گرا، تلاشهای مداوم مردان برای حفظ قدرت با عینیت بدن زنان آغاز میشود و ورزش زمینهای است که این تلاش‌ها در آن دیده شده و توسط مصرف عمومی باز تولید میشود. ورزشکاران زن باید همچنان

- 1 Kim Yuan.
- 2 Jane Mi Ran
- 3 Pederson
- 4 Wenner

با «ایدئال مردان» در مورد یک زن ورزشکار مطابقت داشته باشند. در این ورزشکار زن «ایدئال»، جامعه برای افزایش تحرکات جنسی و جنبه‌های جنسی بدن زنان کوشیده است؛ مخصوصاً که مردان این زنان ایدئال و ورزشکاران زن دیگر را به عنوان فرمانبردار نظاره کرده و اغلب به جای توانایی‌های ورزشی آنان به شکل فیزیکی‌شان متمرکز میشوند. بنابراین با متمرکز شدن بر فیزیک ورزشکار زن، مردان بدن زنان را شبیه محرک جنسی نرم عینیت بخشیده‌اند. با حمایت از ورزشکاران زن با محرک جنسی نرم، مردان میتوانند به زنان به عنوان ورزشکار تعدی کنند. رسانه‌ها این ایدئال را تنظیم می‌کنند تا ورزشهای زنان را به شکل تجاری‌تری درآورند و زنان بیشتر به جنبه‌های «زنانگی» ورزشکاران تأکید دارند. به یک تغییر نمادین و ایدئولوژیکی در جامعه، و نه تنها در ورزش، برای زنان نیاز است تا کنترل کامل بدنشان را داشته باشند. این تغییر در تمام سطوح جامعه و در رابطه با ورزش مورد نیاز است؛ تغییر هنگامی اتفاق خواهد افتاد که برنامه‌های بیشتری برای تشویق زنان به شرکت در ورزشها در تمام سطوح ایجاد شود. همچنین گنجاندن زنان در مدیریت سطح بالای ورزشها، یعنی زمانی که مربیان زن در رسانه‌ها به عنوان گزارشگر یا تحلیلگر استخدام میشوند، بمراتب مهمتر است. این تغییرات تنها در صورتی اتفاق میافتد که کسانی که در بالاترین سطوح هستند معتقد باشند تغییر باید رخ دهد و این توصیه‌ها تنها بخشی از توصیه‌هایی است که برای تغییر درک ورزشکاران زن باید اجرا شوند. مهم است که همه ما در تغییر شیوه درک و ارزشگذاری ورزش شرکت کنیم. بدون شک به ورزش همچنان به عنوان دنیای «مردان» نگریسته میشود و تغییرات آهسته خواهد بود اما میتواند اتفاق بیفتد.

منابع

- Boutilier, M. A., & San Giovanni, L. (1983). The sporting women: Feminist and sociological dilemmas. Champaign, IL: Human Kinetics
- Chia, Chen Yu. (2009). A content analysis of news coverage of Asian female Olympic athletes. *International Review for the Sociology of Sport*, 44, 283-305
- Choson Daily. (2011). Sexy cruise, Pure darae, Guangzhou 5 looking attractive. Retrieved August 30th, 2011 from <http://sports.chosun.com/news/news.htm?id=201011130100128310007471&ServiceDate=20101112>
- Eastman, S.T, & Billings, A.C. (1999). Gender parity in the Olympics. *Journal of Sport and Social Issues*, 23(2), 56-72.
- Hall, A. (1988). The discourse of gender and sport: from femininity to feminism. *Sociology of Sport Journal*, 5, 330-340.
- Hankyung News. (2010). Guangzhou 5-looking ``chayura - sonyeonjae - jeongdarae-a-iseulah, beauty, even gold Medals sense. Retrieved August 30th, 2011 from <http://www.hankyung.com/news/app/newsview.php?aid=2010111249087>
- Harrison, L.A., & Lynch, A.B. (2005). Social role theory and the perceived gender role orientation of athletes. *Sex roles*, 52(3), 227-236.
- Jex, Maya. (2000). Playing out Identities. *Women in Sports*. Retrieved August 16, 2006 from the WorldWide Web. <http://journalism.fas.nyu.edu/wis/bizjournal sexuality12.html>.
- Kane, M. J. (1996). Media coverage of the Post Title IX female athlete: A feminist analysis of sport, gender, and power. *Duke Journal of Gender Law & Public Policy*, 3(1), 95-127.

- Kennedy, E. (2001). She wants to be a sledgehammer? Tennis femininities on British television. *Journal of Sport and Social Issues*, 25(1), 56-72.
- Koivula, N. (2001). Perceived characteristics of sport categorized as gender-neutral, feminine and masculine. *Journal of Sport Behavior*, 24(4), 377-393.
- Krane, V., Choi, P.Y.L., Baird, S., Aimar, C.M., & Kauer, K. (2004). Living the paradox: female athletes negotiate femininity and muscularity. *Sex Roles*, 50(5), 315-329.
- Lenskyj, H. J. (1994). Sexuality and femininity in sport contexts: issues and alternatives. *Journal of Sport and Social Issues*, 18(4), 356-376.
- Messner, M.A. (1988). Sports and male domination: The female athlete as contested ideological terrain. *Sociology of Sport Journal*, 5, 197-211
- Messner, M.A., Duncan, M.C., & Jensen, K. (1993). Separating the men from the girl. The gendered language of televised sports. *Gender and Society*, 7(1), 121-137.
- Oglesby, C. A. (1990). *Women and sport: From myth to reality*. Philadelphia, PA: Lea and Febiger.
- Parks, J.B., & Robertson, M.A. (1998). Influence of age, gender, and context on attitudes towards sexist/nonsexist language: Is sport a special case. *Sex Roles*, 38(5), 477-494
- Pederson, P.M. (2002). Examining equity in newspaper photographs. *International Review for the Sociology of Sport*, 37(3), 303-318
- Reeder, K. (2001). The Playboy Athlete. *Women in Sports*. Retrieved March 16, 2011 from the World Wide Web. <http://www.shethinks.org/articles/an00109.cfm>
- Theberge, N. (1993). The construction of gender in sport: Women, coaching, and the naturalization of difference
- Vincent, J. (2004). Game, sex, and match: The construction of gender in British newspaper coverage of the 2000 Wimbledon championships. *Sociology of Sport Journal*, 21, 435-456.
- Wenner, L.A. (1998). *Mediasport*. New York, NY: Rutledge Press
- Wensing, E.H., & Bruce, T. (2003). Bending the rules: Media representation of gender during an international sporting events. *International Review for the Sociology of Sport*, 38(4), 387-396.
- Whisenant, W.A., Pederson, P.M., & Obenour, B.L. (2002). Success and gender: determining the rate of advancement for intercollegiate athletic directors. *Sex Roles*, 47(9), 485-491.
- Coakley, J. J. (2004). *Sports in society: Issues and controversies* (9th ed.). New York: McGraw Hill.
- Duncan, M.C. (1990). Sport photographs and sexual difference: images of women and men in the 1984 and 1988 Olympic Games. *Sociology of Sport Journal*, 7, 22-43

- Abu Darda, Zainab (2006). Investigating the reasons for the lack of support for Isfahan's professional women's sports. End of Master's Degree in Physical Education, Islamic Azad University, Khorasgan Branch. (Persian)
- Monazami, M. Alam, Sh. Shetab boushehri, N. (1391). Determining the Factors Affecting the Development of Physical Education and Women's Sports of the Islamic Republic of Iran. *Journal sport management*. 4 (01), 030- 036. (Persian)
- Garratt, L. (1989). *Women in Sports*. *City Sports*, 3(7), 01-06.
- Darabi, M. (2001). Investigating the Cultural Factors of Women's Attitudes toward Sport in Tehran. M.A Thesis. Islamic Azad university. (Persian)
- Hamidehpour, H. Shetab boushehri, N. (2015). The role of mass media in the development of women's championship sports. *Communication management in sports media*. 6(6). 46-31. (Persian)
- Yst, O. Nike, J.(2001). Review Muslim Women in Sport Women's Sport and Fitness Foundation and Sporting Equals. Review Date Jan 6101.
- De Beauvoir, Simon (2001), *Second Gender*, Translated by Qassim Sanoudi, Volume I and II, Tehran: Toos Pub.(Persian).
- Coakley, j. (2888) *Sport in Society: Issues and controversies*, Boston Mass, mc Graw Hill.
- Talebpour, Akbar, Ghadimi, Bahram (2018), *Sport at the Pointview of Sociology Theorists*, Ja mehshenasan Pub.(Persian).
- Garousi, Saiideh (2885), *The Impact of Myths on Gender Inequality, Case Study of Kerman and its Villages*, Ph.D. Dissertation in Sociology, Faculty of Social Sciences, Shiraz University.(Persian).
- Pourakchi, Somayyeh, Heidarinejad, Sedigheh, Shetab Boushehri, Nahid, Khatibi, Amin (2017), Identifying Obstacles to the Promotion of Women Athletes in the Premier League of Khuzestan Province, *Journal of Sport Studies*, No. 42. June-July 2810. pp 102-132.(Persian).
- Mahdavian Mashhadi, Maryam; Hemmatinejad, Mehr Ali; Ahmadi, Abdolhamid; Ehsani, Mohammad (2012). Comparison of the current and desired role status
- Communication, 19. Radio, television and press in women's sports from the perspective of experts, *Quarterly Journal of Research*.(Persian).
- Lapchick, R., Hoff, B., & Kaiser, C. (2010). The 2010 Racial and gender report card: College Sport. Retrieved from the Institute for Diversity and Ethics in Sport.
- Buysse, Jo Ann, and Sarah Wolter. "Gender representation in 2013 NCAA Division I media guides: The battle for equity was only temporarily won." *Journal of Issues in Intercollegiate Athletics* 6.
- Murray, Sarah (2002). *Unveiling Myths: Muslim Women and Sport*. New York: Women's Sports Foundation. Available from <http://www.womenssportsfoundation.org/cgi-bin/iowa>
- Hassanabadi, Hamid Reza (2012). *The first prenatal education seminar for children*. Tehran.(Persian).

Investigating the performance of the media in the inequality of broadcasting sports events

Objectives of the research: The present study on the sociological view of media performance in the inequality of broadcasting of sporting events at the international level was reviewed. International was examined.

Methods: The review method was a systematic review of the results of previous research that used the combined method to investigate gender inequality in sporting events.

findings: Despite the great advancement of women's sports and female athletes and the high potential for strong women to be positive role models, the representation of these athletes in the media has been very low compared to male or male athletes. Although there has been tremendous growth and popularity for women's sports, female athletes are still considered inferior to male athletes, and compared to male athletes, there is still sensitivity and obsession with female athletes' bodies rather than skills. Of women.

Conclusion: Inequality in sports will exist until the media re-examines the performance of female athletes. The results of the study found that in women's sports there is a difference not only in the coverage of female athletes and women's sports with men but also The quality of this coating also varies.

key words:

Media, sporting events, gender inequality, sports sociology, society and sports media

مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی

نشریه علمی تخصصی تربیت بدنی و علوم ورزشی
سال نخست، دوره اول، شماره پنجم، تابستان ۱۴۰۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۶/۹

تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۴/۱۵

بررسی اثرات زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی بر کیفیت محیط شهری وزارت ورزش و جوانان

شیرین عباس پور، کارشناس ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز
دکتر محمدرضا اسماعیلی، کارشناس ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز
دکتر فریده اشرف گنجویی، هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

چکیده

بهره مندی از مواهب طبیعی و قابلیت های بالقوه محیط زیست، حق قانونی و عرفی هر انسانی است لیکن بهره برداری از منابع طبیعی، پیشرفت اجتماعی و رشد اقتصادی نباید به شکلی انجام پذیرد که تخریب منابع زیست محیطی را در برداشته باشد و آسیب جبران ناپذیری را متوجه محیط زیست سازد. هدف این پژوهش بررسی اثرات زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی بر کیفیت محیط شهری می باشد. در این پژوهش تعداد ۱۸۰ نفر از مدیران و کارشناسان محیط زیست و اماکن وزارت ورزش و جوانان مشارکت داشتند، که در بازه زمانی ۳ ماه، سال ۱۳۹۹ پژوهش صورت پذیرفت. ابزار پژوهش پرسشنامه بود. برای سنجش اثرات زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی پرسشنامه دارای ۱۴ سوال و جهت سنجش متغیر کیفیت محیط شهری از پرسشنامه ۱۷ سوالی استفاده گردیده است. به منظور تحلیل و آزمون فرضیه های پژوهش از روش همبستگی و رگرسیون در نرم افزار SPSS استفاده گردید. نتایج آزمون فرضیه های پژوهش نشان داد تمام فرضیات تحقیق مورد تایید قرار گرفته و اثرات زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی بر کیفیت محیط شهری تاثیر معناداری دارند.

واژگان کلیدی: اثرات زیست محیطی، ترافیک، کیفیت محیط، دسترسی، ایمنی و آسایش، هویت و دید بصری.

مقدمه

امروزه، در کشورهای صنعتی و پیشرفته معمولاً بر خورداری از سرانه مناسب فضاهای خدماتی و ورزشی الزامی شده است؛ بنابراین در برنامه ریزی های شهری، ضرورت های بهداشتی، تفریحی و زیست-محیطی ایجاب می کند به دنبال سرانه ای مناسب در تخصیص فضاها برای ارائه خدمات ورزشی در شهرها باشیم. در پنجاه سال گذشته، جمعیت کشور حدود چهار برابر شده است که به طور طبیعی نیاز به امکانات و خدمات ورزشی را افزایش می دهد. مسئولیت دولت به عنوان مهم ترین متصدی ورزش کشور نه تنها تحمل بار عظیم مالی است، بلکه مسئولیت مدیریت و راهبری این برنامه ها را نیز بر عهده دارد. (سلطان حسینی، ۱۳۹۳).

به طور کلی تحولات اقتصادی و اجتماعی و زیست محیطی از اجزای اصلی توسعه محسوب می گردند. هر چند هدف از توسعه، بهبود وضعیت اقتصادی و اجتماعی است لیکن ممکن است در صورت عدم جامعیت برنامه ها، مشکلات و مسایل مختلفی به ویژه از جنبه های محیط زیستی و بهداشتی به وجود آید. (حائری پور، ۱۳۹۳).

طی دو دهه اخیر توجه ویژه ای به تاثیر سازمان های ورزشی و مسئولیت آن ها در برابر محیط زیست در سطوح سیاست گذاری کشورهای که به دنبال دستیابی به اهداف توسعه پایدار شده است. به عبارتی سازمان های ورزشی در سطوح بین المللی همراه با اجرا نمودن برنامه های مدیریت اماکن در راستای حفظ سلامت و ایمنی ورزشکاران و کسب سود، مجری برنامه های متعددی را در جهت حفظ محیط زیست هستند (سارتور و همکاران، ۲۰۱۸). از آنجا که ورزش در ایران نوباست در بسیاری از مناطق هنوز به صورت سنتی اجرا می شود و با وجود تغییر و تحولات صورت گرفته هنوز با آرمان ها و استانداردهای جهانی فاصله بسیار دارد. بنابراین یکی از دغدغه های مدیران تاسیسات ورزشی، تامین سلامت و ایمنی تماشاگران و شرکت کنندگان در رویدادهای ورزشی در کنار حفظ محیط زیست و مدیریت سبز است (جوانمردی و باقری، ۱۳۹۲).

به نظر میرسد کاهش کیفیت محیطی و زیست پذیری مراکز و اماکن ورزشی نقش بسزایی در کاهش جمعیت و مراجعات داشته است؛ و همچنین ناراضیاتی طیف گسترده ای از افراد را به دنبال دارد.

کیفیت محیطی که نشان دهنده ویژگی های جالب محیط اطراف و شامل عواملی نظیر عوامل بصری، شنوایی و احساسی است، سعی دارد کیفیت های یاد شده را شناسایی و راه های ارتقا یا حفظ کیفیت آنها را مشخص کند که وضع نامناسبی دارند و برای بهبود آنها بی گام بردارد که مطلوبیت چندانی ندارد. (بشیری، ۱۳۹۷).

یکی از مهم ترین قدم های اولیه در ساخت اماکن ورزشی، انتخاب محل مناسب است. به نظر می رسد این اماکن در هر نقطه ای ساخته شوند قابلیت استفاده فراوانی خواهند داشت، ولی محدودیت زمین های مناسب شهری، محدودیت اعتبارات مالی و همچنین استفاده موثر از این گونه فضاها بسیاری را بر آن داشته است تا در محل و فضای مناسب دقت زیادی داشته باشند (سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، ۱۳۸۴).؛ بنابراین همجواری مطلوب و همچنین دوری از همسایگی های نامطلوب از خصوصیات مهم انتخاب زمین برای احداث این فضاهاست. به منظور انتخاب مکان مناسب برای ساخت اماکن ورزشی در شهر، باید به معیارهای متعددی توجه شود تا بتوان در آینده به صورت بهینه از این اماکن استفاده کرد. بعضی از این معیارها عبارت اند از: دسترسی، آسایش، همجواری، انتخاب زمین، موقعیت زمین، موقعیت ورزشگاه، تجزیه و تحلیل های جمعیتی و اجتماعی، تجزیه و تحلیل ترافیکی. (علی دوست قهفرخی، ۱۳۹۳).

با توجه به معضلات و بحران های حاد محیط زیستی که منجر به نگرانی و احساس خطر انسان شده، امروزه دیگر تنها با تصویب قطعنامه ها یا برگزاری همایش ها یا حتی تصویب قوانین بدون ضمانت اجرا نمی توان در محافظت از محیط زیست قطعیت نشان داد، از قرن های پیش آموزش برای انسان به عنوان اولویت اول مورد توجه بوده است. آموزش می تواند یکی از زمینه های آماده سازی مهارت ها، دانش و آگاهی و درک برای انسان ها باشد، تا از طریق آن ها بتوانند در دنیای اطراف خود زندگی موفقیت آمیزی را تجربه نمایند. (دلیر بوستانسرای و همکاران، ۱۳۹۵).

تغییرات محیطی، کیفیت زندگی در شهرها را تحت تاثیر قرار داده و شهرها را با اثرات محیط زیستی مانند آلودگی آب، هوا، خدمات بهداشتی، زباله ها و فقر شهری مواجه ساخته که باعث تشدید خطرات سلامت زیست محیطی برای ساکنان شهری شده است (موسی یاکوب و همکاران، ۱، ۲۰۱۵).

بررسی کیفیت محیط شهری به طور کلی به دو صورت انجام می گیرد: نخست بررسی کیفیت محیط براساس شاخص های اجتماعی، اقتصادی، محیطی و... که نتیجه ی آن نشانگر وضعیت محیط مورد مطالعه از نظر شاخص های مورد بررسی است. مورد دیگر بررسی کیفیت محیط از منظر شهروندان و ساکنین است که بیانگر میزان رضایت ساکنین از آن محیط است. (شاهی آقبلاغی، ۱۳۹۵).

در زمینه اثرات زیست محیطی عواملی چون افزایش سرو صدا و آلودگی های صوتی، افزایش فضای سبز، ایجاد زباله و نخاله ساختمانی، سایه اندازی ورزشگاه بر محیط اطراف خود و افزایش آلودگی و در زمینه ترافیکی عواملی چون ایجاد ترافیک های مقطعی در زمان برگزاری مسابقات، افزایش امکانات حمل و نقل، کاهش محوطه و فضای پارکینگ و افزایش تخلفات راهنمایی و رانندگی باید در پژوهش حاضر مورد بحث و بررسی قرار گیرد. پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سوال است که اثرات زیست محیطی ترافیکی اماکن ورزشی بر شاخص های کیفیت محیط شهری به چه شکل می باشد؟

مبانی نظری، ادبیات و فرضیه پژوهش زیست محیطی

ارزیابی زیست محیطی طبق تعریف، روشی متکی بر کمیت سنجی داده های طرح، اطلاعات و آمار محیطی که در قالب های معین تحلیل می شوند و می توان بدینوسیله پیشنهادات قانونمند و سیستماتیک را برای فرآیند اطلاعات که شامل خلق، انتقال، جمع آوری، بهینه سازی و نشر داده ها می باشد، ارائه داد. عموماً چنین تحلیل هایی نه فقط به ارزیابی پیامد زیست محیطی اجرای پروژه منجر می گردد، بلکه با پیشنهاد اعمال سطوح مختلف مدیریت محیط زیست (از سطوح محلی تا سطوح ملی) از این طریق، می توان نظامی قانونمند برقرار نمود (سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، ۱۳۸۱). مدیریت زیست محیطی را می توان به عنوان مدیریت تعاملات با محیط زیست و تأثیر آن بر محیط زیست تعریف کرد و موضوع آن در حدود سال های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ میلادی پدید آمده است. تلاش های پیشین مدیریت زیست محیطی مبتنی بر کنترل آلودگی در میان منابع طبیعی بوده و به طور نظام مند به جلوگیری از آلودگی و آسیب منابع طبیعی و همچنین مدیریت تمامی اکوسیستم ها در حدود سال ۱۹۹۰ میلادی پرداخته است.

ترافیک

انسان یا عناوین عابر، داننده، سرنشین، مسافر و مامور از راه ها استفاده می کند. با گسترش زندگی ماشینی و افزایش روز افزون ترافیک شهرها در نیم قرن اخیر، در مقابل فواید اقتصادی و رفاهی، توسعه ارتباطات و سرعت جابجایی کالا و مسافر به سرعت بر تعداد و شدت تصادفات ترافیکی افزوده شده است. از این رو بحث تصادفات و ضایعات مالی و جانی ناشی از آن لزوم ایمن سازی معابر و حفظ

سلامت و ایمنی استفاده کنندگان از آن را بسیار با اهمیت کرده است (میربها و اسدمازجی، ۱۳۸۶). در کشورهای جهان سوم معمولاً رفتار رانندگان عامل اصلی اکثر تصادفات است. از طرف دیگر عوامل محیطی نیز از عوامل تسهیل و تشدید کننده تصادفات هستند (میرحسینی و همکاران، ۱۳۹۰). از آنجایی که اجرای طرح های آرام سازی می تواند روند ترافیک معابر به خصوص خیابان های محلی را با تغییر مواجه نماید، باید در انتخاب ابزارهای آرام سازی و تعیین مقاطع مناسب جهت اجرای آنها دقت لازم اعمال شود، زیرا در صورت اجرای نامناسب اقدامات آرام سازی نه تنها دستیابی به اهداف فوق محقق نخواهد شد بلکه مشکلاتی مانند افزایش احتمال وقوع تصادف بر اثر کاهش ناگهانی سرعت وسایل نقلیه، کاهش ظرفیت، افزایش مصرف سوخت، افزایش زمان تاخیر، افزایش آلودگی صوتی ناشی از تغییر نوع حرکت خودرو، افزایش نرخ استهلاک وسایل نقلیه و سایر مشکلاتی از این قبیل نیز ایجاد خواهد شد. در این راستا هدف اساسی مهندسی ترافیک به کار بردن روش ها و اقداماتی مناسب برای استفاده بهینه و حداکثر از امکانات و تاسیسات موجود، بهبود وضع راه ها و افزایش ایمنی بدون آسیب رساندن به محیط زیست است. همان گونه که با افزایش جمعیت و رشد شهرنشینی نیاز به توسعه هماهنگ شهرها منطبق بر اصول و ضوابط شهرسازی وجود دارد، همزمان با این توسعه بایستی مسائل حمل و نقل و مهندسی راه و ترابری و ترافیک به صورت همزمان و هماهنگ، مورد مطالعه، طراحی و اجرا قرار گیرد. با توجه به سرمایه عظیم لازم برای انجام پروژه های شهری، نتایج عدم وجود برنامه ریزی مناسب از همیشه حادث شده است. دستیابی به راه حل های موفق برای مسائل پیچیده جابجایی و ایمنی در مناطق شهری مستلزم فعالیت ها و تفکرات تعداد زیادی مهندسین ترافیک نیز می باشد (امدادیان قانع و همکاران، ۱۳۹۷).

کیفیت محیط شهری

کیفیت محیط مفهومی متعالی تر از کیفیت محض است. کیفیت محیط، مفهومی ظرف مانند است که تئوریهای مختلفی در متغیر وابسته به جنبه های مختلف این مفهوم چند بعدی در آن مطرح شده است. کیفیت باید در بردارنده تناسب اهداف، فعالیت های محیطی، پایداری اقتصادی و اجتماعی، پاسخگویی به نیازهای کاربران و اهداف و آرمانهای اجتماعات ملی و محلی باشد. کیفیت محیط همانگونه که از عنوانش پیداست، بر ویژگی ها و خصوصیات محیط شهری دلالت دارد. کیفیت محیط مفهومی است که در تئوریهای مختلف از جنبه های گوناگون بررسی شده است و در واقع مفهومی چند بعدی است؛ به طوری که صاحب نظران ادعا می کنند تعریف مشخصی از این مفاهیم چند بعدی وجود ندارد. مفهوم کیفیت محیط در نخستین کنفرانس مرسوم به هابیتات سازمان ملل در سال ۱۹۷۶ و به دنبال بروز بحران در جنبه های مختلف زندگی شهری - اعم از زیست محیطی، اجتماعی، کالبدی و اقتصادی مطرح شد که براساس آن کیفیت محیط معادل برآورده شدن نیازهای اساسی انسان و عدالت اجتماعی تبیین گردید که این نیازها عبارتند از غذا، مسکن، شغل، بهداشت، آزادی، شرافت، امکان پیشرفت فردی و توزیع عادلانه درآمدهای توسعه. با این حال به طور کلی کیفیت محیط شهری را میتوان این گونه تعریف کرد. کیفیت محیط شهری عبارت است از شرایط اجتماعی - فرهنگی و کالبدی محیط شهری که نشان دهنده ی میزان رضایت یا عدم رضایت شهروندان از آن محیط می باشد؛ در واقع یک محیط با کیفیت بالا، حس رفاه و رضایتمندی را به جمعیتی که در آن ساکن اند به واسطه ویژگیهای که ممکن است فیزیکی، اجتماعی یا نمادین باشند، منتقل می کند.

پیشینه پژوهش های داخلی

چوری و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی که با عنوان تحلیل عوامل زیست محیطی و مدیریتی موثر بر توسعه سوارکاری انجام دادند.

یافته ها نشان داد که از بین ۲۵ روندی که در قالب سه پیشران مدیریتی، محیط زیست و کالبدی به صورت طیف لیکرت در اختیار جامعه مورد نظر قرار گرفت، پنج عامل برون سپاری، ورود بخش خصوصی، توسعه گردشگری، حمایت از پرورش دهندگان داخلی و طراحی اماکن با حفظ محیط زیست در سوار کاری شناسایی گردید. مدیریت واحد و اهمیت به صنعت گردشگری اسب می تواند گامی موثر در حفظ محیط زیست با محوریت اسب و توسعه رشد اقتصادی داشته باشد.

انوری و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی که با عنوان ارزیابی اثرات زیست محیطی احداث ورزشگاه ۳۰ هزار نفری امام رضا (ع) کلانشهر مشهد در راستای دستیابی توسعه پایدار شهری انجام دادند. نتایج ارزیابی اثرات زیستی احداث ورزشگاه به کمک ماتریس ایرانی نشان می دهد که ذات این پروژه مثبت بوده و فاقد اثرات و پیامدهای منفی شایان توجه است. همچنین نتایج اثرات پروژه مذکور در شاخص های زیست محیطی عدم رابطه معنادار بین اثرات زیان بار این پروژه با شاخص های زیست محیطی را نشان می دهد. در نهایت نتایج رتبه بندی و مهمترین شاخص های زیست محیطی پروژه ورزشگاه ۳۰ هزار نفری امام رضا (ع)، با استفاده از نرم افزار Expert Choice نشان داده شد، در بین شاخص های زیست محیطی، شاخص محیط فیزیکی با وزن به دست آمده ۰/۴۲۳ و شاخص محیط اجتماعی با وزن ۰/۱۳۷، بالاترین و پایین ترین وزن ها را به خود اختصاص داده اند.

شکرگزار و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی که با عنوان سنجش کیفیت محیط سکونت شهری با رویکرد رضایت مندی مبنی بر دیدگاه تجربی (نمونه موردی: شهر ارومیه) انجام دادند. نتایج تحقیق نشان داد که بعد محیطی به عنوان شاخص منفی با میانگین ۲/۸۷ وضعیت نامناسبی دارد. بعد اجتماعی - فرهنگی با مقدار ۲/۸۸ تقریباً از وضعیت خوبی برخوردار است. مقدار بعد اقتصادی ۲/۶۸، بعد کالبدی ۲/۵۹ و بعد مدیریتی ۲/۵۱ که نتایج گویای پایین بودن رضایتمندی شهروندان از کیفیت سکونت است. طبق تکنیک کروسکال والیس منطقه ۴ رتبه اول، منطقه ۳ رتبه دوم، منطقه ۱ رتبه سوم، منطقه ۲ رتبه چهارم و منطقه ۵ رتبه پنج را از لحاظ رضایتمندی از کیفیت سکونت شهری به خود اختصاص داده اند. در نهایت جهت رفع مشکلات و افزایش رضایتمندی و رفاه شهروندان گویه های ابعاد ۵ گانه براساس نمره به دست آمده اولویت بندی شده اند. قابل ذکر است براساس دیدگاه تجربی نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر با مطالعات پیشین مطابقت دارد.

حجی پور و اسدی (۱۳۹۶) در پژوهشی که با عنوان تحلیل وضعیت بهداشتی و زیست محیطی اماکن ورزشی و رابطه آن با میزان مشارکت در فعالیت بدنی شهروندان استان های خراسان انجام دادند. نتایج نشان داد که میزان آگاهی مدیران، مربیان و کاربران در سطح مطلوبی قرار دارد. بین وضعیت بهداشتی و زیست محیطی اماکن ورزشی، به ترتیب با میزان مشارکت شهروندان ارتباط مستقیم و معناداری مشاهده شد. بین آگاهی و علاقه بهداشتی و زیست محیطی به ترتیب با میزان مشارکت در فعالیت بدنی شهروندان ارتباط معناداری مشاهده نشد. بین جنسیت و میزان مشارکت در فعالیت بدنی شهروندان خراسانی ارتباط معناداری یافت نشد. بنابراین میتوان گفت به منظور ترغیب شهروندان به فعالیتهای ورزشی و استفاده از اماکن ورزشی، توجه به مسائل بهداشتی و زیست محیطی اهمیت زیادی دارد و تمرکز بیشتر مسئولان و برنامه ریزان را می طلبد.

پیشینه پژوهش های خارجی

یان و همکاران ۱ (۲۰۲۰) در پژوهشی که با عنوان مدیریت زیست محیطی و بهره وری نیروی کار: نقش تعدیل کننده مدیریت کیفیت انجام دادند. از ۲۲۹ شرکت بورسی چینی به عنوان نمونه برای آزمون فرضیه ها با استفاده از تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شده

است. نتایج نشان می‌دهد که مدیریت زیست محیطی تأثیر منفی بر بهره‌وری نیروی کار دارد و مدیریت کیفیت این رابطه را تعدیل می‌کند. نتایج به شرح ذیل است: اولاً، مدیریت زیست محیطی تأثیر چشمگیری در بهره‌وری نیروی کار دارد و سطح بالای مدیریت زیست محیطی منجر به کاهش بهره‌وری نیروی کار می‌شود. دوماً، جدا از تأثیر منفی مدیریت زیست محیطی بر بهره‌وری نیروی کار، هرچه سطح مدیریت کیفیت بالاتر باشد، بهره‌وری نیروی کار نیز بیشتر می‌شود. سردال و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی که با عنوان اثرات عملکرد مکمل بین سیستم‌های مدیریت محیط زیست و فناوری‌های محیط زیستی انجام دادند. در این مقاله به بررسی اینکه آیا می‌توان اثرات عملکرد سیستم‌های مدیریت زیست محیطی (EMS) و فناوری‌های محیطی (ET) را با مکمل بین آنها افزایش داد. فرضیه‌های مکمل ما به لحاظ تئوری در رویکردهای مناسب استراتژیک و تکمیل‌داری از دیدگاه مبتنی بر منابع از شرکت پایه‌گذاری شده است. ما دو نوع ET متمایز را بررسی می‌کنیم: فناوری‌های کاهش دهنده بیرونی (ERT) که بر کاهش انتشار و آلودگی و فن‌آوری‌های افزایش راندمان (EIT) که بر کاهش مصرف مواد و انرژی تأکید دارند، تمرکز می‌کنند. نتایج براساس نمونه‌ای از ۳۶,۶۴۵ بنگاه از هشت کشور نشان می‌دهد که مکمل‌های سه‌جانبه وجود دارند، در این بنگاه‌هایی که EMS اتخاذ کرده‌اند و دو نوع ET رشد گردش مالی بالاتری را در مقایسه با شرکت‌هایی که ERT، EMS یا EIT را به صورت مجزا پذیرفته‌اند، بدست آوردند.

آلد و کندرا (۲۰۱۷) در پژوهشی که با عنوان تصمیم‌گیری در مورد طبیعت: ارزیابی فساد و تاثیرات زیست محیطی انجام دادند. ما با تحقیقات قبلی موافقت می‌کنیم که نشان می‌دهد که رویکرد اساساً منطقی در پشت EIA لزوماً با واقعیت‌های تجربی تصمیم‌گیری‌های مربوط به محیط زیست عمومی، به ویژه در سیستم‌های EIA کمتر بالغ مطابقت ندارد. ما با پیشنهاداتی برای ایجاد یک برنامه پژوهشی آینده در این زمینه نتیجه می‌گیریم و راه‌حل‌های آزمایشی سیاست‌گذاری را لمس می‌کنیم.

روش شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از نظر نوع و ماهیت مسأله و اهداف تحقیق، کاربردی می‌باشد. این تحقیق با توجه به روش جمع‌آوری اطلاعات توصیفی از نوع پیمایشی-همبستگی می‌باشد. به عبارت دیگر، داده‌های مورد نیاز براساس یک بررسی پیمایشی جمع‌آوری گردیدند. برای جمع‌آوری مبانی تئوری از روش کتابخانه‌ای و مطالعه مبانی نظری پژوهش‌های مشابه استفاده شد و در دوره زمانی ۳ ماه اول ۱۳۹۹ بین جامعه هدف توزیع شد. ابزار جمع‌آوری داده‌های پژوهش پرسشنامه بود. پرسشنامه اثرات زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی حسینی و همکاران که در سال (۱۳۹۳) برای سنجش اثرات زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی طراحی و تدوین شده است. این پرسشنامه دارای ۱۴ سوال و ۲ مولفه اثرات زیست محیطی اماکن ورزشی و اثرات ترافیکی اماکن ورزشی می‌باشد و براساس طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت به سنجش اثرات زیست محیطی اماکن ورزشی می‌پردازد. در پرسشنامه حاضر سوالات (۱-۷) مربوط به بعد زیست محیطی و سوالات (۸-۱۴) مرتبط با بعد ترافیکی است و طبق پژوهش‌های صورت گرفته پایایی پرسشنامه مورد نظر ۰/۸۵ محاسبه و رایج گردیده است.

جهت سنجش متغیر کیفیت محیط شهری تقوایی و همکاران (۱۳۹۱) از پرسشنامه ۱۷ سوالی که دارای ۵ مولفه ویژگی‌های زیست محیطی دارای سوالات (۱-۲)، دسترسی سوالات (۳-۸)، ایمنی و آسایش سوالات (۹-۱۰)، هویت سوالات (۱۱-۱۳) و دید بصری

1 . Serda et al

2 . Aled & Kendra

سوالات (۱۴-۱۷) می باشد، استفاده خواهد شد و از روش پنج درجه‌ای لیکرت (از ۱=خیلی کم تا ۵=خیلی زیاد) استفاده شده است. همچنین در پژوهش های متفاوت پایایی آن ۰/۶۵ محاسبه گردیده است.

جامعه آماری این پژوهش، مدیران و کارشناسان محیط زیست و اماکن وزارت ورزش و جوانان می باشد. با توجه به برآورد صورت گرفته، حدود ۱۵۰۰ مدیر و کارشناس در سال ۱۳۹۹ در سازمان و ادارات مورد نظر مشغول فعالیت بودند. برای مشخص کردن حجم نمونه از جدول مورگان استفاده می شود که از این طریق ۳۸۴ نمونه باید به صورت تصادفی انتخاب و مورد بررسی قرار گیرد. که با نظر استاد محترم راهنما این تعداد پرسشنامه توزیع گردید و از این تعداد پرسشنامه ۱۸۰ جمع آوری و بازگردانده شد که مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفته شود.

فرضیات تحقیق

فرضیه کلی:

عامل زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی بر کیفیت محیط شهری تاثیر دارد.

فرضیات فرعی:

عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر ویژگی های زیست محیطی تاثیر دارد.

عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر دسترسی تاثیر دارد.

عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر ایمنی و آسایش تاثیر دارد.

عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر هویت تاثیر دارد.

عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر دید بصری تاثیر دارد.

عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر ویژگی های زیست محیطی تاثیر دارد.

عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر دسترسی تاثیر دارد.

عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر ایمنی و آسایش تاثیر دارد.

عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر هویت تاثیر دارد.

عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر دید بصری تاثیر دارد.

یافته های پژوهش تحلیل استنباطی

در تحقیق حاضر، برای سنجش پایایی پرسشنامه ها از روش آلفای کرونباخ که نوعی همسانی درونی می باشد، استفاده شده است. به طور معمول دامنه ضریب قابلیت آلفای کرونباخ از صفر به معنای عدم ارتباط مثبت تا یک به معنای ارتباط کامل قرار می گیرد و هرچقدر عدد به دست آمده به یک نزدیک تر باشد، قابلیت اعتماد پرسشنامه بیشتر میشود (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲). همانطور که در جدول ۱، نشان داده شده است، میزان آلفای بالای ۰/۷ برای پرسشنامه، دلالت بر پایایی مناسب پرسشنامه استفاده شده در این تحقیق دارد.

جدول ۱. جزئیات پرسشنامه

متغیرهای مکنون	آ	لفا	ی
زیست محیطی	۳۷/۰		کرونیخ ($\alpha < 70$)
ترافیکی	۴۷/۰		
ویژگی های زیست محیطی	۱۷/۰		
دسترسی	۷۷/۰		
ایمنی و آسایش	۵۷/۰		
هویت	۴۷/۰		
دید بصری	۸۷/۰		

نتایج آزمون فرضیه ها

برای تحلیل داده‌های تحقیق از روش همبستگی و رگرسیون استفاده شد.

بررسی فرضیه فرعی اول:

عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر ویژگی های زیست محیطی تاثیر دارد.

سطح معناداری (sig) برابر ۰,۰۰۰ می باشد که از ۰,۰۵ کمتر است بنابراین فرضیه صفر رد میشود و فرضیه اچ یک تایید میگردد. همبستگی بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و ویژگی های زیست محیطی برابر با ۳۳٪ میباشد که نشان دهنده این میباشد که بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و ویژگی های زیست محیطی رابطه وجود دارد. مقدار ضریب استاندارد (Beta) شده برابر ۳۰٪ می باشد که بیانگر این مطلب است که ۳۰ درصد از تغییرات ویژگی های زیست محیطی تحت تاثیر عامل زیست محیطی اماکن ورزشی می باشد.
معادله رگرسیون:

$$Y = a + Bx = 2,38 + \text{عامل زیست محیطی اماکن ورزشی} * 0,41$$

جدول ۲. مربوط به رابطه خطی بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و ویژگی های زیست محیطی

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب استاندارد شده (Beta)	ضریب همبستگی	آماره t
عامل زیست محیطی اماکن ورزشی	ویژگی های زیست محیطی	۰,۳۰	۳۳٪	۶۲/۴

بررسی فرضیه فرعی دوم:

عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر دسترسی تأثیر دارد.

سطح معناداری (sig) برابر ۰,۰۰۰ می باشد که از ۰,۰۵ کمتر است بنابراین فرضیه صفر رد میشود و فرضیه اچ یک تایید میگردد. همبستگی بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و دسترسی برابر با ۴۷٪ میباشد که نشان دهنده این میباشد که بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و دسترسی رابطه وجود دارد. مقدار ضریب استاندارد (Beta) شده برابر ۳۶٪ می باشد که بیانگر این مطلب است که ۳۶ درصد از تغییرات دسترسی تحت تأثیر عامل زیست محیطی اماکن ورزشی می باشد.

معادله رگرسیون:

$$Y = a + Bx \quad Y = ۲,۷۴ + \text{عامل زیست محیطی اماکن ورزشی} * ۰,۳۵$$

جدول ۳. مربوط به رابطه خطی بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و دسترسی

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب استاندارد (Beta) شده	ضریب همبستگی اسپیرمن	آماره t
عامل زیست محیطی اماکن ورزشی	دسترسى	۶۳٪	۷۴٪	۱۲/۵

بررسی فرضیه فرعی سوم:

عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر ایمنی و آسایش تأثیر دارد.

سطح معناداری (sig) برابر ۰,۰۰۰ می باشد که از ۰,۰۵ کمتر است بنابراین فرضیه صفر رد میشود و فرضیه اچ یک تایید میگردد. همبستگی بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و ایمنی و آسایش برابر با ۶۵٪ میباشد که نشان دهنده این میباشد که بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و ایمنی و آسایش رابطه وجود دارد. مقدار سطح معناداری (sig) برابر ۰,۰۰۰ و کمتر از ۵٪ می باشد که نشان دهنده وجود رابطه خطی بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و ایمنی و آسایش می باشد. مقدار ضریب استاندارد (Beta) شده برابر ۶۱٪ می باشد که بیانگر این مطلب است که ۶۱ درصد از تغییرات ایمنی و آسایش تحت تأثیر عامل زیست محیطی اماکن ورزشی می باشد.

معادله رگرسیون:

$$Y = a + Bx \quad Y = ۰,۶۶ + \text{عامل زیست محیطی اماکن ورزشی} * ۰,۷۹$$

جدول ۴. مربوط به رابطه خطی بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و ایمنی و آسایش

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب استاندارد (Beta) شده	ضریب همبستگی اسپیرمن	آماره t
عامل زیست محیطی اماکن ورزشی	ایمنی و آسایش	٪۱۶	٪۵۶	۴۴/۰۱

بررسی فرضیه فرعی چهارم:

عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر هویت تأثیر دارد.

سطح معناداری (sig) برابر ۰,۰۰۰ می باشد که از ۰,۰۵ کمتر است بنابراین فرضیه صفر رد میشود و فرضیه اچ یک تایید میگردد. همبستگی بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و هویت برابر با ۵۳٪ میباشد که نشان دهنده این میباشد که بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و هویت رابطه وجود دارد.

همانطور که مشاهده می شود مقدار سطح معناداری (sig) برابر ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ می باشد که نشان دهنده وجود رابطه خطی بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و هویت می باشد. مقدار ضریب استاندارد (Beta) شده برابر ۴۴٪ می باشد که بیانگر این مطلب است که ۴۴ درصد از تغییرات هویت تحت تأثیر عامل زیست محیطی اماکن ورزشی می باشد. معادله رگرسیون:

$$Y = a + Bx + 1,88 = \text{عامل زیست محیطی اماکن ورزشی} * 0,54$$

جدول ۵. مربوط به رابطه خطی بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و هویت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب استاندارد (Beta) شده	ضریب همبستگی اسپیرمن	آماره t
عامل زیست محیطی اماکن ورزشی	هویت	٪۱۵	٪۳۵	۹۰/۸

بررسی فرضیه فرعی پنجم:

عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر دید بصری تأثیر دارد.

سطح معناداری (sig) برابر ۰,۰۰۰ می باشد که از ۰,۰۵ کمتر است بنابراین فرضیه صفر رد میشود و فرضیه اچ یک تایید میگردد. همبستگی بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و دید بصری برابر با ۵۷٪ میباشد که نشان دهنده این میباشد

که بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و دید بصری رابطه خوبی وجود دارد. بنابراین نتیجه میگیریم بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و دید بصری رابطه وجود دارد. مقدار ضریب استاندارد (Beta) شده برابر ۰.۵۵ می باشد که بیانگر این مطلب است که ۵۵ درصد از تغییرات دید بصری تحت تاثیر عامل زیست محیطی اماکن ورزشی می باشد. معادله رگرسیون:

$$Y = a + Bx \quad Y = 0,62 + \text{عامل زیست محیطی اماکن ورزشی} * 0,77$$

جدول ۶. مربوط به رابطه خطی بین عامل زیست محیطی اماکن ورزشی و دید بصری

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب استاندارد (Beta) شده	ضریب همبستگی اسپیرمن	آماره t
عامل زیست محیطی اماکن ورزشی	دید بصری	۰.۵۵	۰.۷۵	۱۹/۸

بررسی فرضیه فرعی ششم:

عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر ویژگی های زیست محیطی تاثیر دارد.

سطح معناداری (sig) برابر ۰,۰۰۰ می باشد که از ۰,۰۵ کمتر است بنابراین فرضیه صفر رد میشود و فرضیه اچ یک تایید میگردد. همبستگی بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و ویژگی های زیست محیطی برابر با ۰.۶۸ میباشد که نشان دهنده این میباشد که بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و ویژگی های زیست محیطی رابطه وجود دارد. مقدار ضریب استاندارد (Beta) شده برابر ۰.۶۰ می باشد که بیانگر این مطلب است که ۶۰ درصد از تغییرات ویژگی های زیست محیطی تحت تاثیر عامل ترافیکی اماکن ورزشی می باشد. معادله رگرسیون:

$$Y = a + Bx \quad Y = 1,71 + \text{عامل ترافیکی اماکن ورزشی} * 0,64$$

جدول ۷. مربوط به رابطه خطی بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و ویژگی های زیست محیطی

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب استاندارد (Beta) شده	ضریب همبستگی اسپیرمن	آماره t
عامل ترافیکی اماکن ورزشی	ویژگی های زیست محیطی	۰.۰۶	۰.۸۶	۲۰/۰۱

بررسی فرضیه فرعی هفتم:

عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر دسترسی تأثیر دارد.

سطح معناداری (sig) برابر ۰,۰۰۰ می باشد که از ۰,۰۵ کمتر است بنابراین فرضیه صفر رد میشود و فرضیه اچ یک تایید میگردد. همبستگی بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و دسترسی برابر با ۵۷٪ میباشد که نشان دهنده این میباشد که بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و دسترسی رابطه وجود دارد. مقدار ضریب استاندارد (Beta) شده برابر ۵۶٪ می باشد که بیانگر این مطلب است که ۵۶ درصد از تغییرات دسترسی تحت تأثیر عامل ترافیکی اماکن ورزشی می باشد. معادله رگرسیون:

$$Y = a + Bx \quad Y = ۲,۶۰ + \text{عامل ترافیکی اماکن ورزشی} * ۰,۴۳$$

جدول ۸. مربوط به رابطه خطی بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و دسترسی

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب استاندارد (Beta) شده	ضریب همبستگی اسپیرمن	آماره t
عامل ترافیکی اماکن ورزشی	دسترسى	۶۵٪	۷۵٪	۸۱/۹

بررسی فرضیه فرعی هشتم:

عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر ایمنی و آسایش تأثیر دارد.

سطح معناداری (sig) برابر ۰,۰۰۰ می باشد که از ۰,۰۵ کمتر است بنابراین فرضیه صفر رد میشود و فرضیه اچ یک تایید میگردد. همبستگی بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و ایمنی و آسایش برابر با ۴۱٪ میباشد که نشان دهنده این میباشد که بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و ایمنی و آسایش رابطه وجود دارد. مقدار ضریب استاندارد (Beta) شده برابر ۴۷٪ می باشد که بیانگر این مطلب است که ۴۷ درصد از تغییرات ایمنی و آسایش تحت تأثیر عامل ترافیکی اماکن ورزشی می باشد. معادله رگرسیون:

$$Y = a + Bx \quad Y = ۲,۱۶ + \text{عامل ترافیکی اماکن ورزشی} * ۰,۴۷$$

جدول ۹. مربوط به رابطه خطی بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و ایمنی و آسایش

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب استاندارد (Beta) شده	ضریب همبستگی اسپیرمن	آماره t
عامل ترافیکی اماکن ورزشی	ایمنی و آسایش	۷۴٪	۱۴٪	۰۲/۷

بررسی فرضیه فرعی نهم:

عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر هویت تأثیر دارد.

سطح معناداری (sig) برابر ۰,۰۰۰ می باشد که از ۰,۰۵ کمتر است بنابراین فرضیه صفر رد میشود و فرضیه اچ یک تایید میگردد. همبستگی بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و هویت برابر با ۴۷٪ میباشد که نشان دهنده این میباشد که بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و هویت رابطه وجود دارد. مقدار ضریب استاندارد (Beta) شده برابر ۴۴٪ می باشد که بیانگر این مطلب است که ۴۴ درصد از تغییرات هویت تحت تأثیر عامل ترافیکی اماکن ورزشی می باشد. معادله رگرسیون:

$$Y = a + Bx \quad Y = 2,77 + \text{عامل ترافیکی اماکن ورزشی} * 0,37$$

جدول ۱۰. مربوط به رابطه خطی بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و هویت

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب استاندارد (Beta) شده	ضریب همبستگی اسپیرمن	آماره t
عامل ترافیکی اماکن ورزشی <td>هویت <td>۴۴٪ <td>۷۴٪ <td>۷۶/۶</td> </td></td></td>	هویت <td>۴۴٪ <td>۷۴٪ <td>۷۶/۶</td> </td></td>	۴۴٪ <td>۷۴٪ <td>۷۶/۶</td> </td>	۷۴٪ <td>۷۶/۶</td>	۷۶/۶

بررسی فرضیه فرعی دهم:

عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر دید بصری تأثیر دارد.

سطح معناداری (sig) برابر ۰,۰۰۰ می باشد که از ۰,۰۵ کمتر است بنابراین فرضیه صفر رد میشود و فرضیه اچ یک تایید میگردد. همبستگی بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و دید بصری برابر با ۵۵٪ میباشد که نشان دهنده این میباشد که بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و دید بصری رابطه وجود دارد. مقدار ضریب استاندارد (Beta) شده برابر ۵۷٪ می باشد که بیانگر این مطلب است که ۵۷ درصد از تغییرات دید بصری تحت تأثیر عامل ترافیکی اماکن ورزشی می باشد. معادله رگرسیون:

$$Y = a + Bx \quad Y = 1,01 + \text{عامل ترافیکی اماکن ورزشی} * 0,62$$

جدول ۱۱. مربوط به رابطه خطی بین عامل ترافیکی اماکن ورزشی و دید بصری

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب استاندارد (Beta) شده	ضریب همبستگی اسپیرمن	آماره t
عامل ترافیکی اماکن ورزشی <td>دید بصری <td>۷۵٪ <td>۵۵٪ <td>۹۲/۹</td> </td></td></td>	دید بصری <td>۷۵٪ <td>۵۵٪ <td>۹۲/۹</td> </td></td>	۷۵٪ <td>۵۵٪ <td>۹۲/۹</td> </td>	۵۵٪ <td>۹۲/۹</td>	۹۲/۹

بررسی فرضیه اصلی:

عامل زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی بر کیفیت محیط شهری تأثیر دارد.

سطح معناداری (sig) برابر ۰,۰۰۰ می باشد که از ۰,۰۵ کمتر است بنابراین فرضیه صفر رد میشود و فرضیه اچ یک تایید میگردد. همبستگی بین عامل زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی و کیفیت محیط شهری برابر با ۵۵٪ میباشد که نشان دهنده این میباشد که بین عامل زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی و کیفیت محیط شهری رابطه وجود دارد. مقدار ضریب استاندارد (Beta) شده برابر ۵۷٪ می باشد که بیانگر این مطلب است که ۵۷ درصد از تغییرات کیفیت محیط شهری تحت تأثیر عامل زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی می باشد.

معادله رگرسیون:

$$Y = a + Bx \quad Y = 1,51 + 0,62x$$

عامل زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی

جدول ۱۲. مربوط به رابطه خطی بین عامل زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی و کیفیت محیط شهری

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب استاندارد (Beta) شده	ضریب همبستگی اسپیرمن	آماره t
عامل زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی	کیفیت محیط شهری	۷۵٪	۵۵٪	۹۲/۹

بحث و نتیجه گیری

این تحقیق به بررسی اثرات زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی بر کیفیت محیط شهری پرداخته است.

فرضیه اول تحقیق بیان میکند که: عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر ویژگی های زیست محیطی تأثیر دارد. این فرضیه مورد تایید قرار گرفت. انوری و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی که با عنوان ارزیابی اثرات زیست محیطی احداث ورزشگاه ۳۰ هزار نفری امام رضا (ع) کلانشهر مشهد در راستای دستیابی توسعه پایدار شهری انجام دادند. نتایج ارزیابی اثرات زیستی احداث ورزشگاه به کمک ماتریس ایرانی نشان می دهد که ذات این پروژه مثبت بوده و فاقد اثرات و پیامدهای منفی شایان توجه است. همچنین نتایج اثرات پروژه مذکور در شاخص های زیست محیطی عدم رابطه معنادار بین اثرات زیان بار این پروژه با شاخص های زیست محیطی را نشان می دهد. فرضیه دوم تحقیق بیان میکند که: عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر دسترسی تأثیر دارد. این فرضیه مورد تایید قرار گرفت. استرمیکین (۲۰۱۵) و بالسترا و سلطان (۲۰۱۳) بیان می کنند: مردم مستقیماً از دارایی های زیست محیطی و خدمات آن مانند آب و هوای پاک، زمین، جنگل و دسترسی به فضای سبز، سود می برند این عوامل شرایط را برای برآورده کردن نیازهای اساسی و لذت بردن از وقت آزاد و شرکت در کارهای دیگر فراهم می کند.

فرضیه سوم تحقیق بیان میکند که: عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر ایمنی و آسایش تأثیر دارد. این فرضیه مورد تایید قرار گرفت. جوانمردی و باقری (۱۳۹۲) بیان می کنند که از آنجا که ورزش در ایران نوظهور است در بسیاری از مناطق هنوز به صورت سنتی

اجرا می شود و با وجود تغییر و تحولات صورت گرفته هنوز با آرمان ها و استانداردهای جهانی فاصله بسیار دارد. بنابراین یکی از دغدغه های مدیران تاسیسات ورزشی، تامین سلامت و ایمنی تماشاگران و شرکت کنندگان در رویدادهای ورزشی در کنار حفظ محیط زیست و مدیریت سبز است.

فرضیه چهارم تحقیق بیان میکند که: عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر هویت تاثیر دارد. این فرضیه مورد تایید قرار گرفت. شاخص های مورد نیاز برای محیط زیست، در درک و نظارت بر روابط پیچیده و افزایش سیاست پایدار شهری خلاصه می شود. شاخص های زیست محیطی عبارتند از: ۱- آلودگی هوا، ۲- کیفیت فضای عمومی در محله، ۳- روابط اجتماعی و هویت، ۴- دسترسی به خدمات، ۵- حمل و نقل، ۶- نشاط در فضاهای محلی، ۷- مسکن.

فرضیه پنجم تحقیق بیان میکند که: عامل زیست محیطی اماکن ورزشی بر دید بصری تاثیر دارد. این فرضیه مورد تایید قرار گرفت. ملکوتی، آذر و پریسا طاهری (۱۳۹۶) در تحقیقی با عنوان «تحلیل محیط شهری با رویکرد کیفیت بصری و بررسی اغتشاش بصری نمونه موردی: خیابان امام خمینی (ره) اقبالیه» بیان می کند که فضاهای شهری اصلی ترین فضاهایی هستند که مردم در زمان حضور خود در شهر با آنها ارتباط برقرار می کنند، به همین دلیل این فضاها تاثیرات زیادی را بر روی جسم و روح شهروندان می گذارند. اصلی ترین فضاهای عمومی در شهر، خیابان ها هستند و جداره های آنها بخشی از محیط بصری خیابان محسوب می شود. آلودگی های محیطی بخشی از مشکلات شهرهای امروز هستند که زندگی انسان ها را به اشکال مختلف با خطر مواجه می کنند. از جمله این آلودگی ها می توان به آلودگی آب، آلودگی هوا و آلودگی خاک اشاره کرد. اغتشاشات دیداری در شهرها، نوعی از آلودگی با عنوان آلودگی بصری را ایجاد کرده اند که به دلیل اثرات نامحسوس از دید طراحان و مسیولین مغفول مانده است، در حالی که اثرات مخربی را بر جسم و روان شهروندان بر جای می گذارد. در این پژوهش اغتشاشات بصری جداره خیابان امام خمینی (ره) که اصلی ترین و مهم ترین خیابان شهر اقبالیه است، بررسی و راهکارهایی برای کاهش و رفع آن در طول زمان پیشنهاد شده است.

فرضیه ششم تحقیق بیان میکند که: عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر ویژگی های زیست محیطی تاثیر دارد. این فرضیه مورد تایید قرار گرفت. فخری (۱۳۸۷) در پژوهشی با عنوان تعیین اثرات اقتصادی، اجتماعی، ترافیکی و زیست محیطی ورزشگاه ذوب آهن فولاد شهر بر منطقه نشان داد میانگین های حاصل در خصوص اثرات اقتصادی و زیست محیطی بر منطقه از نظر مردم بیشتر از سطح متوسط، اما در زمینه اثرات اجتماعی و ترافیکی کمتر از سطح متوسط است.

فرضیه هفتم تحقیق بیان می کند که: عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر دسترسی تاثیر دارد. این فرضیه مورد تایید قرار گرفت. حسینی و همکاران (۱۳۹۳) مهمترین معیار در مکانیابی فضاهای ورزشی، آسانی دسترسی است. مکان ورزشی باید جایی ساخته شود که گروههای استفاده کننده بتوانند در کوتاهترین فاصله و زمان ممکن به آن دسترسی داشته باشند. اگر فضاهای ورزشی در مرکزهای واحد همسایگی و محله استقرار یابند، شعاع متوسط دسترسی کاهش یافته، معیار آسانی دسترسی تحقق می یابد.

فرضیه هشتم تحقیق بیان می کند که: عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر ایمنی و آسایش تاثیر دارد. این فرضیه مورد تایید قرار گرفت. میریها و اسد امرجی (۱۳۸۶) بیان می کند: انسان یا عناوین عابر، راننده، سرنشین، مسافر و مامور از راه ها استفاده می کند. با گسترش زندگی ماشینی و افزایش روز افزون ترافیک شهرها در نیم قرن اخیر، در مقابل فواید اقتصادی و رفاهی، توسعه ارتباطات و سرعت جابجایی کالا و مسافر به سرعت بر تعداد و شدت تصادفات ترافیکی افزوده شده است. از این رو بحث تصادفات و ضایعات مالی و جانی ناشی از آن لزوم ایمن سازی معابر و حفظ سلامت و ایمنی استفاده کنندگان از آن را بسیار با اهمیت کرده است.

فرضیه نهم تحقیق بیان می کند که: عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر هویت تاثیر دارد. این فرضیه مورد تایید قرار گرفت. محمد

زاده (۱۳۸۴) بیان می کند: پیاده

روی، هنوز هم مهم ترین امکان برای مشاهده مکان ها و فعالیت ها و احساس شور و تحرک زندگی و کشف ارزشها و جاذبه های نهفته در محیط شهری به شمار می آید. پیاده روی بیشترین نزدیکی را به محیط دارد و بنابراین، اجازه می دهد فرآیند تفسیر و به خاطر آوردن، منسجم تر باشد. این پدیده از نظر ادراک هویت فضایی، احساس تعلق به محیط، دریافت زیبایی و... از اهمیت اساسی برخوردار است (محمد زاده، ۱۳۸۴).

فرضیه دهم تحقیق بیان می کند که: عامل ترافیکی اماکن ورزشی بر دید بصری تاثیر دارد. این فرضیه مورد تایید قرار گرفت. هیلدر براند فری بالا بودن کیفیت محیط شهر را در گرو ویژگیهای زیر عنوان کرده است. از نظر او یک شهر خوب: باید کلیه نیازهای ساکنین خود را تامین کند؛ باید دارای ایمنی، امنیت و حفاظت بوده و از نظر بصری و عملکردی محیطی سامان یافته و بانظم باشد.

فرضیه اصلی تحقیق بیان می کند که: عامل زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی بر کیفیت محیط شهری تاثیر دارد. این فرضیه مورد تایید قرار گرفت. براتی و کاکاوند (۱۳۹۲) بیان میکنند: کیفیت محیط سکونت شهری معمولا از طریق شاخص های ذهنی حاصل از پیمایش و ارزیابی ادراک و رضایت شهروندان از زندگی شهری و محیط سکونتی آنان یا با استفاده از شاخص های عینی حاصل از داده های ثانویه، اندازه گیری می شود؛ تا بدین وسیله سنجشی در خصوص میزان رضایتمندی و بهره مندی شهروندان از ویژگی های محیطی، اجتماعی فرهنگی، اقتصادی و کالبدی محیط به دست آید.

منابع و ماخذ

انوری، محمودرضا؛ قریب، امیر و حسینی محراب، راهله (۱۳۹۷). ارزیابی اثرات زیست محیطی احداث ورزشگاه ۳۰ هزار نفری امام رضا (ع) کلانشهر مشهد در راستایی دستیابی توسعه پایدار شهری، فصلنامه جغرافیا و مطالعات محیطی سال هفتم - شماره بیست و پنج. بشیری، زهرا؛ شاهپور، احمد و براتیان، علی (۱۳۹۷). تدوین معیارهای کاربردی سنجش کیفیت محیط زیست شهری در محله های مرکزی کلان شهر همدان (نمونه مطالعاتی: محله آقا جانی بیگ)؛ مجله علمی - پژوهشی؛ جغرافیا و برنامه ریزی محیطی، سال ۲۹، پیاپی ۶۹، شماره ۱.

چوری، علی؛ رضوی، محمد حسین؛ دوستی، مرتضی و فرزانه، فرزانه (۱۳۹۸). تحلیل عوامل زیست محیطی و مدیریتی موثر بر توسعه سوارکاری، فصلنامه علمی پژوهشی محیط زیست جانوری، سال یازدهم، شماره ۴.

حجی پور، علیرضا و اسدی، حسن (۱۳۹۶). تحلیل وضعیت بهداشتی زیست محیطی اماکن ورزشی و رابطه آن با میزان مشارکت در فعالیت بدنی شهروندان استان های خراسان، علمی - پژوهشی (وزارت علوم)، شماره ۳۶.

حائری پور، سام (۱۳۹۳). دستورالعمل ارزیابی اثرات زیست محیطی طرح های گردشگری در حاشیه منابع آب، وزارت نیرو، معاونت امور آب و آبفا، نشریه شماره ۲-۴۲۶ الف.

حسینی، محمد سلطان؛ علی دوست قهفرخی، ابراهیم و فراهانی، ابوالفضل. راهکارهای بررسی اثرات زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی شهر یزد بر محیط شهری آن. مقاله ۱، دوره ۶، شماره ۲۴، مرداد و شهریور ۱۳۹۳، صفحه ۱۵-۳۰.

دلیر بوستانسرای، سمانه؛ لاریجانی، مریم و سینایی، محمود (۱۳۹۵). بررسی میزان آگاهی زیست محیطی مدیریت های متولی و راهکارهای ارائه شده در زمینه حفاظت از گونه لاک پشت سبز و مناطق تخم گذاری آن در سواحل چابهار؛ علوم و تکنولوژی محیط

زیست، دوره هجدهم، شماره یک.

سلطان حسینی، محمد؛ علی دوست قهفرخی، ابراهیم و فراهانی، ابوالفضل (۱۳۹۳). راهکارهای بررسی اثرات زیست محیطی و ترافیکی اماکن ورزشی شهر یزد بر محیط شهری آن، مطالعات مدیریت ورزشی، شماره ۲۴.

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور (۱۳۸۱). معاونت امور فنی دفتر امور فنی و تدوین معیارها. دستور العمل عمومی ارزیابی زیست محیطی طرح های عمرانی. انتشارات سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور.

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور. موازین فنی ورزشگاه های کشور، جلد چهارم، تهران: معاونت فنی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور (۱۳۸۴).

شکرگزار، اصغر؛ نعمتی علیکان، حسین؛ شکاک نالوس، عزیز و عابدینی، غلامرضا (۱۳۹۷). سنجش کیفیت محیط سکونت شهری با رویکرد رضایتمندی مبتنی بر دیدگاه تجربی (نمونه موردی: شهر ارومیه). مطالعات محیطی هفت حصار، شماره بیست و چهارم، سال ششم.

شاهی آقبلاغی، عارف؛ زنگنه، یعقوب؛ خدابنده لو، حسن و درودی نیا، عباس (۱۳۹۵). سنجش شاخص های کیفیت محیط شهری (مطالعه موردی: مسکن مهر شهر سبزوار)، مطالعات جغرافیایی مناطق خشک، دوره هفتم، شماره بیست و ششم.

Aled Williams ., Kandra Dupuy (2017). Deciding over nature: Corruption and environmental impact assessment. Journal: Environmental Impact Assessment Review - Volume 65, July 2017, Pages 118-124.

Serdal Ozusaglam, Effie Kesidou, Chee Yew Wong (2018). Performance effects of complementarity between environmental management systems and environmental technologies ., International Journal of Production Economics. Volume 197 ., March 2018. Pagea 112-122.

Sartore-Baldwin, M.L. and McCullough, B., (2018). Equity based sustainability and ecocentric management: Creating more ecologically just sport organization practices. Sport Management Review. Vol. 21, No. 4, pp: 391-402.

Musa, H., D., Yacob , M. R ., Abdullah ., A. M., & Ishak ., M. Y. (2015). Delphi method of developing environmental well-being indicators for the evalution of urban 28-Malaysia. Procedia ENVIRONMRNTAL Sciences , 30 ., 244-249.

Yuan Ma * , Qiang Zhang, Hua Yin (2020). Environmental management and labor productivity: The moderating role of quality management. Journal of Environmental Management 225(2020) 109795.

Abstract

Enjoying natural resources and the potential of the environment is the legal and customary right of every human being, but the exploitation of natural resources, social progress and economic growth should not be done in a way that involves the destruction of environmental resources and irreparable damage. Be aware of the environment. The purpose of this study is to investigate the environmental and traffic effects of sports facilities on the quality of the urban environment. In this study, 180 managers and environmental experts and places of the Ministry of Sports and Youth participated, which was conducted in the first 3 months of 1399. The research tool was a questionnaire. A questionnaire with 14 questions was used to measure the environmental and traffic effects of sports venues and a 17-item questionnaire was used to measure the quality of the urban environment. In order to analyze and test the research hypotheses, correlation and regression methods were used in SPSS software. The results of testing the research hypotheses showed that all research hypotheses have been confirmed and the environmental and traffic effects of sports venues have a significant effect on the quality of the urban environment.

Keywords: Environmental effects, traffic, environmental quality, accessibility, safety and comfort, identity and visual acuity.

مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی

نشریه علمی تخصصی تربیت بدنی و علوم ورزشی
سال نخست، دوره اول، شماره پنجم، تابستان ۱۴۰۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۷/۲۸

تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۴/۱۵

تعیین رابطه‌ی بین مؤلفه‌های مهارت‌های روانی و سطح خلاقیت فردی بانوان هندبالیست استان اصفهان.

سمیرا عسکری: کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی آموزش و پرورش اصفهان، اصفهان، ایران
محبوبه کاظمی: دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان اصفهان، اصفهان، ایران
محمد حیدری: کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه خرم‌آباد، خرم‌آباد، ایران

چکیده

هدف این پژوهش تعیین رابطه مهارت‌های روانی با خلاقیت فردی بانوان هندبالیست استان اصفهان بود. روش این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بود که به روش پیمایشی انجام شد. که در سال ۱۳۹۰-۱۳۹۱ انجام گرفت. جامعه‌ی آماری برای تحلیل مهارت‌های روانی و رابطه‌ی آن با خلاقیت فردی ۱۱۵ نفر از بانوان هندبالیست لیگ برتر بود؛ با توجه به محدود بودن جامعه تحقیق، نمونه آماری منطبق با جامعه آماری در نظر گرفته شد. در این تحقیق از دو پرسشنامه استفاده شد که پرسشنامه اول (مهارت روانی Omsat) به منظور مهارت‌های روانی و پرسشنامه دوم (خلاقیت رندسیپ) برای خلاقیت فردی بانوان هندبالیست استفاده گردید. روش‌های مورد استفاده در این تحقیق آزمون‌های t و واریانسیک راهه برای مقایسه نظرات آزمودنیها بر اساس ویژگیهای فردی، آزمون ضریب همبستگی پیرسون برای بررسی ارتباط بین مهارت‌های روانی و خلاقیت فردی و آزمون رگرسیون چند متغیره و به روش گام به گام برای پیش بینی خلاقیت فردی از روی مهارت‌های روانی بود. روایی صوری و محتوایی پرسشنامه‌ها مورد تأیید اساتید متخصص تربیت بدنی و مدیریت قرار گرفت. میزان پایایی ابزار اندازه‌گیری برای پرسشنامه مهارت‌های روانی ۰/۸۵ و پرسشنامه خلاقیت فردی ۰/۹۶

به دست آمد. نتایج تحقیق نشان داد که: مؤلفه مهارت روانی واکنش به استرس بالاترین نمره در سطح مهارت های روانی بانوان هندبالیست بود. مهارت های روانی در مؤلفه های انگیزش، انگیزختگی، تمرکز، تمرکز دوباره، تصویر سازی و تمرین ذهنی رابطه معناداری با خلاقیت فردی دارند. رابطه پیشگویی بین مهارت های روانی کنترل اضطراب و انگیزختگی با خلاقیت فردی رابطه معناداری وجود داشته اند. همچنین سطح مهارت های روانی بر اساس ویژگی های جمعیت شناختی بر حسب سن و میزان فعالیت تفاوت معناداری وجود داشت. سطح خلاقیت فردی بر اساس ویژگی های جمعیت شناختی فقط بر حسب سن تفاوت معناداری وجود داشت.

واژگان کلیدی: مهارت های روانی، خلاقیت فردی، بانوان هندبالیست

مقدمه

یکی از رشته هایی که در این سال ها ظهور و توسعه ی چشمگیری یافته است، روانشناسی ورزشی می باشد. این رشته یکی از زمینه های جدیدی است که در راستای دستیابی به راهبردهایی برای کمک به عملکرد بهتر افراد ورزشکار گام بر می دارد. روانشناسی ورزش به جنبه های روانی ورزشکاران و همچنین به فواید حاصل از مشارکت ورزشی در سطوح مختلف (از مبتدی تا قهرمانی) می پردازد و نتایج و فواید بسیاری به دست می دهد که شامل سه حیطه شناختی، عاطفی و روانی و حرکتی می باشد. اغلب ورزشکاران و مربیان و حتی تماشاگران ورزشی، مسابقاتی را به خاطر دارند که در آنها، با وجود آمادگی جسمانی و فنی، آمادگی روانی مانع موفقیت ورزشکار یا تیم بوده است. فقدان انگیزه و تمرکز کافی، ضعف اعتماد به نفس، استرس و اضطراب مانع عملکرد مطلوب ورزشکار می شوند. عملکرد مطلوب در ورزش حاصل ترکیبی از توانایی های فنی (تکنیکی و تاکتیکی)، جسمانی (قدرت، سرعت) و روانی (تمرکز، اعتماد به نفس، مهار کردن اضطراب) است. بیشتر مربیان بر این باورند که دست کم ۵۰ درصد ورزش، ذهنی یا روانی است و در ورزش هایی مانند گلف، تنیس و اسکیت هنری این میان ۸۰ تا ۹۰ درصد می رسد (موسوی و مسیبی، ۱۳۸۶).

تفاوت عملکرد هنگام تمرین و مسابقات و یا تفاوت آن در دو مسابقه با حریفانی متفاوت و اهمیت نابرابر، اغلب ناشی از ضعف آمادگی ذهنی و روانی ورزشکار است؛ زیرا عوامل جسمانی و فنی مانند قدرت و استقامت، در طی یک یا دو روز تغییر فاحش نمی یابند، اما عوامل روانی به ویژه در صورت آمادگی نداشتن دچار افت ناگهانی می شود. اما واژه ای که در چند سال اخیر مورد توجه روانشناسان، مربیان و ورزشکاران قرار گرفته «مهارت های روانی» است. اهمیت این واژه به خاطر اثبات تأثیر یادگیری مهارت های روانی در بهبود عملکرد قهرمانان و نخبگان ورزشی در سال های گذشته بوده است. وجود کلمه مهارت در این واژه نشان دهنده اکتسابی بودن مهارت های روانشناختی است، یعنی روانشناسان ورزش و مربیان می توانند با اختصاص ساعاتی از تمرین تسلط بر اینگونه مهارت ها را به ورزشکاران بیاموزند و از این طریق به بهبود عملکرد آنها کمک نمایند. پژوهش حاضر نیز با در نظر گرفتن اهداف روانشناسی ورزش و با توجه به حضور روز افزون زنان در عرصه های ورزشی به ویژه هندبال و کسب عناوین مختلف قهرمانی، می کوشد که رابطه ی مهارت های روانی با خلاقیت فردی را تحلیل نماید، شاید از این طریق بتوان با شناخت و ویژگی های روانی نخبه های ورزشی، در زمینه آموزش و یادگیری و کشف و پرورش استعدادهای بالقوه ورزشکاران این رشته، آینده بهتری را رقم زد.

مهارت های روانی ۱

مهارت های روانی به ویژگی های ذاتی یا آموخته شده ی ورزشکار اطلاق می شود که موفقیت او را محتمل می سازد. روش ها یا

راهبردهای روانی نیز تمریناتی است که به کسب این مهارت‌ها منتهی می‌شود. از جمله مهارت‌های روانی، کنترل اضطراب، کنترل توجه، داشتن انگیزه درونی و حفظ اعتماد به نفس است. نمونه‌های روش‌های روانی هم شامل تصویر سازی، گفتگوی درونی، هدف‌گزینی و آرام‌سازی است (واعظ و مسیبی، ۱۳۸۶، ص ۱۲۲)

هدف‌گزینی ۱

رسیدن به استانداردی خاص از مهارت در یک تکلیف، معمولاً در یک محدوده زمانی (لاک و همکارانش ۱۹۸۵، ۲، به نقل از واعظ، ۱۳۸۵).

انگیزش ۳

آمادگی برای انتخاب و جهت دادن به رفتاری است که به وسیله نتایج احتمالی کنترل می‌شود و پایداری در رفتار را تا رسیدن به هدف ادامه می‌دهد (آلدرمن ۴، ۱۹۷۴، به نقل از عبدلی، ۱۳۸۶).

اعتماد به نفس ۵

اطمینان به خود، باور و اطمینان داشتن به توانایی‌ها، ظرفیت‌ها و قضاوت‌های خود (کورسینی ۶، ۲۰۰۲، به نقل از واعظ و مسیبی، ۱۳۸۶)

واکنش به استرس ۷

حالتی که در آن شخص با انتظاراتی مواجه شده است که باید آن‌ها را برآورده کند (آهولا، ۱۹۸۶، به نقل از فلاحی و حاجیلو، ۱۳۷۲). کنترل اضطراب ۸

کنترل اضطراب نگرانی که همراه با انگیزش فیزیولوژیک است (واعظ و مسیبی، ۱۳۸۶).

انگیزش ۹

فعال‌سازی عصبی در پیوستاری که از حالت کما تا هیجان شدید متفاوت است (عبدلی، ۱۳۸۶).

تمرکز ۱۰

معطوف ساختن آگاهی به دامنه محدودی از محرک‌ها یا رویدادهاست (ویتن ۱۱، ۲۰۰۴، به نقل از واعظ و مسیبی، ۱۳۸۶).

تمرکز دوباره ۱۲

دوباره برگزیدن تعداد اندکی از داده‌های حسی یا محرک‌های بالقوه محیط و سد کردن راه ورود بقیه آن‌ها به ذهن (براهنی و همکاران، ۱۳۸۲).

-
- 1 -Goal Setting
  - 2 -Lack & al
  - 3 -Motive
  - 4 -Alderman
  - 5 -Confidence
  - 6 Korsiny
  - 7 -Reaction to stress
  - 8 -Anxiety control
  - 9 -Exciting
  - 10 -Concentration
  - 11 -Vitein
  - 12 -Again Concentration

تصویر سازی ۱

استفاده از همه حواس برای بازسازی یا ساخت تجربه ای در ذهن تعریف کرد (ویلی و گرینلیف، ۲۰۰۱، به نقل از واعظ و مسیبی، ۱۳۸۶).

طرح ریزی ۳

روشن کردن اهداف و ارجحیت های ورزشی را گویند (باتریل، ۱۹۸۳، به نقل از واعظ، ۱۳۸۵).

تمرین ذهنی ۵

به توانایی فرد برای فکر کردن، که منجر به حل مشکلات و تکامل اجرای خودکار و مطمئن شود (واعظ، ۱۳۸۵).

آرمیدگی ۶

هنگامی که تمام گروه های عضلانی بدن خود را آرام کرده و دو یا سه نفس عمیق بکشید (واعظ، ۱۳۸۵).

استرس ۷، انگیزختگی ۸ و اضطراب ۹ در ورزش

استرس، انگیزختگی و اضطراب در چند سال اخیر آشناترین واژه ها برای مربیان، ورزشکاران و روانشناسان ورزش بوده است. تأثیر استرس بر افزایش انگیزختگی و اضطراب ورزشکاران و در نتیجه ایجاد اختلال در عملکرد و اجرای آنها موجب شده است که توجه محققین برای یافتن روش های کنار آمدن با استرس و کاهش انگیزختگی و اضطراب و کمک به بهبود عملکرد ورزشکاران جلب شود. تلاش پژوهشگران منجر به پیدایش نظریه های جدید و معرفی روش های متنوعی به مربیان و ورزشکاران برای در امان ماندن از اثرات سوء فشارهای روانی و اضطراب شده است.

واژه های استرس، انگیزختگی و اضطراب به دلیل قرابت معنی در بعضی منابع به جای هم به کار برده شده اند. ولی برخی منابع نیز تعاریف متفاوت ولی نزدیک به هم را برای این واژه ها به کار برده اند. در سال های اخیر نویسندگان و پژوهشگران در روانشناسی ورزش متوجه شده اند که این واژه ها مترادف نیستند. آنها را به گونه ای متفاوت اندازه گیری می کنند و فنون متفاوتی را برای تعدیل آنها باید به کار برد.

در واژه نامه علوم ورزشی نوشته انشل و همکاران ۱۰ تعاریف زیر برای واژه های فوق الذکر آمده است:

استرس: ۱- هر موقعیتی را گویند که اضطراب و انگیزختگی را افزایش دهد. ۲- واکنش هیجانی نامطبوع همراه با انگیزختگی دستگاه عصبی خودکار که در نتیجه ادراک تهدید از محیط پیش می آید، شامل ادراک عدم تعادل بین توقعات محیطی و قابلیت پاسخ مناسب به آن و معمولاً در مواردی رخ می دهد که شکست در پاسخ مناسب پیامدهای مهمی داشته باشد. ۳- هر پاسخ رفتاری موجود زنده به تحریکات محیطی که احتمالاً با احساسات منفی (ناکامی) یا مثبت (شادکامی) همراه است.

اضطراب: احساس ذهنی ترس یا تهدید. این احساس گاهی با انگیزختگی شدید فیزیولوژیکی همراه است.

- 1 -Imagery
- 2 -Veli & Greinalif
- 3 -Designing
- 4 -Batriel
- 5 -Mind exercise
- 6 -Relaxation
- 7 - Stress
- 8 - Arousal
- 9 - Anxiety
- 10 -Enshel & al

انگیختگی: واژه‌انگیختگی به واژه‌های مرکبی که جنبه‌های فیزیولوژیک، روانشناختی و خودکار انگیختگی را شامل می‌شوند، ارجاع داده شده است.

خلاقیت ۱

بسیاری متعقدند که خلاقیت عنصری ضروری برای دستیابی به تعالی وسیعی از رشته‌هاست با این حال خلاقیت یک مفهوم ناشناخته است که بیان آن تنها با کلمات، کار بسیار مشکلی است، ضمن اینکه، تعریف خلاقیت بسته به حوزه و زمینه‌ای که استفاده می‌شود (مثل نقاشی، نویسندگی، تجارت) متفاوت است یک تعریف آغازین برای خلاقیت عبارت است ایجاد ایده‌ای نوین، بدون توجه چندان به کاربرد و مفید بودن آنها، این تعریف بر داده‌ها، بیشتر از ستاده‌های خلاقیت بر سود و سازمان تأکید می‌کند (کرد نوقانی، ۱۳۸۰). اکوینی ۲ در تعریف خود اینگونه به مفهوم ستاده خلاقیت پرداخته است، تفکر درباره ایده‌ای نو و مناسب این تعریف نیاز به افرادی که ایده‌های متنوع و متفاوت و در عین حال مناسب ارائه می‌دهند تأکید می‌نمایند، خلاقیت از دیدگاه روانشناسی، پدیدار شدن تلفیقی از اندیشه‌های نو به وسیله شهودگرایی از منابع ناشناخته تعریف شده است، لاتانز ۳ (۲۰۰۲) استاد رفتار سازمانی، خلاقیت را به وجود آوردن تلفیقی از اندیشه‌ها و رهیافت‌های افراد و یا گروه‌ها در یک روش جدید، می‌داند. گئورگی ۴ در تعریف خلاقیت بر مفهوم، تمرکزی کند به اعتقاد وی خلاقیت یعنی نگاه کردن به همان چیزی که دیگران نگاه می‌کنند، ولی داشتن تفکری متفاوت از آن‌ها، خلاقیت دوباره نگاه کردن و خارج شدن از پشت درهای بسته است (حقایق، ۱۳۸۵). این توانایی فرد خلاق را در درک مشکلات به عنوان فرصت یا دیدن یک موقعیت از دیدگاه‌های متفاوت یاری می‌رساند. جونز ۵ بحث تنوع را در تعریف خلاقیت این گونه مطرح می‌کند؛ من در جستجوی افرادی هستم که با سیستم تطبیق پیدا نکنند، در این تعریف جونز به تنوع در نیروی کار اشاره می‌کند برخی از گروه‌های خلاق تحت شرایط تعارض کار می‌کنند که ممکن است از دید شاهدان بیرونی فاقد بهره‌وری به نظر آیند حرکت موفق آن است که تعارضی که منجر به سود و منفعت کلی می‌شود را از تعارضی که سازمان را از کار می‌اندازد و فلج می‌کند جدا نماید، تعارض مخرب هنگامی اتفاق می‌افتد که افراد تفاوت در عقاید و ایده‌ها را با شخصیت و درگیرهای فرهنگی درون سازمانی اشتباه بگیرند، در عین حال این تفکر محدود که از سطح سازمانی منتج می‌شود (حسابداری در مقابل بازاریابی یا در مقابل بخش منابع انسانی) بسیار خطرناک است، برخی خلاقیت را به عنوان فرایندی که شامل گذر از تعدادی سطح که برای رسیدن به موفقیت وجود دارد می‌دانند اگر چه این سطح ممکن است به وسیله‌ی وقفه‌ها (فاصله‌های طولانی) از هم جدا شوند

در تحقیقی که توسط کیوان فر (۱۳۹۰) تحت عنوان ارتباط مهارت‌های روانی ورزشکاران مرد شناگر با نخبگی و سابقه‌ی تمرین پرداخته است، یافته‌های این تحقیق نشان داد که بین مهارت‌های روانی انگیزش، تصویرسازی ذهنی، هدفمندی و کنترل حالات روانی شناگران ملی با سابقه تمرینی آنها ارتباط معناداری وجود ندارد. بین مهارت‌های روانی تمرکز، اعتماد به نفس، تصویرسازی ذهنی و هدفمندی نخبگان شناگران ملی، ارتباط معناداری مشاهده شد. بین مهارت‌های انگیزش و کنترل حالات روانی با نخبگی شناگران ملی، ارتباط معناداری مشاهده نشد. بالاترین میانگین سطح مهارت‌های روانی ورزشکاران شنا مربوط به فاکتور انگیزش و کمترین مربوط به تمرکز بود. در مجموع ورزشکاران ملی رشته شنا از سطح قابل قبولی در مهارت‌های روانی برخوردار بودند.

در تحقیقی که توسط نوریان بادی (۱۳۹۱) تحت عنوان بررسی رابطه مهارت‌های روانی با تفسیر اضطراب رقابتی در ورزشکاران برتر

- 1 -Creativity
- 2 -Ecayne
- 3 -Lotanz
- 4 -Georegi
- 5 -Jonz

مرد استان خوزستان انجام شد، یافته های بدست آمده نشان داد برخی از مهارت های روانی، هدف گزینی با تفسیر اضطراب شناختی رابطه منفی و معناداری داشته است. واکنش به فشار روانی با تفسیر اضطراب شناختی رابطه منفی و معناداری داشته است. تصویر سازی ذهنی با تفسیر اضطراب شناختی و تفسیر اضطراب جسمانی و تفسیر اضطراب اعتماد به نفس رابطه معناداری دارد. ولی برخی از مهارت های روانی از جمله تعهد، آرمیدگی، طرح ریزی با جهت اضطراب رقابتی رابطه معناداری نداشته است. همچنین برخی از مهارت های روانی: هدف گزینی، واکنش به فشار روانی، تمرکز و تصویر سازی ذهنی پیش بینی کننده تفسیر اضطراب شناختی و تفسیر اضطراب اعتماد به نفس در ورزشکاران برتر مرد می باشد. و واکنش به استرس و تمرکز پیش بینی کننده تفسیر اضطراب جسمانی ورزشکاران بوده است. علاوه بر این بین مهارت های روانی و تفسیر اضطراب بین ورزشکاران برتر رشته های انفرادی و اجتماعی تفاوت معناداری یافت نشد.

در تحقیقی که توسط چندلر و همکاران ۱ در سال (۲۰۰۹) تحت عنوان مهارت های روانی یک روش ترکیب شده از مهارت های روانی در مطالعات روانشناسی بالینی غیر پزشکی تانزانیا صورت گرفت. یافته ها نشان داد که کیفیت پایین کارگران، ناشی مهارت های روانی کارگران می باشد. روانشناسی بالینی غیر پزشکی مرکز مراقبت های سلامتی در نیمی از کشورهای آفریقایی هست که این مرکز به این نکته پی برد که چه مهارت های روانی برای سلامت کارگران، در کارشان مهم و اساسی هست و سیاست های تصمیم گیریشان را بر همین اصل برنامه ریزی نمودند. روانشناسی بالینی تانزانیا یک چهارچوبی از حیطه های محیطی و داخلی که تأثیر گذار روی سلامتی کارگران می باشد را تهیه نمود که حیطه داخلی به انگیزش، تمرکز و اعتماد به نفس کارگران و حیطه محیطی به هدف گزینی و استرس سازمان بر می گشت.

در تحقیقی آریاس و همکاران ۲ (۲۰۱۰) نمای مهارت های روانی بازیکنان هندبال در آموزش را مورد مطالعه قرار دادند. اهداف این مطالعه، از ترکیب چندین هدف بوجود آمده بود که منجر به دیدگاه جدیدی از نمای مهارت های روانی بازیکنان شد. نمونه از ۱۹۲ بازیکن هندبال لیگ برتر تشکیل شده بود. پیش از این تصور می شد که نمای مهارت روانی بازیکنان در آموزش، هدف گزینی، اعتماد به نفس، انگیزش، واکنش به استرس، آرمیدگی و تصویر سازی می باشد در حالی که بازیکنان نتایج دیگری از نمای مهارت روانیشان بیان داشتند. آن ها نمای مهارت روانی را در تمرین ذهنی و طرح ریزی بیشتر مشخص کردند و همان طوری که از این نتایج مشخص می گردد تمرین ذهنی و طرح ریزی بیشتر در بازیکنان نشان دهنده مهارت روانی بیشتر آنان می باشد.

در تحقیقی که توسط شاشکوا ۳ (۲۰۱۱) تحت عنوان کاربرد مهارت های روانی بازیکنان هندبال از دیدگاه پیشکسوتان هندبال روسیه صورت گرفت. این تحقیق نشان داد مهارت های روانی بیشتر برای بدست آوردن بردهای بیشتر می باشد در صورتی که این نوع انگیزه به مهارت های روانی حالتی نامناسب است به دلیل این که، بازیکنان ممکن است در سال های بعدی دچار مشکلات اجتماعی و ارتباطی شود.

آمابل ۴ (۲۰۱۲) در تحقیقی با عنوان توصیف خلاقیت هندبالیست های مرد و زن کشور انگلستان به این نتایج دست یافت: هندبالیست های خلاق از تحمل ابهام و شکست، پشتکار مواجه با تمرینات و مسابقات سخت و اعتماد به نفس بالا برخوردارند. هندبالیست های خلاق به استقلال تمایل دارند و از دستورهایی که بر خلاف میل آن ها، مورد انتقادشان است، سرپیچی می کنند. به این سبب اعمال

- 1 4 - Chandler and et al
- 2 2- Arias at all
- 3 3- Shashkouva
- 4 4-Amobile

مربیگری سنتی در مورد افراد خلاق در تیم بسیار دشوار است. افراد خلاق تاکتیک‌های بسیار پیچیده را به تاکتیک‌های ساده ترجیح می‌دهند و با علاقه بسیاری تمایل به تمرینات سخت و فشرده دارند.

دراک ۱ (۲۰۱۲) در تحقیقی تحت عنوان بررسی مهارت‌های روانی هندبالیست‌ها بیان کرد: مهارت‌های روانی یکی از چالش‌برانگیزترین مفاهیم تیمی و اساس بسیاری از تکنیک‌ها و تاکتیک‌های مربیان برای ارتقاء کارایی و اثربخشی در تیم می‌باشد. نتایج بدست آمده حاکی از آن بود که، هندبالیست‌هایی که افراد فعالی هستند در مقابل افراد غیر فعال، مهارت‌های روانی بالاتری دارا هستند.

روش تحقیق

به منظور توصیف‌تعیین رابطه‌ی بین مؤلفه‌های مهارت‌های روانی و سطح خلاقیت فردی بانوان هندبالیست استان اصفهان، روش پژوهش توصیفی واز نوع می‌باشد. جامعه‌ی تحقیق شامل کلیه بانوان هندبالیست عضو باشگاه‌های فرهنگی ورزشی شهرستان اصفهان (ذوب آهن و شهرداری) و هیئت‌های ورزشی هندبال شهرستان‌های: شاهین شهر، نجف آباد، فلاورجان و خمینی شهر بود، که بر اساس آمار ارائه شده از سوی هیئت هندبال استان برابر با تعداد ۱۱۵ نفر در سال ۱۳۹۱ می‌باشد. با توجه به محدود بودن جامعه تحقیق، نمونه آماری منطبق با جامعه آماری در نظر گرفته شده است.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها، در این تحقیق از پرسشنامه مهارت‌های روانی ۲ و خلاقیت فردی رندسیپ استفاده شد پرسشنامه با ضریب پایایی ۰/۸۵ بود و بنابراین پایایی ابزارهای مورد استفاده در پژوهش از اعتبار بالایی برخوردار است. جهت سنجش روایی ابزار اندازه‌گیری این پژوهش از روایی صوری و محتوایی استفاده شده است. بدین منظور، پرسشنامه به همراه فرم اظهار نظر بین پانزده نفر از متخصصین مدیریت ورزشی توزیع شد و روایی صوری و محتوایی این ابزارها در سطح بالایی مورد تأیید قرار دارند.

در این پژوهش به منظور توصیف برخی از ویژگی‌های نمونه‌های تحت بررسی و نیز بررسی پایایی، روایی و هنجاریابی آزمون و آزمایش فرضیه‌های پژوهش از روش‌های آماری زیر استفاده گردید:

برای بررسی طبیعی بودن توزیع داده‌ها، از آزمون کالموگروف اسمیرنوف استفاده شد.

برای بررسی ارتباط بین مهارت‌های روانی و خلاقیت فردی، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است.

روشهای آماری فوق به وسیله رایانه و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۸ و در سطح $p \geq 0.05$ انجام گردیده است.

یافته ها

رابطه ی بین مؤلفه های مهارت های روانی و سطح خلاقیت فردی بانوان هندبالیست استان اصفهان چگونه است؟

(جدول ۱): ارتباط بین مهارت های روانی با خلاقیت فردی

مهارت‌های روانی با خلاقیت فردی	ضریب همبستگی	سطح معناداری
هدف‌گزینی با خلاقیت فردی	۰/۴۳۱	۰/۰۷۱
اعتماد به نفس با خلاقیت فردی	۰/۴۹۰	۰/۰۴۳
انگیزش با خلاقیت فردی	۰/۶۴۲	۰/۱۱۰ ☒
واکنش به استرس با خلاقیت فردی	۰/۳۴۰	۰/۰۶۶
آرمیدگی با خلاقیت فردی	۰/۸۷۱	۰/۸۶۰
کنترل اضطراب با خلاقیت فردی	۰/۶۵۳	۰/۰۰۰ ☒
انگیختگی با خلاقیت فردی	۰/۶۸۲	۰/۳۰۰ ☒
تمرکز با خلاقیت فردی	۰/۴۴۳	۰/۰۰۰ ☒
تمرکز دوباره با خلاقیت فردی	۰/۶۳۳	۰/۰۰۰ ☒
تصویر سازی با خلاقیت فردی	۰/۳۰۲	۰/۸۳۰ ☒
تمرین ذهنی با خلاقیت فردی	۰/۹۵۲	۰/۷۰۰ ☒
طرح ریزی با خلاقیت فردی	۰/۸۳۲	۰/۴۱۰ ☒

05/≥p]

براساس داده های جدول (۱) مهارت‌های روانی همچون: انگیزش، کنترل اضطراب، انگیختگی، تمرکز، تمرکز دوباره، تصویر سازی، تمرین ذهنی و طرح ریزی رابطه معناداری با خلاقیت فردی دارند. مؤلفه کنترل اضطراب با ۰/۳۵۶ بالاترین ارتباط و مؤلفه تصویر سازی با ۰/۲۰۳ کمترین ارتباط را با خلاقیت فردی دارد.

بحث و نتیجه گیری:

آیا بین مؤلفه های مهارت های روانی و سطح خلاقیت فردی بانوان هندبالیست استان اصفهان رابطه ای وجود دارد؟ یافته های تحقیق نشان داد که مهارت های روانی در مؤلفه های انگیزش، کنترل اضطراب، انگیختگی، تمرکز، تمرکز دوباره، تصویر سازی، تمرین ذهنی و طرح ریزی رابطه معناداری با خلاقیت فردی دارد. نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیق کیوان فر (۱۳۹۰) عنوان کرد بین مهارت های روانی تمرکز، اعتماد به نفس، هدفمندی و تصویر سازی ذهنی ارتباط معناداری وجود دارد، تا حدودی همسو می باشد. همچنین با نتایج تحقیق فرید (۱۳۸۸) تحت عنوان بررسی رابطه بین خلاقیت و کارآفرینی در بین مردان و زنان ورزشکار و غیر ورزشکار صورت گرفته بود. هم در ورزشکاران و هم در غیر ورزشکاران رابطه مثبت و معناداری پیدا نکرده بود. بطوریکه از ویژگی های مهم کارآفرینی، اعتماد به نفس و هدف‌گزینی می باشد. در این تحقیق هم این مؤلفه ها هم با خلاقیت فردی رابطه معناداری

نداشته است. نتایج این تحقیق با نظریه خلاقیت روانشناسان انسان‌گرا تا حدودی مخالف می‌باشد. این نظریه خلاقیت را حاصل تعامل افراد سالم و فارغ از تعارض و استرس با محیط سالم و مساعد می‌دانند، از نظر آنان خلاقیت شامل آزاد سازی قوه طبیعی خلق کردن از طریق حذف نیروهای بازدارنده درونی و موانع موجود در محیط است. بطوری که در این تحقیق بین خلاقیت و واکنش به استرس رابطه معناداری وجود ندارد.

منابع

- براهنی م. (۱۳۸۲). واژه‌نامه روانشناسی و زمینه‌های وابسته. انتشارات فرهنگ.
- حقایق س. ۱۳۸۰. ویژگی‌های سازمان صنعتی خلاق و نوآور. مجله تربیتی شماره ۱۱۱. اردیبهشت ماه. ص ۲۴.
- عبدلی ب. (۱۳۸۶). مبانی روانی-اجتماعی تربیت بدنی و ورزش. تهران: انتشارات بامداد کتاب.
- فرید ب. (۱۳۸۸). بررسی رابطه‌ی بین خلاقیت و کارآفرینی در بین مردان و زنان ورزشکار و غیر ورزشکار. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده تربیت بدنی دانشگاه تهران.
- کرد نوقانی، ر. (۱۳۸۰). مدیریت خلاقیت و نوآوری در سازمان‌ها. چاپ اول. انتشارات پیک سنجش.
- کیوان فر م. (۱۳۹۰). ارتباط مهارت‌های روانی ورزشکاران مرد شناگر با نخبگی و سابقه‌ی تمرین. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه علوم تحقیقات.
- واعظ موسوی م. (۱۳۸۶). روانشناسی ورزشی، تهران: انتشارات سمت.
- واعظ موسوی م. (۱۳۸۵). راهنمای عملی روانشناسی ورزشی، تهران: انتشارات بامداد کتاب.
- همتی نژاد م. «بررسی و مقایسه ساختار تشکیلاتی سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران و چند کشور جهان جهت ارائه الگوی تصمیم‌گیری مناسب». رساله دکتری دانشگاه تهران. ۱۳۸۰.
- Amobile T.(2012). Hndbalyst described by men and women in England. International journal of sport psychology.34,pp.254-269.
- Arias A ,Rod rig u , et al. (2010). View of mental skills training in handball players. Journal of universities psychologies. Vol.9,No.1,pp109-121.Available from://www.sciencedirect.com /science/journal/ [Accessed 24 september 2010]
- chandler H, et al. (2009). Mental skills of a combined approach. Journal of sport & Exercise psychology,82(9).Available from://www.sciencedirect.com/science/journal/[Accessed 15 july 2009].
- Druck F.(2012). Evaluation rat mental skills are Hndbalyst.Pediatric Exercice Science,12,pp125-176.
- Shaskova S. (2011). Application of mental skills from the perspective of veteran handball handball players of Russia. Journal of Russian Education and society. Vol.86,No.7,pp:121-135.Available from://www.sciencedirect.com/science/journal/[Accessed 13 February 2010].

Williams, J. & V. Krane (2001), Psychology characteristics of peah performance. in J. Williams (ED), applied sport psychology: perspnal growth to peak performance.

مطالعات اجتماعی در مدیریت ورزشی

نشریه علمی تخصصی تربیت بدنی و علوم ورزشی
سال نخست، دوره اول، شماره پنجم، تابستان ۱۴۰۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۷/۱۴

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۴/۱۵

مدل ارتباطی خودپنداره و خودکارآمدی ورزشی بر سلامت روان کارکنان و مدیران تربیت بدنی دانشگاه‌های آزاد تربیت بدنی تهران

کتایون کامکاری، دکتری مدیریت ورزشی

چکیده

هدف تحقیق حاضر بررسی اثرات خودپنداره و خودکارآمدی ورزشی بر سلامت روان بوده است و روش تحقیق از نوع توصیفی همبستگی، کاربردی و حال نگر است. جامعه آماری تحقیقش کلیه مدیران، کارکنان تربیت بدنی دانشگاه‌های آزاد تربیت بدنی تهران بوده است که به روش تصادفی انتخاب شدند. ابزارهای اندازه‌گیری شامل پرسشنامه خودتوصیفی بدنی مارش و همکاران، سلامت روان عمومی و مقیاس خودکارآمدی ورزشی بندورا (۱۹۹۷) بوده. داده‌های به دست آمده با استفاده مدل سازی معادلات ساختاری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج رگرسیون چند متغیره نشان داد که خودپنداره، تنها به صورت غیرمستقیم و از طریق خودکارآمدی بر سلامت روانی تأثیر دارد، همچنین خودکارآمدی نیز خود به صورت مستقیم بر سلامت روانی تأثیر معناداری دارد. با توجه به نتایج پژوهش اثر خودپنداره بر خودکارآمدی ورزشی و خودکارآمدی ورزشی بر روی سلامت روان کلیه مدیران، کارکنان تربیت بدنی دانشگاه‌های آزاد تربیت بدنی مشهود است و لذا با توجه به پژوهش‌های صورت گرفته، یکی از عواملی که می‌تواند موجب بهبود خود پنداره بدنی و خودکارآمدی افراد شود، فعالیت بدنی است. در نتیجه پیشنهاد می‌شود مدیران و مسئولان برنامه ریزی‌های لازم برای استفاده از ویژگی

های برخواسته از خودپنداره و خود کارآمدی ورزشی در جهت اعتلای هر چه بیشتر سلامت روان مدیران و کارکنان ورزشی استفاده نموده و در جهت ترویج فعالیت های بدنی (ورزش) و انتخاب کارکنان ورزشکاراهتمام ویژه ای داشته باشند.

کلمات کلیدی: خودکارآمدی ورزشی-خودپنداره-سلامت روان-مدیران و کارکنان تربیت بدنی دانشگاه آزاد تربیت بدنی

مقدمه

ورزش و فعالیت جسمانی نه تنها در ایجاد و حفظ تناسب اندام، افزایش استقامت، قدرت عضلانی و اثرات سودمندی دارد، و در پیشگیری از بیماری ها به خصوص بیماری های قلبی عروقی فشار خون، دیابت و چاقی هم نقش مهمی را ایفا می کند (۵). سلامت روانی یکی از عواملی است که میتواند در پویایی و پیشرفت یک جامعه موثر بوده و تأثیر بسزایی داشته باشد. تربیت بدنی و ورزش به عنوان وسیله های موثر جهت پاسخ به نیازهای روانی محسوب می گردد که افراد میتوانند با بهره گیری از آن در اوقات فراغتشان به ارضای نیازهای خود بپردازند و تمایلات درونی خود را بیان دارند. ورزش و تفریحات سالم در زمان اوقات فراغت، علاوه بر سلامت جسمی و روانی شخص، موجب افزایش کارایی و بهره وری و جلوگیری از بسیاری از بیماری ها و صرفه جویی در هزینه های درمانی می شود همگام با صرفه جویی در زمینه تولید، کاهش هزینه های پرسنلی در موسسات تولیدی و صنعتی، در همه کشورهای جهان از اهمیت زیادی برخوردار است (۱۹). شرکت افراد به سمت ورزش منجر به بهبود وضعیت جسمانی، سلامت روحی و سرگرمی بهینه افراد می شود (۴) (۱۸). به طوریکه ورزش و فعالیت بدنی با کاهش فشار خون، فیبرینوژن پلاسما، ویسکوزیته، سبب بهبود در متابولیسم گلوکز و سطح چربی خون و جلوگیری از بیماری های قلبی عروقی می شود بهیچ وجه خطر ابتلا به سرطان کاهش میدهد (۲۰). شناسایی عوامل انگیزشی مشارکت در ورزش بسیار مهم است. یکی از علل شرکت در فعالیت ورزشی به واژه خودپنداره بر می گردد. در واقع احساس هر فرد در مورد خود است، که نقش مهمی در سلامت روانی شخص دارا خواهد بود به این احساس خودپنداره گفته میشود. خودپنداره یعنی تصور یا برداشتی که هر کس از خودش دارد. نحوه برداشت افراد از خودشان، تا حد زیادی به وسیله تجارب گذشته آنها (موفقیتها و شکستها) و آنچه دیگران درباره آن فکر میکنند شکل میگیرد. دلیل اهمیت خودپنداره آن است که اولاً، برداشتی که هر کس از خویش دارد بر رفتار و عمل او تأثیر می گذارد. انسانها معمولاً آنگونه عمل می کنند که فکر می کنند. دوماً، خودپنداره بر احساس افراد از خودشان تأثیر می گذارد. کسانی که احساس خوبی درباره خود دارند، در مقایسه با کسانی که نگرش منفی به دیگران دارند از اعتماد به نفس و رضایت بیشتری برخوردارند، افراد موفق تری می باشند، و کمتر احتمال دارد که سراغ سیگار، مواد و سایر رفتارهای پرخطر بروند. بنابراین از طریق افزایش اعتماد به نفس، خودپنداره مثبت و سازگاری اجتماعی در دستیابی به سلامت روانی آنان، نیز موثر است (۸). در واقع افرادی که دارای خودپنداره واضح و خوب و تعریف شده، هماهنگ و تقریباً با ثبات هستند از سلامت روان بیشتری برخوردارند. همچنین از دیگر متغیرهایی که به ارتباط تنگاتنگ بین ورزش و ویژگی های شخصیتی اشاره دارد خودکارآمدی است. یکی از ابعاد خود در نظریه شناختی اجتماعی بندورا خودکارآمدی است که به توانایی ادراک شده فرد در انطباق موقعیتی خاص گفته می شود. در واقع بندورا خودکارآمدی را باور فرد از توانایی خود در انجام وظایف گوناگون و شرایط آن ها تعریف می کند. خودکارآمدی از مفاهیم مهم و موثر در نظریه شناختی-اجتماعی بندورا تأثیرگذار بر سلامت روان و از موضوعات مورد توجه روانشناسان می باشد که رفتار فرد تحت تأثیر محیط و ویژگیهای درونی است. در این راستا خودکارآمدی تمرینی نیز، به باورهای اقصاوت های فرد به توانایی های خود در انجام فعالیت بدنی منظم گفته میشود. اینکه شخص علیرغم خستگی، استرس، فشار کاری، اضطراب و سایر موانع سه روز، حداقل بیست دقیقه ورزشی به فعالیت ورزشی بپردازد. خودکارآمدی ورزشی، اعتماد شرکت کنندگان

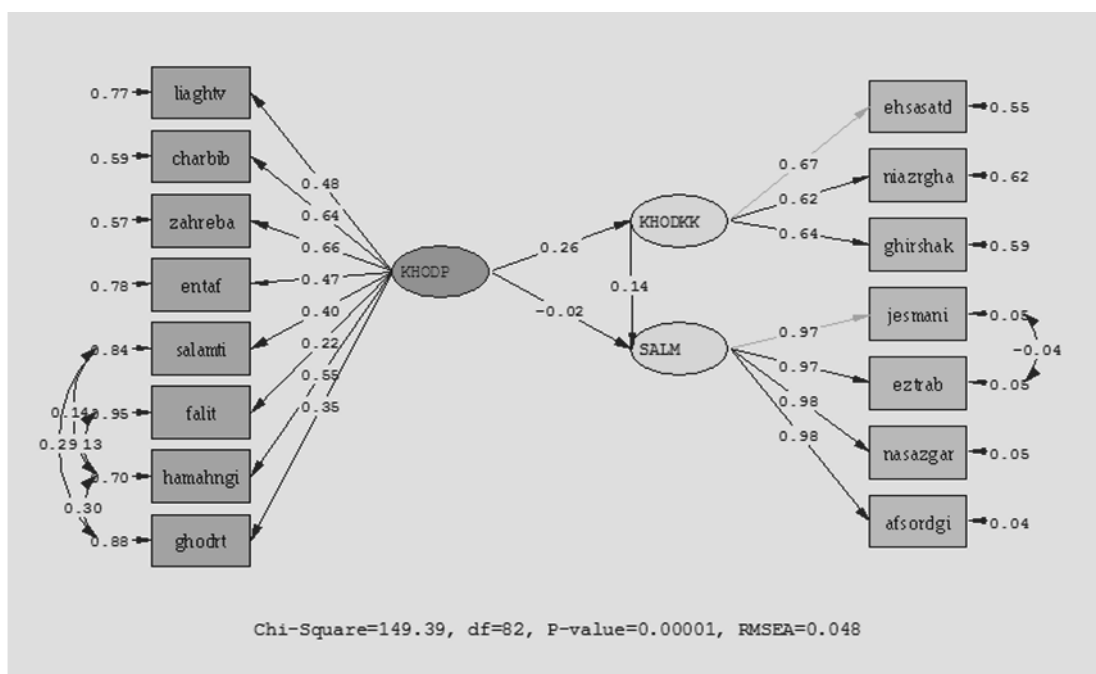
در تمرینات منظم ورزشی است و همانند سپری در برابر استرس و عدم فعالیت رفتار می کند (۵). در جوامع پیشرفته امروزی که رفاه و آسایش مادی افزایش یافته است، مشکلات روانی یکی از دغدغه های فکری بشر محسوب میشود. تا جایی که سازمانها و موسسات ذیربط را بر آن داشته تا مطالعات گسترده ای را در این خصوص انجام دهند. این در حالی است که زندگی ماشینی و فقر حرکتی به این مشکلات دامن زده است. براساس آمار بهداشت جهانی روز به روز بر تعداد مبتلایان به بیماریهای روانی افزوده میشود (۵). سلامت روانی عبارت است از رفتار موزون و هماهنگ با جامعه، شناخت و پذیرش واقعیت های اجتماعی و قدرت سازگاری با آنها. فردی دارای سلامت روانی است که قادر باشد عقده های باطنی خود را حل و فصل نماید و با تغییرات و مقتضیات طبیعی و اجتماعی خویش سازگاری ایجاد نماید و سلامت روان حالتی مساعد برای رشد و نمو وی از جهت بدنی، عاطفی و شعوری بدون ایجاد مزاحمت برای دیگران است. فرهنگ بزرگ روانشناسی لاروس ۱، سلامت روانی را چنین تعریف کرد: استعداد روان برای هماهنگی، خوشایند و مؤثر کار کردن، برای موقعیت های دشوار انعطاف پذیر بودن و برای بازیابی تعادل خود، توانایی داشتن (۱۳). لذا سلامت روان به عنوان یکی از مهم ترین عوامل در ارتقاء و تکامل انسانها محسوب می شود، این نکته به ویژه در مورد مربیان ورزش، بویژه رشته بدنسازی که از افراد برگزیده اجتماع محسوب می شوند از اهمیت خاصی برخوردار است. دیشمنو همکاران در تحقیق بر روی دختران نوجوان، نقش واسطه های خودپنداره بدنی و عزت نفس را در ارتباط بین شرکت در ورزش و فعالیت بدنی با علائم افسردگی مورد بررسی قرار دادند (۶). نتایج تحقیق نشان داد که یک رابطه مثبت قوی بین خودپنداره کلی و عزت نفس و همچنین یک رابطه معکوس و وسط بین عزت نفس و علائم افسردگی وجود دارد. از طرفی، یافته های تحقیق به وضوح بیانگر آن بود که شرکت در ورزش و فعالیت بدنی، خطر ابتلا به افسردگی را در بین دختران و جوان کاهش می دهد و اثرات مثبتی بر روی خودپنداره بدنی آنها داشت. توتونچی و همکاران در تحقیق خود مبنی بر نقش واسطه گری خودپنداره برای کمال گرایی و سلامت روان در نوجوانان شهر شیراز نشان دادند که خودپنداره نقش واسطه گری برای سلامت روان و کمال گرایی فرد دارد، بدین معنی که کمال گرایی مثبت فرد بر خودپنداره او اثر مثبت گذاشته در نتیجه خودپنداره مثبت او باعث بهبود سلامت روان می گردد (۱۹). افراد با خودکارایی بالا در موقعیت های رقابتی با جدیت و اعتماد به نفس وارد میشوند. همچنین مطالعه فریزنو هولم کوپست نشان داد که افرادی که از ظاهر خود رضایت کافی دارند، بدن خود را به صورت کارآمدتر در کمی کنند و نقایص بدنی خود را می پذیرند و در فعالیت ورزشی بصورت مرتب شرکت می کنند (۱۲). براری، جمشیدی و امن بیدختی (۲۰۱۴)، اثر خودکارآمدی و سلامت روان بروی تحلیل رفتگی مدیران و کارکنان ابتدایی شهر بابل را مورد بررسی قرار داد. که تعداد ۲۲۵ معلم در تحقیق شرکت داشتند و خودکارآمدی بر تحلیل رفتگی اثر معکوس داشته است و سلامت روان و خودکارآمدی رابطه مستقیم و معناداری داشتند (۱۱)، همچنین صالحی، توکل، شبنم و ضیاعی (۲۰۱۵)، نیز در تحقیقشان به بررسی رابطه خودپنداره و خودکارآمدی ۲۰۰ معلول پرداختند. و رابطه خودپنداره و خودکارآمدی به صورت معکوس و میزان شدیدی بوده است (۱۴). صحرانورد و حسن (۲۰۱۲) به بررسی رابطه خودکارآمدی، عزت نفس، عملکرد، سلامت روان و خودپنداره و سلامت روان میان ۶۸۰ دانشجو یان ایرانی پرداخت و تحقیق بیانگر رابطه بین خودکارآمدی و خود پنداره بوده است (۱۳). مدیران و کارکنان ورزش نیازمند توجه ویژه و خاصی می باشند و هدایتگر کودکان و نسل آینده می باشند. نتایج تحقیق حاضر، برای مسئولان مدارس، باشگاهها و مراکز ورزشی نتایج مفید و کاربردی خواهد بود. لذا این تحقیق به تاثیر خودپنداره و خودکارآمدی ورزشی به روی سلامت روان کلیه مدیران، کارکنان تربیت بدنی دانشگاه های آزاد تربیت بدنی پرداخته است.

روش شناسی

تحقیق حاضر از نوع توصیفی همبستگی، کاربردی و حال نگر بوده است که جمع آوری داده ها به صورت میدانی صورت گرفته است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه کارکنان و مدیران دانشگاه های آزاد تهران مرکز، علوم تحقیقات، تهران جنوب غرب و واحد شرق و بودند که از بین آن ها ۳۶۵ آزمودنی به صورت در دسترس انتخاب شدند. ابزارهای اندازه گیری شامل پرسشنامه خود توصیفی بدنی مارش و همکاران (۱۹۹۴)، با ۷۰ سوال و ۹ مؤلفه خاص از خود پنداره بدنی و دو مؤلفه کلی (خود پنداره بدنی کلی و عزت نفس) و پرسشنامه ۲۸ سوالی سلامت روان عمومی گلدبرگ با مؤلفه های شکایت های جسمانی، اضطراب، افسردگی، ناسازگاری اجتماعی در مقیاس ۵ ارزشی لیکرت و مقیاس خودکارآمدی ورزشی بندورا (۱۹۹۷)، با ۱۸ گویه سه عاملی: احساسات درونی، نیازهای رقابتی و غیر شخصی موقعیتی در مقیاس ۱۰ ارزشی می باشد که روایی محتوایی ابزارها توسط ۱۰ تن از اساتید، کارشناسان صاحب نظران تأیید گردید و پایایی آن با کمک ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۸۲ و ۰/۸۹ تعیین شد. داده های به دست آمده با استفاده مدل سازی معادلات ساختاری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته های تحقیق

از منظر تئوریک، بیشتر مفاهیم نسبتاً پیچیده هستند و معانی و یا ابعاد بسیاری دارند. محققان در قبال چنین مفاهیمی و با علم به این که هر فرد ممکن است برداشتی خاص و متفاوت از هر یک از آنها داشته باشد، نمیتوانند با محاسبه میانگین و یا مجموع چند سوال در قالب یک متغیر آنها را بسنجند بلکه باید از چندین سوال و یا حتی چند بعد که خود از سوالاتی تشکیل شده اند، برای اندازه گیری مفهوم مورد نظر استفاده نماید. در این راستا مدلسازی معادلات ساختاری امکان سنجش مفاهیم یا متغیرهای پنهان با استفاده از چندین سوال و یا بعد را میدهد (۲).

شکل ۱. خروجی نهایی نرم افزار لیزرل در حالت استاندارد رابطه علی بین متغیرها

جدول ۱. شاخص های برازش مدل تحقیق

	شاخص	مقدار		معدل فارسی	معدل انگلیسی
		مقدار مطلوب	وضعیت		
۱	نسبت کای اسکوار به درجه آزادی	۱-۳	قابل قبول	χ^2	۱/۲۸
۲	شاخص نیکویی برازش	$> ۰/۰۹$	قابل قبول	GFI	۰/۵۹
۳	شاخص نیکویی برازش اصلاح شده	$> ۰/۰۹$	قابل قبول	AGFI	۰/۲۹
۴	شاخص برازش هنجار نشده	$> ۰/۰۹$	قابل قبول	NNFI	۰/۷۹
۵	شاخص برازش تطبیقی	$> ۰/۰۹$	قابل قبول	CFI	۰/۸۹
۶	ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد	$< ۰/۸۰$	قابل قبول	RMSEA	۰/۸۴۰

به صورت کلی، شاخصهای آماری برازش در مدل مورد بررسی در لیزر در آستانه قابل قبول هستند و میتوان شاخصهای نیکوی برازش را برای مدل مذکور قابل قبول دانست (جدول ۲). در حقیقت، آزمون نسبت کای اسکوار به درجه آزادی کمتر از ۲ است که دامنه قابل قبول برای آن بین ۱ تا ۲ و در برخی منابع ۱ تا ۳ است. علاوه بر این، شاخص نیکوی برازش، شاخص نیکوی برازش اصلاح شده، شاخص برازش هنجار نشده و شاخص برازش تطبیقی دارای مقادیر قابل قبولی هستند. در نهایت ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد نیز مقدار قابل قبولی دارد که به طور کلی همگی این شاخصها نشان دهنده برازش مطلوب مدل است.

جدول ۲. ضرایب مسیر مدل و سطوح معناداری

مدل	ضریب مسیر	مقدار T
خودپنداره <..... سلامتروانی	-۰/۲۰	-۰/۷۳
خودکارآمدی <..... سلامتروانی	۰/۴۱	۲/۲۰
خودپنداره <..... خودکارآمدی	۰/۶۲	۳/۷۳

همانطور که از جدول ۲، مشخص است ضریب مربوط بهمسیر خودکارآمدی به سلامتروانی و خودپنداره به خودکارآمدی از ۱/۹۶ بیشتر است که معناداری بودن این مسیرها را نشان میدهد، این در حالی است که ضریب مسیر بین خودپنداره و سلامتروانی معنادار نمیباشد.

جدول ۳. میزان تأثیر مستقیم، غیرمستقیم و کل متغیرهای برونزا بر متغیر درونزا سلامتروانی

متغیر	انواع تأثیر	
	مستقیم	غیر مستقیم
خودپنداره	-۰/۲۰	$۰/۴۱ \times ۰/۶۲$
خودکارآمدی	۰/۴۱	-
کل	$-۰/۲۰ + (۰/۴۱ \times ۰/۶۲)$	۰/۴۱

نتایج جدول ۳، نشان میدهد که خودپنداره تنها به صورت غیرمستقیم و از طریق خودکارآمدی بر سلامت روانی تأثیر دارد، همچنین خودکارآمدی نیز خود به صورت مستقیم بر سلامت روانی تأثیر معناداری دارد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج رگرسیون چند متغیره نشان داد که خودپنداره، تنها به صورت غیرمستقیم و از طریق خودکارآمدی بر سلامت روانی تأثیر دارد، همچنین خودکارآمدی نیز خود به صورت مستقیم بر سلامت روان کارکنان تربیت بدنی، تأثیر معناداری دارد. که همسو با نتایج تحقیقات پیشین می باشد. افراد با خودکارآمدی بالا در موقعیت های رقابتی با جدیت و اعتماد به نفس وارد میشوند. درجه خودکارآمدی ورزشی فرد تعیین میکند که شخص از کارهای بزرگ اجتناب می ورزد یا به آن نزدیک میشود. هر چه خودکارآمدی ورزشی بالاتر باشد بر انگیزش و احساسی کمتر است. خودکارآمدی ورزشی بر سلامت روانی و انواع عملکرد آدمی در حیطه های مختلف اثر گذار بوده است. و انسانی با خودکارآمدی بالا موفق در زندگی و تجربیات مختلف همراه با آن می باشد. ورزشکارانی که از خود کارآمدی بالای برخوردار هستند عملکرد بهتری دارند، انگیزش افراد برای انجام تمرینات فیزیکی منظم بر پایه عوامل متعددی است در بسیاری از مطالعات افزایش خودکارآمدی ورزشی منجر به کاهش اضطراب، تنش، اثرات منفی، واکنش منفی و استرس هاست که منجر به حالات مثبت می شوند. استوارت (۱۹۸۶) و بندورا (۱۹۷۷)، عنوان نمودند که افرادی که دارای خودکارآمدی ورزشی بالاتری هستند لزوماً موفق تر نیستند بلکه سالم تر می باشند زیرا که تمایل به ورزشها و فعالیت های منظم و رفتار های سالم می باشند (۱) (۱۶). آنان قادر به کنترل وزن، رژیم های مغذی و همچنین مدیریت استرس می باشند و اینکه خود پنداره بدنی می تواند به صورت غیر مستقیم با اثر بخشی بر خود کارآمدی ورزشی به عنوان یکی از عوامل اثر گذار بر سلامت روان در نظر گرفته شود. با توجه به نتایج پژوهش، اثر خودپنداره بر خودکارآمدی ورزشی و خودکارآمدی ورزشی بر روی سلامت روان کلیه مدیران، کارکنان تربیت بدنی دانشگاه های آزاد تربیت بدنی مشهود است و لذا با توجه به پژوهش های صورت گرفته، یکی از عواملی که می تواند موجب بهبود خود پنداره بدنی و خودکارآمدی افراد شود، فعالیت بدنی است. در نتیجه پیشنهاد می شود مدیران و مسئولان مدارس، برنامه ریزی های لازم برای استفاده از ویژگی های برخورداره از خودپنداره و خود کارآمدی ورزشی را در جهت اعتدالی هر چه بیشتر سلامت روان مدیران و کارکنان تربیت بدنی داشته باشند و در جهت ترویج فعالیت های بدنی (ورزش) و انتخاب مدیران و کارکنان ورزشکار اهتمام ویژه ای به خرج دهند تا به این ترتیب از مزایای سلامت روان در مجموعه های خود بهره مند شوند.

منابع

- Bandura, A, 1977, Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change Psychological Review, No. 84, 191-215
- Barari , Reza; Jamshidi, Laleh; Amin Beydokhti, Ali Akbar, 2014, The Impact of Self-Efficacy on Job Burnout among Primary School Teachers in Babol, International Journal of Psychology and Behavioral Research. Vol., 3(4), 274-286. (Persian)

Byrne, B. M., 2013, Structural equation modeling with LISREL, PRELIS, and SIMPLIS: Basic concepts, applications, and programming: Psychology Press.

Cohen, keit et al, 2014, Fundamental movement skills and physical activity among children living in low-income communities: a cross-sectional study, International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity, 11,49

Dishman, Rod, 2006, Physical Self-Concept and Self-Esteem Mediate Cross-Sectional Relations of Physical Activity and Sport Participation With Depression Symptom, Among Adolescent Girls, Health Psychology Copyright by the American Psychological Association, Vol. 25, No. 3, 396-407

ealm, Ahmad, 2011, barriers to the participation of young people and the elderly man Darab city in sports entertainment, sports entertainment Proceedings of the National Conference, Tehran Municipality, December. (Persian)

Frise'n, A, ;Holmqvist, 2010, Body dissatisfaction across cultures: findings and research problems, PubMed Commons, Mar;18(2):133-46.

Gharakhanlou Reza, A., saremi, R., Amydfr, east, S., recitations, MR, 2008, the effects of resistance training on serum myostatin levels, testosterone, and cortisol in young men, the Olympic Quarterly, No. 1 (43): 31-43. (Persian)

Ismail, Mohammad Rezza., 2003, the general principles of physical activities, printing, publishing, knowledge, page 76, (Persian)

JalaliFarahani, Majid, 2008, the management of leisure in recreational sports, Tehran University Press, page 36 (Persian)

Kamkari, kataun, 2013, the standardization of self-training, physical education and sport science master's thesis (unpublished), Azad University Center. (Persian)

Min D, Dong, Z, 2011, An Investigation of the Mental Health of Chinese Fire fighter Journal of Chinese People's Armed Police Force Academy, Vol. 17.p33

Sahranavard. Maryam, Aishah. Hassan.Siti, 2012, The Relationship Between self-Concept, Self-Efficacy, Self-Esteem, Anxiety and Science Performance Among Iranian Students, Middle-East Journal of Scientific Research 12 (9): 1190-1196, 2012

Salehi, Mehrdad; KharazTavakol, Hooman; MaedeShabani, Maede; Ziaei, Tayebe, 2015, The Relationship Between Self-Esteem and Sexual Self-Concept in People With Physical-Motor Disabilities, Iran Red Crescent Med J. 2015 January; 17(1): e25359

SalehiKia, Abbas, Khayyam bashi, Khalil, Marandi, banparyary, Mohammad, Mary, 2008, the long-term impact activities. Endurance, speed, and strength of bone mineral density material elite male athletes, Olympic Quarterly, No. 1 (43): 7-17. (Persian)

Stewart, David A, 1986, Deaf sport in the community, Journal of Community Psychology, Volume 14, Issue 2, pages 196-205

Sun, Gingshan, 2013, study on introduction of leisure sports into physical education in universities, Asian social science, 10, p21

Talaei, M). 2013. (Physical activity, sex, and socioeconomic status: A population based study, RYAAtheroscler. Jan 2013;

9(1): 51-60. PMID: PMC3653259

Tootoonchi, Mary, 2013, the role of the intermediary concept of perfectionism and mental health in adolescents in Shiraz, Fasa University of Medical Sciences, Vol. II, No. 3, page (Persian)

Trtybyan, Bakhtiar, Zarneshan, Azam, 2007, caused a 10-week aerobic exercise program of 17 beta-estradiol (breast cancer) and obese postmenopausal women, a Olympic season, No. 1 (43): 45-51. (Persian)

Social Studies in Sport Management

www.sssjournal.ir

